

Zaposlovanje se je ustavilo

Zmanjševanja zaposlenih, ki bi se odražalo v odpustih večjega števila delavcev, pri nas na srečo še ni, vendar lahko ugotovimo, da se je zaposlovanje že ustavilo. Do sredine maja letos je bilo v občinah Trebnje in Novo mesto izdanih 1490 nakačil za zaposlitev, 1050 ljudi pa je delovna mesta zapustilo, včevši vse one, ki jim je prenehalo delovno razmerje po sili zakona. Ker so v zgornjih številkah zajeti tudi sezoni, lahko torej z veseljem ugotovimo, da se je zaposlovanje letos le ustavilo.

O tem pričajo naslednja dejstva: v industriji teh, ki odhajajo, ne nadomeščajo več z novimi delavci, pač pa z rezervami v organizaciji dela, prav tako pa se je ustavilo število zaposlenih tudi v kmetijstvu in gozdarstvu.

Pri novomeškem zavodu za zaposlovanje je prijavljenih 190 žensk, ki iščejo zaposlitev, in 25 moških (slednji so invalidi in dela nezmogljivi ljudje). Med ženskami je resda nekaj takšnih, ki zaradi družinskih razmer ne morejo sprejeti vsake zaposlitve, toda zaposlovanje žensk kljub temu ne moremo ocenjevati kot problem. Ta trditve je upravičena zategadelj, ker so med mlajšimi dekleti, ki bi se rade zaposlile vse takšne, da odklanjajo delovno mesto v gostinstvu ali službo gospodinjke ali pomočnice, čeprav so obojuna zelo dobro plačana.

Vse kaže, da je konec odhajanja delovne sile iz kmetijstva, kar je razumljivo, če upoštevamo lepe pogoje, ki se nudijo vsem, ki so v kmetijstvu voljni delati. Zasebni kmet je v mnogo boljsem položaju, od kar veljajo davčne olajšave, odkar si lahko nabavi kmetijske stroje in mu kooperacija zagotavlja dohodek.

Pri ustaljevanju števila zaposlenih v proizvodnji pa ne smemo pozabiti na veliko rezervo med uslužbenci. Pri 12.236 zaposlenih v občini Novo mesto je kar 3246 uslužbencev, med katerimi je 1398 (ali 43 odst.) nestrokovnih, oziroma takšnih, ki imajo samo osnovnošolsko izobrazbo ali pa še te ne! Rezerve pri zaposlovanju bo torej treba iskati tudi tu, še zlasti če upoštevamo, da se nekvalificirani delavci v proizvodnji že nekaj časa branimo!

MILOŠ JAKOPEC

Trento - Dolenjska

Na povabilo Turistične zveze Slovenije bo v kratkem obiskala Dolenjsko skupina predstavnikov italijanske pokrajine Trento. Med njimi bo predsednik provinc Trento odvetnik Kessler, turistični predstavnik, arhitekt dr. Marconi, svetnik za turizem dr. Raffaelli, svetnik za lov in ribolov dr. Bolognani, svetnik dr. Barbaconi in dr. Paolo de Domenico. Italijanski gostje bodo pri nas sklepali aranžmaje za turizem, lov in ribolov,

PO VOLITVAH V SAMOUPRAVNE ORGANE V SEVNIŠKI OBČINI

Novi ljudje — nove naloge

Volitve v samoupravne organe so zaključene v vseh delovnih organizacijah občine Sevnica. V delavske svete in upravne odbore so vstopili novi ljudje. Sedanji sestav teh organov je boljši od prejšnjega, menijo predstavniki sindikalnih organizacij, ki so pridno sodelovali pri volilnih pripravah. Sestav samoupravnih teles je boljši predvsem zaradi tega, ker so pri izbiri kandidatov upoštevali v prvi vrsti njihovo sposobnost in razgledanost.

Toda s tem še ni rečeno, da se bo njihovo delo samo po sebi izboljšalo. Upravljalci bodo morali nabrati precej izkušenj in se nabrati znanja, vsaj najosnovnejšega, ki jim ga lahko takoj posreduje delavska univerza. To izobraževanje se seveda ne sme zaključiti le z enim ali dvema seminarjema. Postati bi morala stalna oblika sistematičnega izpopolnjevanja.

Ob ukrepih, ki naj bi po-

magali usklajati notranjo potrošnjo in vnašati v gospodarenje več zdravih poslovnih odnosov, je marsikaj odvisno od učinkovitosti dela samoupravnih organov. Ti naj bi usmerjali prizadevanja delovnih organizacij v dolgoročno poslovno politiko, ki bo edina lahko premagovala kratkotrajne spremembe in težave na tržišču. Se vedno je na dnevnem redu nagrajevanje po delu, skrb za izobraževanje in zaposlovanje strokovnih kadrov, odkrivanje notranjih rezerv z izboljšanjem organizacije dela, proučevanje tržišč doma in v svetu in podobno. Ob teh nalogah ne bi smeli nikjer pozabiti na dosledno in strogo nadzorovanje izvrševanja sklepov, ki jih sprejemajo samoupravni organi.

Napotkov za dobro delo je

dovolj. Vsekakor pa je potrebno večkrat osvežiti priporočila osmega kongresa ZKJ in petega kongresa ZKS ter sproti slediti dogajanjem v našem gospodarstvu. Volitve v samoupravne organe lahko postanejo mejnik večje skrbnosti, znanja in prizadevnosti upravljalcev.

J. Teppey

KONČNO SREDSTVA ZA MIRNO GORO!

18 milijonov za TV

Okrajna skupščina Ljubljana je na svoji zadnji seji na menila denar od prodanih vozil ob likvidaciji za izgradnjo TV oddajnika na Mirni gori. 17.821.000 dinarjev je prvi del sredstev, ki jih je o-

krajna skupščina določila kot dotacijo občinskim skupščinam v Metliki, Črnomlju in Novem mestu za izboljšanje TV in UKV sprejema na Dolenjskem in v Beli krajini. Navedena sredstva so naložena strogo namensko za kritje stroškov gradnje in montaže TV releja pri Komunalni banki v Novem mestu. Crpanje teh sredstev bo mogoče samo sporazumno med občinskimi skupščinami Metlika, Črnomelj in Novo mesto ter RTV Ljubljana.

Gostje iz Milana na Otočcu

24. maja popoldne se je v Hotelu Grad Otočec ustavila skupina italijanskih gostov, med katerimi so bili predstavniki pomembnih italijanskih industrijskih tvrdk Fiat, Necci in Montecatini, novinarji največjih italijanskih časnikov Il Giorno, Il Popolo, Il Sole, 24 Ore, predstavniki družb za letalski promet RAI in Al Italia, predstavniki občine Milano in Instituta za mednarodno politiko. Naštetih italijanskih gosti so pripotovali v našo državo z letalom, ki je opravilo otvoritveni polet na novi redni letalski progi JATA: Beograd—Zagreb—Milano. Pri ogledu Plitvičkih jezer, Opatije, Postojnske jame, Ljubljane in Brnikov, so jih spremljali jugoslovanski generalni kon-

Pohod na Bazo 20 prestavljen

Zaradi slabega vremena preteklo nedeljo so prestavili pohod novomeške mladine in vojakov na Bazo 20 za 14 dni. Pohod bo po istem načrtu prirejen v nedeljo, 6. junija. Pridružili se mu bodo tudi udeleženci republiškega srečanja mladine zavodov za socialno zavarovanje.

ODKRITJE SPOMENIKA V PODZEMLJU

Občinski odbor ZZB iz Metlike in krajevna organizacija ZB iz Podzemlja vabita udeležence NOB in vse prebivalce na odkritje spomenika padlim, ki bo 30. maja ob 10. uri v Podzemlju. Po odkritju bo partizanska zabava.

NAS POZDRAV MLADINI VSE DOLENJSKE, KI SE BO V NEDELJO OB 15. URI ZBRALA NA STADIONU BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOvem MESTU, NA ENI NAJVEČJIH TELESNOVZGOJNIH PRIREDITEV, KI BO HKRATI GENERALKA ZA ZLET BRATSTVA IN ENOTNOSTI V KARLOVCU! NAS POZDRAV NAJ VELJA HKRATI TUDI VIII. ZLETU BRATSTVA IN ENOTNOSTI, KI BO V 20. LETU PO OSVOBODITVI ZNOVA POTRDL NAJVEČJO PRIDOBITEV LJUDSKE REVOLUCIJE! NA SLIKI: DEKLETA VADIJO ZA NASTOP.

4000 nastopajočih v Novem mestu

Telovadni nastop in tekmovalno najboljših atletov štirih dolenjskih občin, ki bo v nedeljo 30. maja ob 15. uri na zletnem stadionu v Novem mestu, bo gotovo najveličastnejša manifestacija mladine v letu, ko praznujemo 20-letnico osvoboditve.

Mladina se že precej časa pripravljala na to praznovanje. Po šolskih področjih in občinskih nastopih bodo prav gotovo prišli do-

bro pripravljeni v Novo mesto. Predvsem želimo, da bi letos v vsakem kraju, kjer je šola, nastopila mladina in pokazala, kaj se je naučila pri telesni vzgoji. Najprej nas bodo pozdravili najmlajši, ki bodo v sproščenem teku, poskoki in prevalih gotovo razveselili vse prisotne. Komaj bodo najmlajši stekli z zeleno površino, že bodo vaje z dolgiimi kolebnicami in palicami. Mladinke naših srednjih in strokovnih šol bodo

zaplesale v rajalni sestavi. Najštevilnejši bo nastop učenk višjih razredov osnovnih šol. Preko 1000 jih bo plesalo polko. Med sporedom bodo tudi teki: nastopili bodo prvaki iz osnovnih in srednjih šol, ki so se najboljše uvrstili na občinskih tekmovanjih. Atletski spored bo zaključen s štafeti: mi teki, pri katerih bodo razen šolske mladine nastopili tudi tekmovalci iz naših delovnih kolektivov in predstav-

niki JLA. Po slovesni podlitvi odličij najboljšim atletom bo sledila zaključna zletna točka za VII. zlet, ki bo 13. JUNIJA v Karlovcu. Tam se bo zbrala mladina treh bratskih republik, prav zdaj pa mladina z Dolenjske nosi štafeto s pozdravi zletu po naših krajih.

Nastop v Novem mestu bo veličastna prireditev med številnimi, ki so letos posvečene 600-letnici Novega mesta.

Danes ob 11. uri: prihod zletne štafete

Danes ob 11. uri bo na stadion Bratstva in enotnosti v Novem mestu pritekla štafeta letošnjega zleta. Tu jo bodo sprejeli pionirji na generalni za nedeljski nastop, nato pa bo štafeta krenila preko Mirne peči (13.30) in Trebnjega (15.00). Ob 19. uri bo v Bregani zapustila Dolenjsko in prešla v roke hrvaških mladincev.

Občinska seja v Starem trgu

V nedeljo 30. maja bo v Starem trgu ob Kolpi seja obeh zborov občinske skupščine Črnomelj, na kateri bodo obravnavali 8 točk dnevnega reda. Seja bo imela predvsem delovni značaj, čeprav bo v Starem trgu počastitev tamkajšnjega krajevnega praznika.

Tudi Novo mesto bo ocenjevalo domače popevke

Najboljšo slovensko popevko na festivalu »Slovenska popevka 65«, ki bo 8. junija v športni dvorani v ljubljanskem Tivoliju, bo izbrala žirija osmih slovenskih mest, med katerimi je tudi Novo mesto. V Novem mestu bo spremljala festivalski spored in ocenjevala popevke posebnega 20-članske komisije, ki jo je imenoval občinski svet Zveze kulturnoprosvetnih organizacij. Komisijo vodi Katjuša Suhý, razen nje pa so člani še predstavniki glasbenega in kulturnoprosvetnega življenja v Novem mestu. Festival bo novomeška komisija spremljala v dvorani otroškega vrta v Kandiji, odkoder bo tudi sporočila svojo oceno v Ljubljano.

5. in 6. junija republiško srečanje

Mladinski aktiv komunalnega zavoda za socialno zavarovanje iz Novega mesta bo priredil prihodnjo soboto in nedeljo v Novem mestu republiško srečanje mladine, zaposlene v komunalnih zavodih SZ iz vse Slovenije. Pričakujejo 150 udeležencev. V soboto bodo na sporedu športna srečanja, tekmovanja v strojepisju in družabni večer v Dolenjskih Toplicah, v nedeljo pa izlet na Bazo 20. Pokrovitelj srečanja je direktor republiškega zavoda dr. Bojan Špicar.

Vreme

OD 28. V. DO 6. VI.
Močnejši dež z ohladitvijo okrog 28. maja in 4. junija, v ostalem deloma sončno, vendar nestalno s pogostimi plohami ali nevihtami.
Dr. V. M.

Zaposlitev po sposobnosti

Slab kvalifikacijski sestav nezaposlenih - Težak dela se ne mara nihče lotiti - Zaradi pomanjkanja delovnih mest se zanimanje za zaposlovanje v tujini veča

Na sestankih, zborih volivcev, pa tudi po vogalih pogosto slišimo, da ta ali oni ne dobi službe, čeravno bi rad delal. Da bi izvedeli, če službe v Ormožju res ni mogoče dobiti, smo vprašali

Uspešen tečaj v NOVOTEKSU

Včeraj se je v novomeškem NOVOTEKSU končal večmesečni tečaj civilne zaštite, ki ga je na pobudo oddelka za narodno obrambo in v sodelovanju Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela organiziral odsek za izobraževanje v podjetju. Tečaj je obiskovalo okoli 70 moških in žensk.

YU 3 DJR kliče CQ

Člani novomeškega radiokluba so sklenili na sestanku v nedeljo, da bodo povabili v svoje vrste še več mladih in starih ljubiteljev radio-tehnike. Zdaj ima državno dovoljenje za delo na oddajniku samo šest članov, v kratkem pa nameravajo na radiotelegrafskem tečaju usposobiti še več amaterjev za telegrafiste. Nove člane vpisujejo v prostorih občinskega odbora ljudske tehnike na Novem trgu 8; v prvem nadstropju stare pošte.

KNJIGOTISK je dobil dva nova stroja

Pretekli teden je tiskarsko podjetje KNJIGOTISK v Novem mestu dobilo en avtomatski in en navaden tiskarski stroj. En stroj je uvožen s Češkega, eden pa iz Zahodne Nemčije. Oba stroja so kupili deloma z lastnimi sredstvi, deloma pa s kreditom. Prav gotovo bosta pripomogla, da bo KNJIGOTISK odsele laže zadovoljal potrebam po tiskarskih uslugah na Dolenjskem.

tov. Črniča, kako je s tem. Postregel nam je s podatki: — S področja domače občine je trenutno pri našem zavodu prijavljenih za delo 107 občanov. Od teh je 30 moških in 77 žensk. Velika večina brezposelnih moških je že prekoračila 40. leto. Ker so to starejši in nevalificirani delavci, skoraj vsi kmetje, jih podjetja nečejo vzeti, ker nimajo pogojev, da bi se lahko delu pri strojih priučili.

V nasprotju s tem pa kmetijski zadruzi, gradbenemu podjetju, rudniku in še drugim manjka 20 moških delavcev, ki jih nikakor ne morejo dobiti. Ti moški, ki so pri nas prijavljeni za delo, hočejo boljše službe in so zaposlitev pri teh podjetjih odklonili.

Večji problem je z zaposlovanjem ženske delovne sile. Skoro vseh 77 žensk, ki so pri nas prijavljene, je iz mesta in bližnje okolice. Največ je poročenih žena, katerih možje imajo nizke zaslužke. Nekaj delovnih mest je na razpolago v lesnem podjetju ZORA, tudi ženske pa to zaposlitev odklanjajo. Kot delavke na kmetijskem poselstvu se tudi nečejo zaposliti.

V splošnem je med občani precejšnje zanimanje za delo v inozemstvu. Iz dneva v dan hodijo v naš zavod po informacije za delo v tujini. Zaskrbljeni pa smo zavoljo tega, ker bo jeseni končalo obvezno osnovno šolanje 446 učencev, vprašanje pa je, če bo mogoče za vse priskrbeti primernega dela, priučiťve ali uka v obrteh.

Zaposlovanja odraslih ne štejemo za problem vse dokler občani ne bodo hoteli dela, kakršnega jim ponujamo. Pri zaposlovanju je treba v prvi vrsti upoštevati sposobnosti človeka, šele potem pridejo v poštev njegove želje.

JOŽE ŠKOF

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Po šestih dneh premora so spet začele padati bombe ameriškega izdelka na DR Vietnam. Ta premor ni povzročil prav nikakršne senzacije v svetu, kar bi ZDA sicer rade videle, ker pač vsak, ki misli z lastno glavo, že zdavnaj ve ne pričakuje, da se bo Johnson spreobrnul, zmolił kesanje in oznanil politiko miru. Vse kaže, da le moramo verjeti vojaškim strokovnjakom, ki pravijo, da niso bombardirali zato, ker so proučili, kaj so doslej poudrili. Zdaj letajo ameriška letala že vse bližje Hanoi in v ZDA je že slišati glasove, in to iz krogov, od koder so bile doslej take zlovesče vesti prenekaterekrat tudi potrjene, da je zdaj treba bombardirati industrijska mesta Severnega Vietnama, ker podiranje mostov in obstreljevanje vlakov ter vozil po cestah ni »spravilo Vietnamcev k pameti«.

Torej prehajamo v Vietnamu v novo fazo vojne. Pa tudi v novo fazo svetovnega dogajanja sploh. Skraja so v ZDA trdili, da pošiljajo v Južni Vietnam »vojaške svetovalce«, ker so obljubili saigonski vladi tako pomoč. Potlej so izgovor o svetovalcih opustili, ker je bilo ameriške vojske že preveč, da bi mogel še kdo verjeti, da so to le »svetovalci«. Zatem so začeli bombardirati DR Vietnam »za kazna«, ker so enote osvobodilnega gibanja prehuđo našle saigonske čete z ameriški svetovalci vred. Nato so tudi ta izgovor opustili in so začeli bombardirati DR Vietnam podnevi in ponoči, »da bi preprečili vsakršno pomoč Severnega Vietnama osvobodilnim enotam« v južnem delu dežele. Zdaj opuščajo še izgovor, da je edini namen bombardiranja v rušenju prometnih zvez, in že bombardirajo

naseljene kraje, mesta, bolnišnice, šole. Vsakokrat pa se ZDA zanesljejo in grozeče pogrezajo v vojno, ki ji ni videti konca...

V Dominikanski republiki pa igrajo ZDA še naprej vlogo mednarodnega žandarja, ki varuje svet, da se komunizem ne bi razpasel, kot tako radi povedo v ameriški Beli hiši.

Kolovrat se vrti naprej

Zdaj so našli Antonia Guzmana, ministra za kmetijstvo v bivši Boschovi vladi, ki sestavlja vlado »nacionalne enotnosti«. Toda v njej ne bi bilo Caamana, šefa ustavne vlade Dominikanske republike. Z ustanovitvijo takšne vlade si ZDA obetajo »politično« rešitev dominikanske krize. Preglavice pa jim povzročajo njihov varovanec Imbert, ki se kar naprej rožlja z orožjem in napada čete ustavne vlade. Videti je, da se ameriški politiki zavedajo, da ni politične rešitve, če ne razorože revolucije (Caamano pa ima pod orožjem kakih 50.000 mož) in hkrati, ko sestavljajo vlado, podpirajo Imberta, ki naj bi izsilil vojaško zmago. Naj uradno se tako zatrjujejo, da ne podpirajo Imberta, da so v »sporu med Caamano in Imbertom nevtralnici«, jim tega niti Američani več ne verjamejo, saj so lahko s televi-

zijskih zaslonov čisto razločno videli, da so ameriške enote streljale s topovi na Caamanove enote in da ameriški vojaki »čisto javno« sodelujejo v policijskih bojih na strani Imberta. Vse skupaj ni nič drugega kot pesek v oči.

Toda politika ZDA v Dominikanski republiki naletava celo v samih ZDA na odpor. Bralka »New York Herald Tribune« piše, da ima Bosch kar prav: »Dlje ko gremo v naši politiki, več komunistov ustvarjamo.« Pa tudi v organizaciji ameriških držav je odpor proti taki politiki vse močnejši, vsak si nehoče misli: danes je na vrsti Dominikanska republika, jutri bo morda moja hiša tista, kamor bodo prišli Američani »braniť svobodo« in delat red. Ob tisti piškavi dvetretjinski večini, ki so jo ZDA dosegle, da so izglasovale združeno akcijo organizacije ameriških držav v Dominikanski republiki, je ostalo le pri besedah. Tudi tiste države, ki so glasovale za tak sklep, ga zdaj niso pripravljene uresničiti in je le Brazilija poslala v Dominikansko republiko nekaj vojakov. Očitno je postalo torej, pod kakšnim pritiskom so ZDA dosegle tisto večino. Hkrati pa dokazuje tudi, da se sama organizacija ameriških držav vedno bolj krha in da je odpor proti nadvladi ZDA v njej čedalje močnejši. Vrh vsega pa so si ZDA nakopale na glavo še spor z varnostnim svetom in OZN, kjer si sicer ni treba obetati kakšnih senzacij, kjer pa vendarle pridejo do besede tudi tisti, ki so resno zaskrbljeni za mir na svetu.

Tako se je tudi pretekli teden vrtel kolovrat ameriške politike naprej. Čedalje več pa jih je, ki se sprašujejo, kam to pelje?

Bo zacvetel turizem na Čatežu?

Turizem je vedno bolj pomembna gospodarska panoga. Turistična reka, ki je včasih tekla le po poti sever — jug, je razprostrla svoje tokove na vse strani, tudi k nam. Ustavila se je povsod tam, kjer je bilo pripravljeno za primerno strugo oziroma primeren odziv.

Tudi na Čatežu ji skušajo izkopati čim globljo strugo. To nudi primerna lega vasi, skozi katero gre ožilje naših cest — avtomobilska cesta in njen odsek. Pravcati živ-žav je poleti ob Krki, ki se

pri Čatežu izliva v Savo. Motel na Griču daje gostu prijeten razgled proti Stajerski. Najpomembnejša je seveda termalna voda v Čateških Toplicah, kjer je že odprti bazen. Takega naravnega bogastva so Čatežani veseli. V ta namen so lani ustanovili turistično društvo, največ ob spodbudi Čateških Toplic.

Turistična zveza je pripravila že dvoje predavanj z barvnimi diapozitivi. Zadnji krat, 13. marca je predaval Bogomil Lilić o Severni Italiji. Obiskovalci so spoznali,

da je treba dati tudi Čatežu vabljivo turistično podoba. Za to pa so potrebne prične roke. Do zdaj so le nekateri lastniki poskrbeli za lepšo podoba okrog svojih postopij. Turistično društvo je pravčasno poskrbelo za nasade v vasi in bo razpisalo denarne nagrade za najlepše okrašene vrtove s cveticami na Čatežu.

Ali se torej Čatežu nasmilna turistična pomlad? Pravimo, da se letni čas prično s pomladjo in da je to najlepši čas, ker takrat vse cvete in človek se počuti zadovoljnega.

Upamo, da bo tudi na Čatežu zacvetel turizem, seveda pa bodo morali za to poskrbeti tudi vaščani. Gre za to, da nudijo turistom obilo počitniškega razvedrila, turistične ugodja in pravega oddiha!

B. K.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Spopadi v Boliviji — V tej južnoameriški deželi je bilo pretekli teden zelo vroče. Vojaška junta, ki jo vodi Barrientos, je objavila, da volitev ne bo, kar je povzročilo splošno raburjenje v državi. Rudarji so prišli za orožje, zasedli vse državne rudnike in radijske postaje v rudarskih mestih. Sindikati so razglasili splošno stavko in mobilizacijo, to je storila tudi vlada, ki je razglasila še izredno stanje. Po državi so bile hude demonstracije, v katerih je bilo več ubitih in ranjenih. Vlado čete so začele prodirati v rudarske revirje in po nekaj praskah so se sporazumeli za premirje. Vlada je že večkrat skušala razorožiti rudarje, vendar se ji to doslej ni posrečilo.

Nemiri v Kolumbiji. Tudi v tej južnoameriški državi je prišlo pretekli teden do hudih nemirov. Tu pa se je vojaška junta spopadla s študenti. Ti so razglasili splošno stavko, prišlo je do hudih demonstracij, v katerih je policija streljala v ljudi in jih več ubila. Vlada je razglasila izredno stanje in uvedla nagla sodišča.

Britanska kraljica v ZR Nemčiji. V Zahodno Nemčijo je prišla na uradni obisk britanska kraljica Elizabeta II. Vse govore je imela napisane in jih je prinesla še iz Londona. Največje nezadovoljstvo je povzročila s tistim, v katerem se je spomnila stradanja med vojno, ko so prisilili britanske čete pred 150 leti sodelovati v bitki pri Waterlooju. Takrat so premagali Napoleona. Seveda so te besede razburile duhove v Parizu, ki je v njih videl proti sebi naperjeno ost.

Dan Afrike. Ob obletnici ustanovitve organizacije afriške enotnosti, 25. maja, je poslala jugoslovanska vlada poslanico afriškim narodom, v kateri pravi, da je ta dan zgodovinskega pomena ne le za Afriko, temveč za ves miroljubni in napredni svet. Jugoslavija je s posebnim zanimanjem spremljala prizadevanje OAE za dokončno osvoboditev in uresničitev neodvisnosti vseh afriških narodov, za njihov hitrejši gospodarski in družbeni razvoj. Izraža tudi prepričanje, da bo OAE ohranila duh solidarnosti, ki je poglavitna za nadaljnji uspešen razvoj afriških narodov.

V kitajski vojski vsi enaki. Na Kitajskem so ukinili vse čine v vojski, tudi uniforma je odsele ena sama brez vseh posebnih oznak, ker jih študi v revoluciji ni bilos.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V torek je praznoval naš predsednik, tovariš Tito, tridesetletni rojstni dan. Čestitali so mu od vsepovsod, iz vseh krajev naše domovine, z vsega sveta, saj je Tito državnik mednarodnega slovesa, človek, pod čigar vodstvom smo dosegli svobodo, katere dvajsetletno prav zdaj praznujemo. Ta dva jubileja sta tako tesno povezana med seboj, so zapisali v skupno voščilo CK ZKS, skupščine SRS, izvršnega sveta, SZDL in sindikatov tovariši Titu, kot je Titovo življenje in delo vtikano v zgodovino zmage in dosežke revolucionarnega boja naših delovnih ljudi v minulih desetletjih. Tako je letošnji dan mladosti — naš in Titov praznik — pravzaprav dan našega spomina na prehojeno pot in dan naše vere v prihodnost.

● OCENA IZGUB V GOSPODARSTVU — Republiški izvršni svet je posvetil zadnjo sejo zaključnim računom gospodarskih organizacij, in to zlasti tistih, ki izkazujejo izgubo ob koncu lanskega leta. Izvršni svet sodi, da te izgube ne predstavljajo kdo ve kakšnega hudega problema, saj znašajo le 2 odstotka vrednosti skladov. Izjema so le železnice, kjer pa je izguba nastala zaradi neurejenih ekonomskih odnosov. Nekatere gospodarske organizacije pa že več let zapored izkazujejo izgubo. To so zlasti nekatera gostinska podjetja, za katera pa izvršni svet pravi, da je izguba pri njih bolj subjektivnega značaja, se pravi, da so si jo tam večidel kar sami krivi. Na družbenih posestvih, kjer izkazujejo izgubo, pa se poznajo stari grehi, ko so marsikje investirali bolj po željah nekaterih kot pa po preštudiranim rentabilnem računu. Izvršni svet pa že zdaj opozarja na to, da utegne več gospodarskih organizacij z izgubo zaključiti letošnje leto zaradi spremenjenih deviznih predpisov, zaradi drugačnih tarif električne energije in sprememb cen o prometu, kar opozarja, da se je treba že zdaj sredi leta, ko še ne gori voda, zamisliti v številke v slehernem podjetju in pregledati,

kje bi se dalo še kaj prigrisposodariti. Če bo izguba, seveda ne bo tako imenovanega dobička, potlej bodo majhni osebni dohodki in mesec, ki ga ne bo nikdar konca.

● OBISK PRI SOSEDIH — Pretekli teden se je mudila delegacija SZDL Slovenije pod vodstvom predsednice Vide Tomšič v Trstu, Gorici in Benečiji. V Trstu je delegacija obiskala sedež slovenske kulturno go-

NAŠA MLADOST

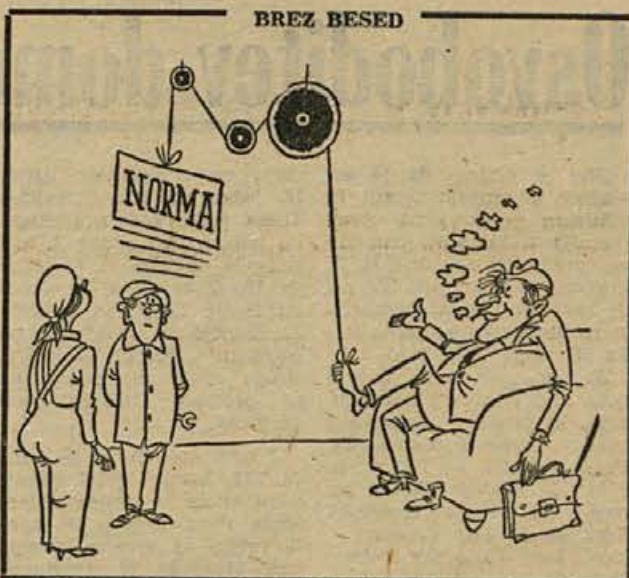
spodarske zveze ter se seznanila z razmerami, v katerih živi naša manjšina na Tržaškem. V Benečiji se je delegacija ustavila v Čedadu, kjer ji je predsednik društva Ivan Trinko povedal, da žive Slovenci tam brez najosnovnejših narodnostnih pravic. V Gorici pa je delegacijo sprejel podžupan.

● OBISK SOSEDOV — K nam pa je pretekli teden prišla vsa deželna vlada Furlanije-Juljske krajine pod vodstvom predsednika vlade dr. Alfreda Berzantija. S tem so vrnili uradni obisk takratnega podpredsednika izvršnega sveta Janka Smoleta, ki je pred dve mesecema na čelu delegacije izvršnega sveta obiskal Videm in Gorico. V priložnostnem nagovoru je Janko Smolet dejal, da lahko postane pravilno urejanje manjšinskih vprašanj in priznanje njihovih pravic izredno pozitiven most za čimbolj prijateljske stike med državama, Berzanti pa je odgovoril, da so istega mnenja glede manjšin, da je treba pravice manjšin spoštovati, ne samo v besedah, temveč tudi v dejanjih.

● SEJEM TEHNIKE so pretekli teden odprli v Beogradu. Odprl ga je predsednik

BREZ BESED

upravni odbor komunalne banke pristojen še zaostri restrikcijo na področju investiranja. Bolj kot doslej pa bodo morali samoupravni organi skrbeti za lastna obratna sredstva. Večina delovnih organizacij je namreč vsa leta vlagala lastna sredstva le v osnovna, za obratna sredstva pa je koristila bančna posojila, ki so jih vse doslej zlahka dobili.

sredstev za investicije in 344 milijonov dinarjev za stalna obratna sredstva. Spričo razmer, ki so nastale po uveljavitvi omenjenih ukrepov na področju financiranja investicij, se poraja tudi vprašanje, kako bo z izpolnitvijo obveznosti, ki so jo prevzele komunalne banke s pogodbo za zagotovitev sredstev za kreditiranje nekaterih objektov, ki so skupnega pomena za nadaljnji razvoj gospodarstva v republiki, med katerimi je tudi novomeška tovarna stekla.

Ker se je obvezna rezerva bank povečala od lanskih 20 na letošnjih 35 odst., bo morala komunalna banka sredstva pri komitentih verjetno še znižati in omejiti. Organom družbenega uravnavljanja

pa priporoča, da ob upošte-
vanju sprejetih ukrepov za-
čno še bolj omejevatí investi-
cijsko potrošnjo, sicer bo

»Cvček je po svojem sestavu eden najbolj svojstvenih in blagodišečih vinskih tipov v Sloveniji, hkrati pa tudi eden edinstvenih vinskih produktov v Jugoslaviji, ki ga med drugim zelo cenijo v zdravilstvu, zlasti pri zdravljenju prebavnih organov in sladkorne bolezni.« je zapisal v svoji knjigi »Naš cviček« znani enolog Jože Likar iz Kostanjevice že pred desetimi leti. Rojstna domovina cvička je Dolenjska. Njegova trta raste ob pogorju Gorjanec in dolenjskega gričevja. Zal ga je v teh krajih zadnja leta čedalje manj. Pridelek pravega cvička doseže na leto kakih 100 do 150 vagonov, prodaja pa ga pod tem imenom veliko več. Zato si v Kostanjevici že dalj časa prizadevajo, da bi cviček zaščitili tako, kot je pri nas že zaščitena dalmatinski dingač.

Največji predstavnik evička je bila nekoč znana vinar-ska zadruga v Kostanjevici. Ta je danes pod imenom

»Centrala cvička« obrat »Agrokombinata« iz Krškega. Ker dovoljska trta vidno peša, po cvički su čedalje bolj vprašujejo, se je krški »Agrokombinat« odločil za načrtno obnovo vinogradnih področij v domovini cvička, ki jih bodo obnovili v sodelovanju z domačimi vinogradniki. Doslej so obnovili okoli 60 ha vinogradov, v prihodnjih letih pa

računajo, da bo ta obnova zajela najmanj 500 ha dolenskih vinogradov.

Da bi sloves dolnjskega
ovčka obdržali in preprečili
točenje najrazličnejših vin-
skih mešanec pod imenom
cviček, pripravljiva vodja vini-
fikacije cvička enolog Jože
Likar vinogradniško matice

oziroma dokumentacijo, v katero bodo zajeti vsi vinogradniški predeli, ki so danes v proizvodnji cvička, se neoporečni. Prav tako je v delu tudi predlog, ki bo nadrobno določil tudi finese, da ne bodo več mogoče razne potvorbe, ki ne ustrezajo biokemični sestavi ter žlahtne kapilice.

Namesto žice – nylon

Ukrep zveznega izvršnega sveta o zamrznjenju cen je precej prizadel tudi kolektiv žičnih pletenin v Sodražici. Za proizvodnjo potrebujejo precej raznovrstne žice iz uvoza, vendar je bodo dobili polovico manj kot lani. Vse to jih je prisililo, da so začeli misliti na proizvodnjo mrež iz drugih materialov. Zdaj že poskušajo s monofilnimi nitmi, podobnimi najlonu; mreža iz teh niti je celo trpežnejša od žične. Ko se bodo preselili v nove prostore, bodo proizvodnjo mrež iz monofilnih niti povsem osvojili.

Selitev strojev v novo delavnico so že nekajkrat preložili, ker prostori še niso urejeni. Zdaj pravijo, da se bodo zares preselili verjetno 4. julija in se je jezijo na Gradbenika, češ, da z delom preveč zavračajo. Gradbenik pa spet navaja svoje razloge, tudi upravičene.

Takoj po preselitvi bodo prešli na 42-urni teden. Uvedli bodo tri izmene, tri sobote v mesecu za bodo prostje. Praviijo, da bodo z boljšo organizacijo dela — en delavec bo lahko delal na dveh strojih — prihranili mesečno okrog 600 delovnih ur. Ker bo en delavec upravljal dva stroja, bodo lahko delali v treh izmenah, odpadke pa

bodo številne nadure, ki se jih zdaj nabere na mesec 300 do 400. Obenem se bo močno povečala produktivnost, s tem pa tudi osebni dohodki, ki so že zdaj (povprečno 50.000) med najboljšimi v občini.

V Dolenji vasi že 42 ur

O prizadevanjih za uvedbo skrajšanega delovnega časa pri ribniškem Inlesu smo pred kratkim že pisali. Ker zahteva prehod na 42-urni teden temeljite analize in daljše priprave, so se odločili za postopno skrajševanje delavnika, saj je treba obnem za več kot 12 odstotkov povečati produktivnost. S 1. majem je obrat kombinata v Dolenji vasi, ki ima sedaj za to najboljše pogoje, že prešel na krajši delovni čas, v naslednjih mesecih pa bodo to storili, upoštevajoč izkušnje tega obrata, tudi v drugih enotah Inlesa. V Dolenji vasi so zdaj delavci prosti tri sobote, ker menijo, da je to najboljši način. Dosedanji rezultati kažejo, da bo krajši delovni teden uspel, saj se je produktivnost primerno povečala. Samo pri stavbnem pohištju, ki ga delajo v Dolenji

vasi, se je produktivnost v zadnjih dveh letih povečala za več kot 200 odst.

**V petih letih
že 69 tehnikov**

Pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu je do zdaj doštudiralo 69 tehnikov. 14. maja je opravljalo zaključne izpite 12 absolventov strojnega oddelka večerne srednje tehniške šole. To je že druga skupina tehnikov strojne stroke in peta skupina diplomantov, odkar traja šola. Ob sprejemu diplom so novi tehniki prvič predali simbolični ključ nižjemu letniku.

Korak bliže občanom

Sindikalna podružnica občinske uprave v Sevnici je opozorila članstvo na večjo delovno disciplino. O tem so razpravljali na sestanku z vsemi zaposlenimi. Poudarili so, naj bi bili uslužbenci ob uradnih dnevih na svojih delovnih mestih. Za razne seje in zunanje opravke jim še vedno preostanejo trije dnevi v tednu.

Obehano bodo v vpeljavno reda in točnosti zelo ustregli, posebno tistim, ki prihajajo od daleč in zamudijo s tem po več ur. To velja tudi za stranke, ki zaradi nujnega posla na občinski upravi zapustijo delovno mesto. Steer pa je čas za vsakogar dragocen in škoda je vsake minute, ki jo izgubimo brez koristi.

POPUST od 20 - 50 odstotkov

LASTNIKI TUJIH PLAČILNIH SREDSTEV – DEVIZI!

»BRODOKOMERC« — Rijeka, Beogradski trg 3, je s svojimi prodajnimi organizacijami priskrbel svojim kupcem pri nakupu za devize veliko izbiro industrijskega materiala po specialno znižanih cenah (tudi po 50 odst.), kakor sledi: televizijske sprejemnike, gramofone in ostalo — tovarn:

»RADIOINDUSTRIJA« - ZAGREB» (RIZ) - Zagreb; »RUDI CAJEVAC« - Banja Luka; »ELEKTROINDUSTRIJA« (RR) - Niš; hladilničke tovarne; »OBOD« - Cetinje, »GEORGIJ NAUMOV« - Bitola; šivalne stroje tovarne »VLADO BAGAT« - Zadar

ter z 20 odst. popustom ves ostali industrijski material iz maloprodajne trgovske mreže, ves gradbeni material in ostali material za gradnjo hiš (cement, strešnik, opeka, betonsko železo, pocinkana pločevina itd.), nadalje hiše, stanovanja in tovorna vozila TAM (2,5 t) s 30 odst. popustom.

Za zgoraj navedene izdelke, posebno pa za gradbeni material, sporočite glede nakupa naslednjim našim prodajnim organizacijam:

Ljubljana, Poljanska cesta 20 c – tel. 314-280

RIJEKA, Beogradski trg 3, tel. 25-324; **BEOGRAD**, 7. Jula 59, tel. 622-249; **ZAGREB**, Jurišićeva ul. 14, tel. 24-138; **SPLIT**, Titova obala 2, tel. 24-80; **ŠIBENIK**, Obala oslobođenja b. b, tel. 22-75; **ZADAR**, Poljana Vlad. Gortana 5, tel. 21-47; **DUBROVNIK**, Gruska obala 27, tel. 40-08; **PLÓCE**, Hotel »Jadrana«, tel. 20; **KOPER**, Nbrežje J. Mornarice, tel. 21-512; **PULA**, Kovačičeva 16, tel. 26-71; **ROVINJ**, Ul. A. Rismonda 21, tel. 81-220.

NAČIN VPLAČILA:

1. IZ INOZEMSTVA z bančnim nakazilom v korist računa 433-11-1-95 »BRODOKOMERC« - RIJEKA pri Narodni banki, filijali Rijeka
- s čekom na »BRODOKOMERC« - Rijeka, toda v korist naših državljanov
- s pošto nakazni na »BRODOKOMERC« ali na katero drugo poslovno organizacijo z naslovom osebe v Jugoslaviji in nakazilom na hrbtni strani nakaznice.

2. IZ TUZEMSTVA s prenosom z lastnih deviznih računov na račun »Brodokomerc«, Rijeka, št. 433-11-1-95 pri Narodni banki, filijala Rijeka.

- z inozemskimi bančnimi čeki, ki imajo ime naročnika, z vplačilom pri najbližji filiali Narodne banke, toda v korist našega gornjega računa
- s čekom na »Brodokomerc«, Rijeka, toda v korist naših državljanov
- z vplačilom v gotovini v eni izmed gornjih prodajnih organizacij; če pošljete gotovino na naš naslov priporočeno ali v vrednostnem pismu.

V vseh primerih morate natančno navesti ime in naslov vplačila.

Plačate lahko v eni izmed naslednjih valut:

američki dolar
kanadski dolar
angleški funt
francoski frank
nemška marka
italijanska lira
holandski gulden

belgijski frank
avstrijski šiling
švedska krona
danska krona
švicarski frank
norveška krona

»BODOKOMERC« s svojo dobro organizacijo omogoča svojim kupcem, da bodo lahko svoja vplačila hitro realizirali.

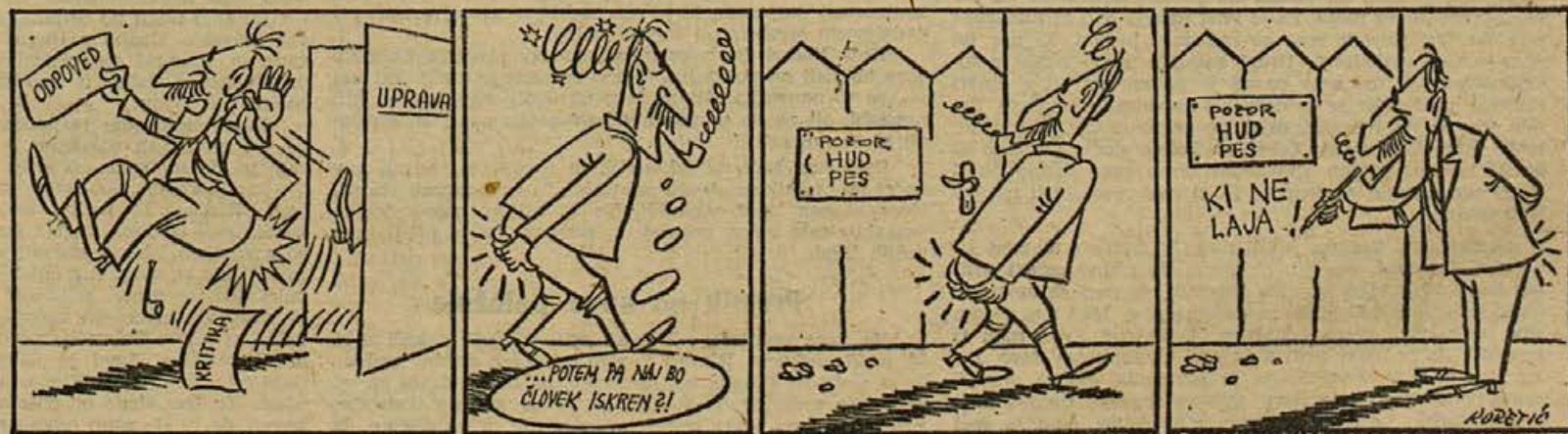
TG-75 vzbuja posebno pozornost

Na izloženem prostoru poslovnega združenja IPM vzbuja posebno pozornost obiskovalcev 32. mednarodnega sejma v Novem Sadu traktor TG-75, izdelek »14. oktobra« iz Kruševca. To je tudi razumljivo, saj pomeni ta traktor najboljše rešitev v družini traktorjev gosenčarjev, namenjenih poljedelstvu, ne le v domačem, temveč tudi v svetovnem merilu. Motor tipa »torpedo 524« omogoča s svojimi desetimi brizkami veliko produktivnost in nizko potrošnjo plinskega

523 neprodanih prašičev

24. maja so na prašičji sejem v Novem mestu pripeljali 1247 prašičkov raznih velikosti. Ker je bilo tokrat bolj malo kupcev, iz oddaljenih krajev sploh niso prišli, so jih prodali le 724. Za manjše so zahtevali 6500 do 12.000 din, za večje pa od 12.500 do 21.000 dnlirjev.

KLOPOTEC

Osvoboditev domovine pred 20 leti

Bilo je očitno, da je sovražnik s svojimi izpadmi in pritiskom na osvoboje ozemlje v Sloveniji nameral preprečiti spajanje sil 7. korpusa in 4. armade kot tudi zavarovati si komunikacije za umik njegovih enot preko Hrvaške v Avstrijo.

28. aprila so enote 7. korpusa bile v stiku s sovražnikom, ki je držal fronto levi breg Krke—Podhosta—Sv. Peter (k. 889) — Pečka (k. 912), — Komolc—Rdeči kamen, na odseku Kočevska Reka pa na črti Stalcerji — Novi Lazi—Kočevska Reka—Borovec.

Osvoboditev Dolenjske in Ljubljane

Vzporedno z operacijami desne operativne grupe v smeri Trsta in srednje operativne grupe na reški fronti so se razvijale operacije VI. korpusa v smeri Ljubljane. Štab 4. armade je že 28. aprila zapovedal VII. korpusu, da začne s prodiranjem z glavnim pravcem Stari trg na Kolpi—Kočevje—Ribnica—Ljubljana z namenom, da zavaruje desni bok armade in osvobodi glavno mesto Slovenije. Za zvezo med VII. korpusom in 4. armado je bila določena 29. divizija. Ta je preko Mašuna in Sentpetra na Krasu imela prodirati proti Postojni, da to važno oporišče, od koder je sovražnik iz ljubljanske smeri ogrožal tako tržaško kakor reško operativno grupo, zavzame in da potem preko Rakeka vzdolž železniške proge prodira proti Ljubljani.

Na prostoru Ljubljana—Novo mesto—Kočevje in Rakek so se nahajale sledeče sovražne enote: 17. SS policijski polk, deli 10., 15., 19. in 25. SS policijskega polka, SS podoficijska šola, en polk ROA, šest udarnih bataljonov in 40 čet Rupnikovih domobrancev, 3 polki srbskega prostovoljskega korpusa, dve četniški brigadi, nekaj artilerije in dve četi tankov — skupno okoli 17.000 mož. S temi silami je sovražnik držal samo važnejše kraje in posamezne točke vzdolž komunikacij. Med Kolpo in Krko sovražnik ni imel trdno povezane fronte, vendar s njegova oporišča, čeprav med seboj ločena z več od njega nezasedenega terena, vendar ustvarjala sicer nekako prekinjeno fronto na liniji Kočevska Reka — Kočevje—Žužemberk—Novo mesto.

V trenutku, ko je VII. korpus prejel povelje za prodiranje, je bila njegova 15. di-

vizija na Kočevskem Rogu, 18. južno od črte Soteska—Težka voda, kočevska skupina (Notranjski odred, 4. brigada 14. divizije in 8. brigada 18. divizije) pa na odseku Banja Loke; 13. brigada 29. divizije se je nahajala na prostoru Prezid—Kozaršče, druge enote te divizije pa na prostoru Oslinica—Brod na Kolpi.

V teku noči 28. na 29. april je VII. korpus začel zbirati svoje enote na svojem levem krilu. 15. divizija je 29. aprila prišla na prostor Knežja lipa—Muhavas, 18. divizija pa v Brod Moravice. Sovražnik je v številni premoči kakih 3000 mož, v glavnem pripadniki Srbskega prostovoljskega korpusa in Rupnikovi domobranci z nekaj malega Nemci napadal tega dne Prezid z očitnim namenom, da preseka pot Čabar—Prezid—Mašun, da bi tako zaprl smeri proti Ilirski Bistrici in Postojni, deli 29. divizije pa so te napade odbili in tako je divizija naslednjega dne začela prodirati preko Mašuna proti Sempetru in Postojni.

30. aprila je 15. divizija izvršila premike proti Banji Loki, da pripravi napad na Kočevje, 18. divizija pa je nadaljevala s prodiranjem v smeri Brod na Kolpi—Kuzelj—Čabar—Prezid z namenom, da razbije sovražnika na odseku Velike Bloke, važnem križišču poti vzhodno od Cerknice.

Pred fronto 15. divizije se je sovražnik, v glavnem enote 17. SS pol. polka, umaknil istega dne proti Kočevju, medtem ko so se deli Srbskega dobrovoljskega korpusa in četnikov že prej umaknili proti Grčaricam in Rakitnici.

Medtem ko se je 1. maja 15. divizija pripravljala na napad na Kočevje in je 18. divizija bila na premiku preko Oslinice proti Čabru, je 29. divizija tega dne popoldne zavzela izhodišni položaj za napad na Postojno — 13. brigada severozapadno, 11. brigada pa južno od mesta, medtem ko je 14. brigada ostala v rezervi v Sentpetru.

To oporišče so branili 904. regrutni bataljon 188. gorske divizije, okoli 1000 italijanskih fašistov in Rupnikovih domobrancev ter SS podoficijska šola, ki so jo 29. aprila pripeljali iz Ljubljane.

Severno od Postojne na komunikaciji Rakek—Planina so bila močna oporišča SS policijskih enot in Rupnikovih domobrancev, ki so zapirale dohod v ljubljansko kotlino.

Po močni topniški pripravi se je okoli 14. ure začel napad severno od Postojne, da bi presekal zvezo s postojankami v Planini in Rakeku. Sovražnik, ki ga je podpirala artilerija, se je trdovratno branil in so boji trajali vse do polnoči med 1. in 2. majem, ko je bilo mesto popolnoma očiščeno sovražnikov. Z osvoboditvijo Postojne je bila odpravljena vsaka nevarnost iz ljubljanske smeri za bok 4. armade.

V teku 2. maja so enote 15. divizije bojevale na dostopih v Kočevje in so prisilile sovražnika, da se je umaknil v Kočevje in na položaje njegove zunanje obrambe: Mestni vrh (kota 1022)—Šalka vas—Klinja vas—Stara cerkev—Mahovnik. 18. divizija je po zapovedi štaba korpusa krenila proti Grčaricam z nalogo, da sovražniku prepreči umikanje v smeri Kočevje—Ribnica. Italijanska divizija »Garibaldi Natisona« je bila določena za rezervo in to z eno brigado v Banji Loki, z drugo pa vzhodno od Kočevja na prostoru Cvišlerji—Skrajnik (kota 642)—Konjsko (kota 593). (Italijanska divizija »Garibaldi Natisona«, ki je prišla z Banjske planote, kjer je bila v sestavi 9. korpusa, se je reorganizirala tako, da so vse njene enote sestavljale eno brigado, brigada »Fontanota« iz sestava 18. divizije pa

je prešla v sestav divizije »Garibaldi« kot njena druga brigada.) Sovražnik je tega dne dobil v Kočevju okrepitev in ena njegovih bojnih skupin, okoli 400 Nemcev, je prodrla v Grčarice in Gotenice.

29. divizija je po osvoboditvi Postojne z nadaljnjim prodiranjem osvojila važno oporišče na Ravbar komandi na prelazu med Hrušico in Javornikom.

Naslednjega dne, 3. maja, je 15. divizija ob podpori artilerijske brigade 7. korpusa začela s splošnim napadom na Kočevje. 4. brigada je iz Dolge vasi napadala proti Mestnemu vrhu, 5. brigada vzhodno od nje proti Šalki vasi, 12. brigada pa z odseka Mala gora—Klinja vas na severovzhodni del Kočevja. Obenem je 15. brigada napadala sovražnika v Grčaricah in Gotenici in s tem zavarovala levi bok 15. divizije pri Kočevju, medtem ko so enote 18. divizije napadale vasi Grčarice in Gotenice od zapada. Napad pa ni uspel, ker je v teku dneva sovražnik dobil okrepitev z delj 17. SS pol. polka in nekaj tanki. Po težkih bojih, ki so trajali ves dan, je sovražniku uspelo, da se je v mraku z glavnino svojih sil umaknil iz Kočevja proti Ribnici in je bilo Kočevje tako v noči med 3. in 4. majem osvo-

(5)

bojeno. Iz Grčaric in iz Gotenice se je sovražnik z občutnimi izgubami umakal preko Rakitnice proti Ribnici. 9. brigada 18. divizije je takoj bila usmerjena na cesto Ribnica—Kočevje z nalogo, da preseka sovražniku umik proti Ribnici. Napadla je sicer eno sovražnih kolon, ki je šla okoli 800 Nemcev in domobrancev ter 8 tankov in se je umakala iz Kočevja, uspelo pa ji je poškodovati le dva tanka in prizadejati sovražniku neznatne izgube.

Sovražne sile, ki so bile na področju Novega mesta in Suhe krajine, so se brez pritiska naših sil umikale proti Ljubljani.

Med umikom iz Kočevja je sovražnik poizkušal nuditi odpor v Ribnici, vendar se je moral takoj umakniti dalje proti Zlebiču in Velikim Laščam. Tako je 10. brigada 18. divizije jutraj 5. maja vkorakala v Ribnico. Enote 15. in 18. divizije so zasledovale sovražnika, ki se je umikal tako hitro, da ga nitj naše predhodnice niso mogle dohiteti. 15. divizija je prodirala v splošni smeri Ribnica—Mala gora—Zdenska vas—Račna—Grosuplje, 18. divizija pa levo od nje v smeri Ribnica—Velike Lašče. V Velikih Laščah se je sovražnik sicer nekaj upiral, 18. divizija pa je ta kraj v noči med 5. in 6. majem zasedla. 6. maja je 18. divizija vkorakala v Pijavo gorico in prišla do Šmarja. Tega dne je je 15. divizija na komunikaciji Grosuplje—Višnja gora razbila motorizirano kolo-

no, ki se je iz novega mesta umakala v Ljubljano, ter prišla v Grosuplje. Od tu se je sovražnik po krajši borbi umaknil proti Malemu Lipoglavu. Po zavzetju Višnje gore, Grosuplje, Pijave gorice, Borovnice, Verda in Vrh-nike so se sovražne sile umaknile na zunanjo obrambno linijo Ljubljane: Sosto—Zadvoj—Orlje—Črna vas—Log—Horjul—Verdanec. Za obrambo Ljubljane je sovražnik razpolagal s sledečimi silami: 17. SS pol. polk in bataljon 19. SS polka, ki so bili na odseku Sostro—Orlje; 4 do 5 Rupnikovih domobranskih čet je bilo na odseku Lavrica—Rudnik; 1 domobranski bataljon je bil na odseku Babna gorica—Črna vas; SS podoficijska šola in domobranske enote na odseku Bevke—Horjul.

Po hudih bojih pred vrati Ljubljane, zlasti na položajih med Lavrico in Sostrom, predvsem na Orlah, je bil zlomljen zadnji sovražni odpor in o polnoči med 8. in 9. majem so bile prednje straže partizanske vojske — bil je to oddelek oficirske šole GSS — že pred pošto v središču Ljubljane. Naslednje jutro pa je vkorakala v vriskajočo in s pomladanskim cvetjem ter morjem zastav okrašeno Ljubljano Gubčeva brigada, za njo pa so se od vseh strani zbirale ostale enote jugoslovanske armade — 10. maja je Ljubljana priredila veličasten srejem prvi vladi svobodne Slovenije in njeno ljudstvo je zopet svobodno zadihalo v brat-skolem objetu z ostalimi jugoslovanskimi narodi v svobodni Jugoslaviji.

Po raznih virih priredil J. J.

ZALEDJE JE MED VOJNO BILO HKRATI TUDI FRONTA. BREZ POMOČI V HRANI, OROZJU, SANITETNEM MATERIALU IN DRUGI OPREMI BI PARTIZANSKA VOJSKA NE ZMOGLA VSEH NAPOROV. — DALMATIN-KE NESO HRANO BORCEM

Zato se nismo hoteli spuščati v takšno nevarnost. Borba se je še vedno razvijala, toda slabo je kazalo za kakršenkoli uspeh. Ure so tekale proti jutru. Vedeli smo, četudi uspešno prodreti v dolino Reke, kaj nas bo čakalo na grebenih Jablaniških lazov in dalje na ostalih položajih do Save. Zato smo se raje odločili, da se umaknemo nazaj na položaje Gabrske gore, kjer smo prebili dan.

Pohiteli smo z umikanjem jurišnega bataljona in tretjega bataljona čez prehod na to stran meje. Komaj smo umaknili vse enote nazaj čez mejo, se je zdanilo. Posrečilo se nam je v zadnjem hipu.

Ob svitu 26. marca smo se v okolici Gabrske gore razporedili v bojni razpored, ker smo pričakovali vsak hip spopad s sovražnikom. Nekaj časa smo imeli mir in so se vsi oddelki malo odahnili. Kmalu je zaropotalo pri drugem bataljonu, ki smo ga pustili na položajih nedaleč od našega prehoda čez mejo. Ta je imel nalogo bolj izvidniškega pomena. Pričakovali smo sovražnikov prihod, ki nas bo prav gotovo zasledoval. Drugi bataljon se je tolkel s sovražnikom več ur, nato pa se je počasi umikal v smeri Gabrske gore, kjer se je nahajala glavnina naših enot. Potem smo se ves dan preganjali po grebenih Gabrske in Čateške gore. Težko smo čakali naslednje noči, ker smo se hoteli izogniti večjim spopadom. Prav tako nismo želeli imeti nepotrebnih ranjencev. To bi nas oviralo pri naslednjih akcijah.

Ta dan smo dvakrat iskali radijsko zvezo s štabom 15. divizije. Prvikrat smo jih obvestili, da nismo uspeli priti čez mejo. Prav tako smo jih obvestili, da smo se umaknili nazaj na položaje Gabrske in Čateške gore. Med tem časom smo tudi dobili zvezo s štabom 14. divizije. Le-ta nam je sporočil, da ni uspel priti s svojimi enotami čez Savo. Poleg tega nas je obvestil, da je sovražnik močno okrepil svoje enote proti oddelkom njihove divizije. Čeprav nam je bilo težko, ko smo sprejeli to obvestilo, nam je spet

Polkovnik JLA Vid Jerič:

Pred dvajsetimi leti

bilo dosti lažje zato, ker tudi mi nismo popolnoma uspeli s svojim načrtom.

Zaradi nenehnega napada sovražnih enot proti našim položajem in vse močnejšega pritiska, smo začeli uporabljati taktiko izmikanja izpred glavnih sovražnih udarcev. Le tako smo se lahko izognili večjim izgubam in imeli manj ranjencev, ki bi nas vsekakor precej ovirali pri nadaljnjem izvrševanju bojnih nalog.

Tudi Nemci in belogardisti so po zavzetju Gabrske gore obtičali na položajih. Čudno se nam je zdelo, kaj naj bi vse to pomenilo. Ali so tako ukrepali zato, ker so bili preslabi, ali pa so morda imeli drugačen načrt za končni obračun z nami?

Zato smo tudi mi izkoristili ta predih in snovali nov načrt za premik na druge položaje. To smo morali storiti, sicer bi nas lahko obkolili. To bi bil za naše oddelke vsekakor zelo resen položaj, iz katerega ne bi prišli brez večjih izgub.

Premik na nove položaje

Na nove položaje v Rjavko smo prispeli ponoči med 26. in 27. marcem. Rjavka je zelo primeren gozdni greben, ki se vleče od Klanca vse do Tlake, na drugi strani pa od Turenske graščine do Gabrovke. To je gozdno področje, v katerem smo lahko prikrito razporedili naše oddelke, da

jih sovražnik ni mogel lahko odkriti. Brigada je skupaj z jurišnim bataljonom štela nekaj nad 600 ljudi. Ker smo bili brez pratežnih oddelkov, je to bila popolna borbena enota brez vsakršnega balasta, ki bi ga bilo treba varovati med borbo. Res je, da smo zato imeli večje težave s prekrbo in prehrano, vendar smo menili, da je bolje tako, saj smo bili borbena sposobni in okretni ter smo z lahkoto kljubovali sovražnikovim nameram.

Prepričani smo bili, da na novih položajih ne bomo mogli dolgo ostati. Sovražnik je imel na terenu, v hajki za nami, že močne enote. Prav tako smo vedeli, da ima močne postojanke v St. Vidu, Temenici, Velikem Gabru, Veliki Loki, Trebnjem, v Šmartnem in Litji ter na Dolah in Preski in smo pričakovali še nove okrepitve. Poleg tega je s patroliranjem neprekinjeno nadzoroval glavno cesto Novo mesto—Ljubljana. Žal nimam podatkov o številni moči vseh teh postojank.

Mi smo takoj po prihodu na nove položaje organizirali obveščevalno službo z ljudmi obveščevalnega centra brigade in bojnimi patroljami. Poskrbeli smo, da dobimo pravočasno podatke o sovražnikovem približevanju proti našim položajem.

Naše enote smo razporedili tako, da so bile ob zori že vse na svojih položajih in pripravljene za borbo. Kazalo je, da se bomo ob svitu spopadli s sovražnikom.

Prvi bataljon je zavzel položaje ob robu gozda nad vasjo Klanec. To so bil zelo dobri položaji. Z njih so borci imeli odlično pregled vse do Moravč in še dlje. Zato so z orožjem lahko nadzirali ves predel od Klanca do Moravč. Tako se sovražnik sploh ni mogel neopazno približati položajem te enote. Kdorkoli bi poskusil priti na Klanec, bi našel v smrtonosni ogenj strojníc. Z desne strani, nekako od višine Gabrovke pa do Tlake, je zasedel položaje drugi bataljon. Imel je nalogo, da kontrolira teren od Gabrovke do Tlake. Njegovi oddelki so bili zelo raztegnjeni. To nas sicer ni posebno motilo, ker nismo pričakovali, da bi šle proti njemu močnejše sovražnikove enote.

V znamenju kolektivnega upravljanja

Letos 13-krat večja proizvodnja kot leta 1950 – Od izpolnjevanja postavljenih nalog do samostojnega odločanja – V samoupravnih organih sodeluje skoraj četrtina vsega kolektiva – Uveljavitev na tujem tržišču

Tekstilna tovarna NOVO-TEKS sodi med tista podjetja, ki so v minulem 15-letnem obdobju razvijanja delavskega samoupravljanja dosegla zares lepe uspehe. V Novoteksu se je namreč od leta 1950 do danes vrednost proizvodnje povečala več kot 13-krat, število zaposlenih pa je naraslo za 2-krat. V tem času so zgradili novo predilnico česane preje v Metliki, letos pa bodo dogradili še novo šedovo halo in rekonstruirali predilnico v Novem mestu. Pa tudi za ljudi so poskrbeli in zgradili 86 stanovanj. Da bi stanovanjsko izgradnjo še pospešili, so letos ustanovili svojo stanovanjsko zadrugo. Uredili so menzo, obratno ambulanto, skupaj z dvema drugima podjetjema tudi zobno ambulanto. Nedvomno imajo pri vsem tem največji zaslug prav samoupravni organi, ki so uspešno premagovali vse težave in ovire.

Od majavih začetnih stopinj...

Začetni koraki delavskega sveta sicer niso bili posebno čvrsti, se spominjajo člani prvega delavskega sveta. Pa tudi iz tedanjih skromnih zahtev je razvidno, da so obravnavali predvsem probleme, ki so nastajali pri izpolnjevanju postavljenih planskih nalog. Nadalje so govorili o raznih udarniških akcijah, delovni disciplini, stanovanjskih težavah, preiskavi delavcev z ozirom na podobnem. O samem gospodarjenju s sredstvi proizvodnje takrat skorajda ni bilo govora. Na sejah samouprav-

nih organov so običajno razpravljali le direktor, nekaj članov delavskega sveta in povabljeni uslužbenci. Uspehi pa so vendarle naraščali, čeprav počasi.

Z decentralizacijo samoupravljanja in samostojnejšim odločanjem samoupravnih organov o delitvi dohoda in gospodarjenju na sploh, so bili tudi uspehi čedalje vidnejši. Leta 1959 so v metliški predilnici izvolili prvi obratni delavski svet, leto kasneje pa so uvedli svete enote, ki jih imajo danes sedem.

... do čvrstih korakov

Izkušnje prejšnjih desetih let so rodile vrsto novih pobud, določile svetom enot več pristojnosti ter sprostile samostojno odločanje o marsičem. Sveti enoti upravljajo s proizvodnimi sredstvi, sprejemajo pa tudi ukrepe za napredek proizvodnje v enoti, skroje za strokovno izpopolnjevanje delavcev, razdeljujejo osebne dohodke v enoti itd.

Vse to seveda neodvisno od delavskega sveta ali upravne odbora podjetja. To je pritegnilo v upravljanje več članov kolektiva — danes sodeluje v organih upravljanja in njegovih komisijah že okoli 200 članov kolektiva, kar je skoraj četrtina vseh zaposlenih — obrodilo pa tudi bogate sadove. Po letu 1960, ko so uvedli svete enote, ki proizvajajo lahko boljše spremljajo kot prej sam delavski svet, so dosegli vrsto lepih uspehov.

Dobra kvaliteta je odprla vrata v svet

V primerjavo naj omenimo nekaj podatkov. Kvaliteta izdelkov se je v minulih petih letih močno izboljšala. Leta 1959 so izdelali prve kvalitete 88 odst. celotne proizvodnje v prvih mesecih letošnjega leta pa so izdelali že 97 odst. prvokvalitetnega blaga. Produktivnost se je na primer v tkalnici povečala za 103 odst., v apreturi za 48 odst. itd. Temu primerno so seveda naraščali tudi osebni dohodki zaposlenih. Zlasti še, ker so uvedli 1961. leta kompleksno nagajevanje po učinku, kar je vplivalo ne samo na kvaliteto in produktivnost, tem-

več tudi na zmanjšanje stroškov in večjo rentabilnost poslovanja. Z dobro kvaliteto so se leta 1962 uspešno vključili tudi v izvoz — predvsem na zahodna tržišča — ki bo letos že presegel milijon dolarjev. Prav tako so v tem obdobju preusmerili proizvodnjo z mikanih v česane volnene tkanine; 1962. leta pa so začeli izdelovati še tkanine iz sintetičnih vlakn.

Izobraževanje je pripomoglo k živahnosti

Zadnja leta so razen strokovnega izobraževanja uvedli tudi družbeno-ekonomsko izobraževanje, predvsem za čla-

Bogu Komelju za petdesetletnico

25. maja je v krogu svojcev in znancev praznoval 50-letnico upravnika Studijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu, tovariš Bogu Komelju. Kljub težavam v mladosti, so mu Parke napredle polnih 50 let razgibane in plodne življenja. Kot rojen Novomeščan je vse svoje trpke mladostne dni preživel ob zeleni Krki in je svoj rojstni kraj zapustil le v letih največje preizkušnje, ko je šel v boj za svobodo našega ljudstva. Niti za hip ni takrat naš 50-letnik okleval, saj je že od vsega začetka

narodnoosvobodilnega boja čvrsto stal na strani tistih, ki so se z nepopustljivo voljo in zaupanjem borili za svobodo vsega naroda in za pravičnejši družbeni red. Naš Bog je šel skozi italijanske ječe in taborišča, doživljal je ponižanja v nemških taboriščih in kljub vsemu trpljenju in pomanjkanju dočkal svobodne dni v svobodni Jugoslaviji. Pravo delo se je zanj začelo šele tedaj.

Ze pred vojno razgledan v knjižničarstvu, se je po osvoboditvi z neuničljivo silo vrnil na delo in v povojnih letih ustvaril v študijski knjižnici tiste solidne temelje, ki jih nihče ne more prezreti, če govorimo o kulturni rasti vse Dolenjske.

Vsa povojna leta je bil neutrudljiv organizator knjižničarstva na Dolenjskem, z bogatimi izkušnjami pa je pomagal povsod, kjer so želeli ustanoviti knjižnico — svoje kulturno ognjišče. Nekaj let je urejal list Dolenjska prosveta, pisal sestavke in razprave v Dolenjskem listu in drugod ter bil vsakemu, ki je potreboval gradivo za študij ali karkoli drugega, vedno na voljo z nasveti, s pomočjo in svojo široko razgledanostjo. S smotnim nakupovanjem je ustvaril v novomeški študijski knjižnici bogat kulturni zaklad, ki je temelj njene organske rasti ter potrebe in zahteve vse Dolenjske. Ob vsem poklicnem strokovnem delu pa Bogu še vedno najde dovolj časa, da pomaga v najrazličnejših organizacijah, zato lahko rečemo, da še ni bil človeka, ki bi od njega odšel prazen rok, če je poprosil za pomoč. Zategadelj mu vsi prijatelji in znanci želimo še veliko uspehov pri knjižničarskem delu na Dolenjskem, predvsem pa veliko zdravja in zadovoljstva ter še mnogo srečnih in uspešnih polnih let.

»V apreturi blago dobro operemo, nato pa gre na fiksiranje in v sušilnico«, pravi Franc Jenko iz NOVO-TEKSOVE pralnice. Na sliki: pripravljanje raztopine v pralnem stroju

ne organov samoupravljanja, pa tudi za ostale člane kolektiva. Prav tako sedaj vsi člani delavskega sveta, upravne odbora ali sveta delovne enote dobijo že nekaj dni, pred sejo gradivo in obrazložitev k posameznim točkam dnevnega reda. Vse to je seveda veliko pripomoglo, da so danes seje samoupravnih organov mnogo živahnejše pa

tudi vsaka odločitev je bolj pretehtana, kot je bila pred leti.

Skratka, spride napisanega lahko ugotovimo, da so vsi uspehi tekstilne tovarne NOVOTEKS — in ti niso majhni — plod pomembnih odločitev in prizadevanj samoupravnih organov v minulih petnajstih letih.

Janez Kramarič:

2

Došel, je došel, Zeleni Jure...

Tračani so poznali božanstvo pod imenom Sabos, v katerem so častili gospodarja duš, vladarja vseh mrtvih, bivačega pod zemljo pri duhovih, vendar se vsaki dve leti vrača med ljudi. Njegov prihod so Tračani praznovali s divjimi orgijami. Ponoči so se gnali častilci Sabosa (večinoma ženske) ob plapolajočih bakljah, razvneti od divje obredne glasbe piščali in kotlov, odeti v kožo, razmršenih las, z bršljanom ovitimi palicami v rokah, preko gorskih planot. Pri tem so trkali in uživali surovo meso daritvenih živali, dokler niso omamljeni v ekstazi popadali.

Arkadski plemena so poznala pastirski običaj — češčenje Hermesa. Pastirji tega plemena so vsako pomlad, napravljeni v gozdne satire, prihajali s hribov in predstavljali ter častili s svojevrstnimi plesi in spevi ob spremljavi žveglj svoje podzemsko božanstvo, zaščitnika pašnikov. Verjetno je traško češčenje Sabosa lastno vsem traško-ilirskim plemenom, torej tudi ilirskim Japodom, ki so živeli na sedanjem ozemlju Bele krajine.

Rod Slovenov, ki se je tedaj naselil, je prinesel iz prvotne domovine svoja obredja in običaje. Najpomembnejša obredja so Sloveni praznovali v kresni dobi, začetni s praznikom prve setve in z zaključkom ob žrtevem obrodu. Oba obredna mejnika sta bila posvečena vstajenju in smrti božanstva plodornosti, prirošnja in zaščitnika pastirsko-poljedelskega življenja. Njegovo ime in vse, kar je bilo z njim povezanega, se v prvih dobah ni bistveno razlikovalo od vsega, kar se je v pradedovini pristneje in trajneje ohranilo med Belorusi in Malorusi. Pozneje se je tudi to obredje spreminjalo pod vplivom obredij plemen, na katere so Sloveni ob naselitvi naleteli na ozemlju današnje Bele krajine. Belorusi in Malorusi so poznali božanstvo, imenovano Jarila. To je bil genij radosti in vse oživljajoče pomladi. Značaj tega božanstva izhaja iz korena njegovega imena, ki je ohranjen tudi v nekaterih starih slovenskih besedah: jar, jariti, jaro leto (jasno, toplo leto), jarko sonce, to je žarko sonce. Pomen Jarila združuje po ruskih pojmihi naslednje predstave: pomladne svetlobe in toplote, mladostni zanos, plodornost. Vsi ti pojmi so povezani s pomladjo in njenimi pojavi. V spomin na Jarilo so Belorusi dolgo praznovali konec aprila veličasten ljudski praznik prve setve. V obredni prizor na čast Jarila se je okrog izbranega dekleta, odednega belor, bosonoga in okrašena s pomladnim cvetjem (sedelo je na belem konju s šopom cvetja v levici), vilo kolo okinčanih deklet. Kolo so plesali po posejanih njivah v prisotnosti starejšin in opovali Jarilovo čudotvorno silo. Z Jarilovim češčenjem, ki je bilo prvotno praznovanje pomladne setve, so se pričela poznejša obredja drugih letnih časov kot Jarilov pogreb, — praznik žetve, ko je sonce v zenitu, ko se dan obrne in se ukrade prva slutnja puste zime.

Ni mogoče ugotavljati, kakšne obrede domačinov — ilirskih Japodov — so Sloveni na današnjem ozemlju Bele krajine posnemali. Dejstvo pa je, da so se njihovi obredni običaji, čeprav spremenjeni, ohranili še dolgo, vse do današnjih dni. Najbolj se je ohranilo jurjevanje, iz česar lahko sklepamo, da je bilo to obredje poleg kresovanja starim Slovenom eno pglavilnih obredij. Prava kresna ali sladar-skak doba se je pričela na Jurjevo, 24. aprila in nehala na Ivanje, 24. junija. Jurjevanje, praznik prve setve, pa je svečan uvod v znamenito kresovanje.

V Beli krajini je ohranjenih več jurjevskih obredij, značilni pa sta dve: pastirsko jurjevanje in pa jurjevanje, ki se je ohranilo v Črnomlju.

5. IN 6. JUNIJA PRIDITE V ČRNOMELJ

Poskrbljeno za oči in usta

Prvo soboto in nedeljo v juniju bo v Črnomlju jurjevanje. Razen starih običajev s številnimi koli in tamburaškimi skupinami bodo za goste vabljeni tudi belokranjske specialitete po zmernih cenah. Za okoli 3000 ljudi bo dobro poskrbljeno.

Lani je bilo v Črnomlju prvič organizirano jurjevanje in kresovanje, tetos pa so priredili poskrbeli, da so nekaterih pomanjkljivosti v organizaciji gostinskih uslug ne bo več.

Obredja in razna kola bodo v glavnem prikazana na enak način kot lani, le da bo letos poskrbljeno tudi za presenečenje in obogatitev samega sporeda. Kdaj in kje se bo vse to odvijalo in katere skupine bodo nastopile, naštevamo v posebnem sestavku; tokrat le nekaj turističnih informacij.

Gostom izven Bele krajine naj povemo, da pelje v Črnomelj sobodna in izredno lepa nova asfaltna cesta čez Gorjance. Iz Novega mesta v Črnomelj je z avtomobilom okoli 40 minut vožnje.

Kdor bo prišel v Črnomelj že v soboto zvečer na kreso-

vanje, bo lahko v Beli krajini prenočil. Po sporedu in vselem rajanju bodo na voljo prenočišča v hotelu Lahinja v Črnomlju, v sobotnem campu na Vinici, v turistični koči na Mirni gori in v lovski koči na Toplem vrhu. Razen tega je 10 minut vožnje z avtomobilom oddaljena Metlika s svojim novim hotelom. Pripravljenih pa je tudi več zasebnih turističnih sob v Metliki in Črnomlju.

Gostinske usluge bodo ba-je na »višji ravni« kot lani, vendar po nizkih cenah. Ob prireditvenem prostoru bo postavljenih več lepo opremljenih stojnic, kjer bodo prodajali pristno domače vino po 350 din liter, pivo v steklenicah po 150 din, kokto po 60 din. Tam boste lahko dobili tudi jedila: kranjske klobase s kruhom po 300 din, hrenovke po 200 din, porcija

dobrih in izdatnih čevapčičev bo veljala 400 din, malo manj kot četrt kilograma pečenega jagenjčka 500 din, enaka porcija odjoka 450 din.

Po prireditvah bo ples v hotelu in na dveh plesnih ploščah na prostem. Poskrbljeno je tudi za godbo, ki bo drugo presenečenje organizatorjev. Pravijo, da se ob njej noge kar same vrtno v taktu. Kdor utegne, naj pride v Črnomelj — ne bo mu žal!

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Anton Hren, Jože Rozman, Stane Nahtigal, Ivan Gorenc, Janez Fink, Stane Hočevar, Martin Lenart, Marija Palčič, Stefanija Plavec, Anton Skufca, člani kolektiva Iskra Novo mesto; Cveto Kastelic, član kolektiva Opremales Novo mesto; Marija Sercelj, Marija Grabnar, iz Zavoda za rehabilitacijo Novo mesto; Jelka Skoporec, Betka Kuplenik, Marija Sobar, Terezija Kocjan, Justil Smerke, Jožefa Mihalčič, Marija Kramarič, Franc Božič, Marija Selak, Marija Krese, Tonečka Jenič, Zluka Medved, Marija Volčjak, Marija Gregorič, člani kolektiva Krka Novo mesto; Jožica Zagorec iz Noveleksa Novo mesto; Redžep Demiri, vojak iz Vojne postaje 1394/2 Novo mesto; Antonija Lovšin, Ivan Boltes, člani kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Janez Kastelic, Janez Močnik, Jože Klobučar, Franc Žitnik, člani kolektiva Elektrotehnično podjetje Novo mesto.

Danijela je pogledala proti jezeru: stražarnica na mostu je zdaj v temi in je ni moč videti. Vse naokrog — rdeče... škrlatno rdeče... divji rdeče-črni vrtnec... Harry stoji v beli halji, kakor da je zavrt v oblak... gleda vanjo... viden je v oblak... sredi jezera, kjer prehaja rdeča v črno, se beli v temni noči dvojni kip objektiv labodov in jo gleda... kliče...

Danijela se je izvijala in upirala Felinim rokam. Stali sta ob na pol odprtih vratih latrine. Vsaka beseda je bila zdaj odveč. Fela se lahko ravna z Danijelo v svojih rokah in jo drži med seboj in steno. Toda tega, kar gori v Danijelinih očeh — tega ne more zlomiti, ne more držati ob steni. Vse bodo zblaznele. Kakšen pomen ima vse to? Prav ona jo je poslala v Niederwalden.

straneh bodeče žice, je odprla rdeče, žgoče oči, dekleta, ki je šlo naravnost v njeno prežeče žrelo.

Fela se je oprijela straniščnih vrat. Bila je preveč prestrašena, da bi mogla zakričati. S preplašenimi očmi je strmela za izginjajočo belo senco, kakor da bi želela steči za njo, jo stisniti in jo na silo pripeljati nazaj v temo. Ko bi jo smela vsaj poklicati, jo posvariti! Danijela je bila zdaj izpostavljena vsem stražarnicam vzdolž dolge ceste. Najmanjši krič bi jo bil lahko pogubil. Saj je že vse tako izgubljeno. Temu ni konca. Nobenega izhoda ni več. Vsak trenutek —

Iz teme, ki je pokrivala zadnji konec mostu, se je pokazala črna postava SS-ovskega stražarja. Bil je kakor orožje noči. Počasi, namerano je naperil puško, kakor da

so nemški glasovi z zavistjo kričali novico o sreči, ki je doletela enega izmed kameradov.

Iz bližnjega KB bloka ni prenehalo strahotno gruljenje. Sifilitična dekleta so jokala v svoji samici zaradi tovarnjaka, ki bo prišel po nje ob prvem svitu. Stražar na mostu se je prešerno postavil kot operni pevec na odrin in na ves glas zapel v nočni zrak nemško vojaško popevko:

»Ha-heil-la-la-la...«
Kdo mu kaj more?! Jutri bo odšel k svoji družini. Mogoče k materi, ki čaka doma. Mogoče k sestri ali mali hčerki-edinki, po kateri tako hrepeni, ko stoji tukaj na mostu. Nemara je njegova punčka prav toliko stara kot »žrtev« v beli srajci tam na cesti. Tri dni dopusta. Ali ni to čudovito?

Fela ni imela več obstanke. Golobje gruljenje, ki je prihajalo iz globin KB barake, ji je šlo na živce. Tega ni mogla več prenašati. Stopila je nazaj v latrino.

Na drugi strani barake sta ležala na tleh dnevnik in medaljon. Sklonila se je in ju pobrala. Zazdela se ji je, da počiva Danijelino življenje zdaj v njenih rokah. »Izroči to mojemu bratu v Niederwaldenu.« Skrila je dnevnik v haljo, na svoje prsi. Ko se je papir dotaknil njenega srca, je zadržala.

Visoko za oblaki in skoznje je hitel prvi krajec. Fela ni več mogla gledati v noč, na beli madež

na cesti. Začela je hoditi gor in dol med straniščnimi odprtinami. Čudna, dotlej neznana čustva so kipele v njenem srcu.

Z obema rokama je vzdignila medaljon k očem. Iz fotografije je zrla vanjo Danijela, oblečena v belo mornarsko šolsko obleko; dve debeli kiti z belima pentljama sta padali na njene prsi; njen pogled je bil miren, čist, nedolžen. Poleg nje je na okrogli mizi sedel Moni. Otrok je gledal Felo z začudenimi, široko odprtimi očmi in videti je bilo, da se mu trese na ustnice vprašanje: Zakaj leži Danijela na cesti?

Z ustnicami je pobožala otroka. Zdaj je izginilo iz nje čustvo sovraštva. V tem trenutku je njeno sovraštvo do Nemcev preseglo meje njenih čutov. Ta mržnja je bila tako globoka, da ni mogla več prenašati. Hotela je sovražiti, a ni vedela, koga.

Ni se mogla pripraviti do tega, da bi sovražila Judenrat; bili so tako ničevi, tako neznatni kakor naraščajoči valovi bede, ki jo je obdajala. Niti ni mogla sovražiti Nemcev — prostoških in nepomembnih v primeri z njeno brezdanjo, kruto žalostjo. Njeno sovraštvo je bilo tako brezmejno, tako globoko, da ni vedela, na koga ga naj usmeri. Zdaj ni mogla sovražiti niti boga.

Sedla je na eno izmed stranišč. Bolečina jo je zvijala. Stegnila je noge predse. Videla jih je kakor skozi pajčolan. Priklicale so ji v spomin stari svet, ki je minil in bil pozabljen. Zdaj so se ji zdele njene noge nepotrebne. Celo stari svet je bil nepotreben in nesmiseln.

Vstala je. Vrata latrine so bila na pol odprta. Odšla je k vratom. Zdaj se upa celo ven. Naj jo ustrelijo, če hočejo. Prav nič je ni strah. Zdaj lahko stoji vsem stražarjem na oči. Zdaj lahko pogleda SS-ovcem naravnost v oči. Ravno dušno jim lahko vrže pred noge tri dni dopusta, kolikor je njeno življenje še vredno. Naj se kot umazan berač stepejo za kost, ki jim jo bo vrgla na tla.

Nad drevesnimi krošnjami, nad mostom se je zasvitalo. H KB-ju bo vsak čas pripeljal tovarnjak. Danijela je ležala z obrazom navzdol z eno roko predse. »Izroči to mojemu bratu v Niederwaldenu.« Naenkrat je Fela začutila, kako pronica skozi temo v njenem duhu svetel žarek. Prvič v življenju je občutila, da ima nekaj, za kar je vredno dati življenje. Popolnoma se je prepustila temu čustvu — kakor slepec, ki je iznenada spregledal. Pod taboriščno haljo je stiskala k srcu dnevnik. Skrila se je zadaj v stranišču, da je ne bi nihče našel tukaj ob tej uri, ter čakala na prvi gong.

Dan je slovesno stopil v taborišče. Ko je šel preko ceste, se je spotaknil ob prestreljeno telo. Bežno je pogledal navzdol in šel svojo pot —

KONEC

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

Kdo bi bil to slutil. Konec Cipore Safranove je napovedal Danijelino usodo. Tukaj bodo vse zblaznele. Danijela se ne bo izognila morišču, kot se tudi Cipora Safranova ni.

Spustila je roke z Danijelinih ramen.

Danijela se je prenehala zvijati. Mirno, tiho je obstala ob steni in gledala Feli naravnost v obraz, kakor da bi jo bila šele zdaj opazila. Stegnila je roke proti njej; v eni je imela dnevnik, v drugi medaljon. Uprla je oči v Felo.

»Izroči to mojemu bratu v Niederwaldenu.«

Fela je jezno pograbila dnevnik in medaljon iz stegnjenih rok in stekla proti zadnjemu koncu latrine. Hotela je vreči te stvari v eno izmed stranišč. Danijelina mehka želja se ji je zdela neumna in jo je razkačila. Bila je vajena, da pazi nanjo kot mati ali starejša sestra. Toda ko je stekla proti straniščem, ni mogla pozabiti Danijelinega pogleda. To je bil pogled, ki ga ni bila še nikoli prej videla — nov, prodiren, gospodovalen. Človek, ki tako gleda, je visoko nad njo. Iznenada je začutila, da teh stvari ne sme vreči v stranišče. A še vedno je bila razjarjena. Morala je nekako stresti svojo jezo. Obrnila se je in vrgla dnevnik in medaljon daleč v barako.

Ko se je vrnila nazaj k vratom latrine, je bilo že prepozno. Prostor, kjer je še pred hipom stala Danijela je bil prazen. Bela Danijelina postava se je premikala po temi. Šla je naravnost proti jezeru v rdečkasti luči široke taboriščne ceste. Noč, ki je ždela na obeh

še vedno ne verjame svojim očem. Ni bil čisto prepričan, da ga je doletela nepričakovana sreča, čeprav je jasno videl svojo srečno številko prav tamle pred seboj. Videl je, kako se mu približuje »tridnevni dopust«. Tukaj je. Zdaj je že zunanaj področja drugih stražarjev. A stražar je oprezen. Z zadržanim dihom preži in čaka.

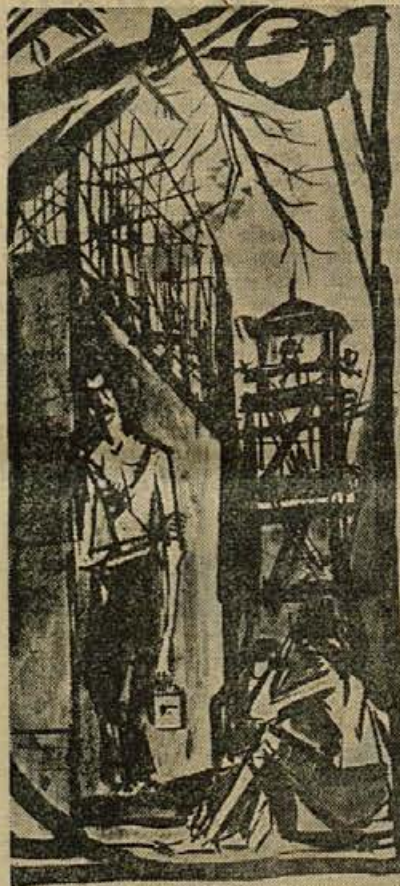
Bela senca se počasi pomika po klancu proti jezeru. Ne beži in se ne ozira. Ponosno, zravnano gre proti svojemu cilju. Objeta laboda jo gledata kakor dvojni kip —

Noč je odgovorila strelu z divjim, razposajenim krohotom. Stražarnice vzdolž ceste so napele ušesa. SS-ovski stražar na mostu ni mogel zadržati smeha. Slišati ga je bilo do zadnje stražarnice na cesti: naj vedo vsi kameradi, da bo jutri zutraj dobil tri dni dopusta. Njegov »plenu« je natančno sredi njegovega področja. Glej, kako bistroumno in natančno je izpeljal to stvar! Pustil je, da se je njegova divjačina približala vodi. Niti sekundo prej ni ustrelil. Poznati moraš ugodni trenutek. In on ga je spoznal, on, stražar na mostu!

Na vrhu klanca se je na cesti belil madež. Noč je s stegnjenim črnim jezikom lokalno razlito kri sedemnajstletne punčke. Laboda sta nenadoma oživila. Rafal ju je splasil iz njunega marmornega miru, da sta z razprostrtimi krili hitro drsela od taboriščnega obrežja, kakor da bi na svojih belih perutih nosila mučeno življenje Danijele Prelešnikove.

Fela je stala kot pribita k straniščni steni.

Od stražarnice do stražarnice

V. LAMUT: V INTERNACIJI

ZRTVE VOJNE V KOČEVSKI OBČINI

Velik krvni davek v času od 1941 do 1945

Nedavni popis žrtv druge svetovne vojne v kočevski občini je pokazal, da je bil krvni davek, ki so ga plačali prebivalci tega področja, precej večji kot v mnogih drugih predelih naše republike. Popisovalci, ki jih je najela občinska popisna komisija, so obiskali vse kraje in družine v občini. Na dan so prišli podatki, o kakršnih se poprej niti sanjati ni dalo: v vojnem času je izgubilo življenje 979 ljudi, v vrstah NOV in v boju z okupatorji in njihovimi sodelavci je padlo 272 ljudi, prisilno odvedenih in poslanih v internacijo pa je bilo 1562 prebivalcev. V teh številkah niso zajeti oni, ki so sodelovali z narodnoosvobodilnim gibanjem, pa tudi invalidi iz NOB ne. Kljub temu podatki dovolj zgovorno pričajo, kako množično so bili pre-

ganjani prebivalci kočevske občine. Največ so pretrpeli prebivalci Kolpske doline, iz okolice Trave, Drage in nekaterih drugih krajev. Iz manjših vasi je okupator interniral celo starčke in otroke: iz Podplanine pod Travo na primer je odpeljal 41 ljudi, iz Padove pri Osilnici 39 ljudi, iz Bezgovice 28 ljudi, iz ostalih krajev pa nekoliko manj.

V razgovorih med popl som so oživel mnogi spomini na dni boja in revolucije, mnogi prebivalci pa so pri tem zaželeli, da bi jim družba nudila več pomoči, čeprav jih, kot so povedali, ne pozablja. Kočevska občina vsega ne zmore sama, zato bi bilo prav, ko bi ji v skrbni, pa tudi invalidi iz NOB ne. Kljub temu podatki dovolj zgovorno pričajo, kako množično so bili pre-

KONEC

Janko Keršnik: 25. TESTAMENTI

Svatom je pijanost minila in stari Brnot je osupel gledal sina in majal z glavo. Topolščak je stal kakor okamenel, niti besedice ni spravil iz suhega grla.

»Kazi, kaj imaš tam!« velel je prvi in jako osorno sodnik. Nekov notranji čut mu je dejal, da se tu vrši kaj posebnega.

»I, tu, tu je pravi testament, gospod Topolščak,« vzkliknil je nehote na glas, ko je bil vrgel prvi pogled v pisanje, izročeno mu po Gotardu. »Kje si dobil to, Gotard?«

»Omahnetov Tomaž mi je dal to pismo in rekel je, da ima še drugo, prav tako! A potem se je pobil!«

»In isto drugo imate vi, Topolščak!« Pri tem ga sodnik ni več nazival s pridevkom »gospod«. »Kako ste to prejel?«

Miklavžu se je vrtelo v glavi; krčevito se je prijel bližnjega svata, ali govoriti ni mogel.

»Vrag ti pasji! Ti boš mene zapiral v hlev, čakaj, jaz ti posvetim!« tako se oglašal v ozadju hripavi krič pijanega Klandra, ki je, otrsuj se hlapca, guglal se skozi hlevna vrata. »Gospod sodnik, gospod sodnik, ta je velel Tomaža pobiti, ta ošabni Miklavž! Kaj meni zato, če me obesijo, saj bodo tudi tebe, duša pasja!«

Vtis teh besed je bil nepopisen! Svate so poskakali raz vozove in obstopili Topolščaka in meše-

tarja, katerega je pijanost kar očitno minevala. Sodnik pa je bil takoj samo — sodnik in uradnik. Ukazal je oba, Topolščaka in Klandra, zvezati in pol ure pozneje sta se vozila ženin in njegov nepovabljeni svat v spremstvu biračev, ki so prej pri preiskovanju Omahnetovega Tomaža sodniku prisostvovali, mimo šentoboltske cerkve proti Brdu v zapor — namesto v svatovanje.

Za njima se je peljal sodnik z zdravnikom in pisarjem. »Škoda, škoda za tega moža!« zini je enkrat. »Kake dobre rake je imel! Pa — uradno, to je prvo!«

Ali svatovanje so pri Brnotovih vendarle imeli. Lebo pozneje sta se poročila Gotard in Metka — sedaj bogata nevesta.

Omahnetov Tomaž je počasi okreval, a potem še mnogo let pestoval in varoval na Brnotovini vnuki in vnukinje svoje hčere.

Topolščak in Klander sta prebila svoji kazni, drugi svoje prostosti ni dolgo prenašal; prvega pa sem še jaz poznal in ga videl enkrat, ko se je peljal na zadnjem koncu samskega voza sedé po cesti mimo mene — star, umazan in raztrgan. In prav taka baba je šla mimo in godrnjaje dejala:

»Časih se je v kočiji vozil — sedaj pa na sori sedila!«

Sin njegov se je poduhovnil izven naše dežele, a umrl mladolet. Dom njegov pa je danes takov, kakor sem ga opisal v početku te povesti. Dve lipi stojita na dvoru ob cesti, za njima pa skoro razvalini podobno poslopje z razdrapanim ostrešjem in razbitimi okni; na dvoru rase gosta, temnozeleno trava, mimo pa teče gladka, bela cesta in, kdor prihaja tod, nihče ne zna, kako živo je bilo nekdaj tukaj in da je tudi človeška strast zapustila v tem razpadu svoj sled.

Na vprašanja o delu in vlogi mladih iz Kočevja v samoupravnih organih
odgovarja sekretar OBK ZMS Jože Novak

Na splošno pa velja, da so nekateri člani samoupravnih organov, tudi mladi, premalo družbeno ekonomsko razgledani, kar se kaže pri njihovem delu v teh organih. Razumljivo, da o pomembnih vprašanjih, o katerih bi morali odločiti vsi, sklepajo le vodilni in tisti, ki se na to spoznajo. Mislim, da ni najvažnejše število mladih v organih upravljanja, pač pa

7

NESREČE

Opel-Rekord ustavljen med prehitevanjem

Na cesti v Dolenjskih pri Adlešičih je voznik osebnega avtomobila Opel-Rekord Stane Grabrijan iz Ljubljane 18. maja popoldne nepravilno prehitel tovornjak, se vanj zaletel in tako povzročil za blizu 200 tisočakov škodo.

Na ovinku vozil po levi

Na cestnem ovinku v vasi Kovečje pri Črnomlju sta se 18. maja popoldne zalekla tovornjak, ki ga je vozil vojak Mato Komjetič, in osebnemu avtu s voznikom Danijelom Verbovškom iz Celja. Komjetič je na ovinku vozil po levi.

Jaguar pod cesto

Nesrečno vožnjo je imel Švicar Carlo Ferrari 20. maja popoldne, ko se je v osebnem avtomobilu Jaguar peljal po avtomobilski cesti mimo Gmajne. Ko je prehitel tovornjak in je prišlo naproti nekdo vozil, je krepko zavril, z močnega cestnice pa ga je vrzelo na pljivo, kjer se je prekinil in spet obstal na kolesih. Popravilo na Jaguarju bo veljalo okoli 200 tisoč dinarjev.

Običaj v Ruhnji vasi

20. maja se je na avtomobilski cesti zaletel ob ščitno ograjo pri Ruhnji vasi Karel Karlin v osebnem avtomobilu Mercedes. Vozilo se je poškodovalo za 400.000 dinarjev, voznik pa je potreboval prvo pomoč.

Pšenico vozil in se prevrnil

21. maja se je na avtomobilski cesti pri Kanižarici prevrnil tovornjak KP-29-41, ki je peljal pšenico proti Zagrebu. Vozniku ni bilo nič, sopotnika pa so morali nuditi zdravniško pomoč.

Kolesar naravnost v osebnem avto

22. maja, pred devetnajsto uro, se je v Kanizarici pri Črnomlju kolesar Smil Mujkič zaletel v osebnem avto, ki ga je vozil Ivan Šneler s Sinjega vrha. Kolesar je padel in se ranil, tako da so mu morali nuditi pomoč v zdravstvenem domu.

Brez luči v nesrečo

23. maja zvečer je voznik osebnega avtomobila Peter Lovrič pri Dolenjskih Toplicah zapeljal s ceste in se prevrnil, kar se mu ni bilo ugodno. Škoda čenja na 350.000 dinarjev.

Tovornjak in plamenih

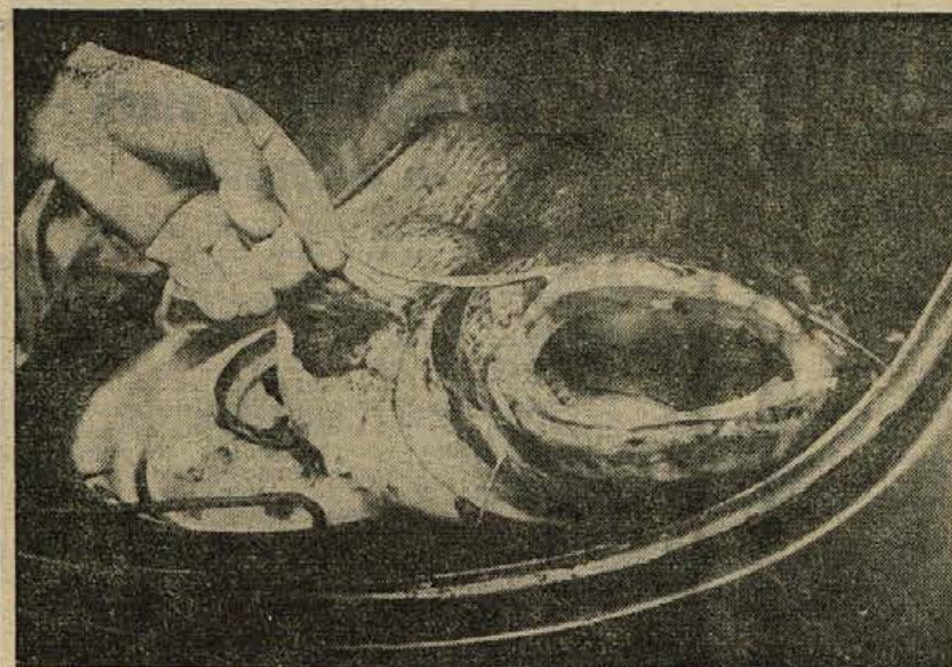
Na avtomobilski cesti pri Biču se je 4. maja vnel tovornjak reškega podjetja Auto-trans. Ogenj je povzročil trenje izpraznjenih gum, škoda je za več kot pol milijona dinarjev.

Eksplodizija v Straži

22. maja ob 17.15 se je v avtomobilskem parku podjetja COB-JANCI med delom težko ponesrečil sofer Franc Kum z Malega Staneta. Pri eksploziji vrzelo ga je hudo udarilo varovalni obroč platišča. Nezvestnega Kuma so odpeljali v bolnišnico.

Zgorela dva ara gozda

17. maja zvečer je začel sneti gozd v Lokvi pri Črnomlju. Gasilci in delavci kmetijskega obrata so hitro pritekli na pomoč in ogenj pogasili. Zgorelo je okoli 200 kvadratnih metrov gozda.

KAJ NEKI PREDSTAVLJA TA SLIKA? Nikar se ne ustrašite: to je somov gobec, ki ga je pred tedni zapel na trnek, velik komaj toliko, kot bi zakrivil bučko, novomeški ribič France Podražaj. Kot smo že poročali, je bil som dolg 156 cm in težak 24 kilogramov.

Kati je poštena tatica...

V ponedeljek dopoldne je neka tovarišica na trgu pred Metropolom nič hudega sluteč odprla denarnico. Tedaj je iz zraka privršla nekakšna temna senca, pograbila nekaj bankovcev in odletela. Tatica je bila Kati, črna napol domača kavka, ki je svojevrstna privlačnost območja okoli hotela Metropol in avtobusne postaje. Kati je s plenom — bilo je 1800 din — odletela na bližnje drevo. Kot poštena tatica je najprej izpustila petstotak, nato tri stotake, s tisočakom pa se je podala še malo višje v vejeve. Končno je izpustila iz kljuna še tisočak, ki je padel na streho kloka. Zaplahutala je s perutnicama, se oglasila s svojim »kavke« in odletela.

Kot smo lahko razbrali iz maloprej opisanega dogodka, je Kati poštena tatica, zato rojstni podatki, s katerimi bomo postregli zdaj, ne sodijo med običajne policijske formalnosti. Prijetnega ptička je udarila Novomeščan Lado Stepišnik, ki za opisani Katin greh do našega obiska ni vedel. Toda nikar se misli, da je Kati kakšen velik grešnik! Kje neki!

Kati se je rodila v gradu!

Tovariš Lado Stepišnik je o svoji ljubljenci nadrobil

Umetna ptičja gnezda

Gozdna uprava blizu Thetforda v britanski pokrajini Norfolk je v zamenjavo za naravna ptičja gnezda, ki so jih uničili pri nedavnem poseku lesa, namestila v gozdu umetna ptičja gnezda.

Iz gradu na slamnato ležišče

Ceprav po poreklu grajska gospodična, se je Kati kar prijetno počutila v novem domu, čeprav je odleži spala v skati, napolnjeni s slamo, na baikonu. Ob skrbni negi je rasia in dobivala perje. Lani poleti je začela letati

in odleži se rada potepa. Spi pa redno doma. Novi dom je precej velik, Kati pa kljub temu med 48 okni v veliki stavbi na Cesti komandanta Staneta vedno najde pravo. Ko se proti večeru vrne z dnevnega potepa, potrika na okno in se oglesi »kavke«.

Ptičja paraliza bi bila skoraj usodna

Lani poleti je Kati prebolela težko bolezen. Bila je to ptičja paraliza, ki jo preboli malokateri ptič. Izenada je postala betna in niti na nožicah ni več mogla stati. Veterinar je povedal, da je bolezen huda in da je pričakovati smrt. V hiši so bili vsi žalostni, saj se jim je Kati močno priljubila. Kot zdravilo je živnozdravnik svetloval nekaj kapljic mleka in nekaj kapljic prave kave. Čez dva dni si je Kati že opomogla.

Ljubo doma, kdor ga ima — tako misli tudi Kati

Ko je Kati prvga leta odrasla, jo je Lado Stepišnik, ki pticu ni maral kratiti svobode, odnesel na Hmeljnik in jo spustil tam, kjer jo je našel. Čez teden dni je šel pogledat na Hmeljnik, toda Kati se na klicanje ni oglasila. Ker se je ptiček privadil ljudi, mu je bilo že žal,

STRAH PRED PUŠČO

Naši Cigani na obisku pri svojih sonarodnjakih v Prekmurju, ki živijo v veliki pripomogli

Belo siv kombi se je gnal, kot bi ga poganjala rado-vednost posadke, ne pa super benzin. Tuje je bilo vse: cesta, vozila, ki so jih prehitevali, ljudje, ki so jih srečavali v naseljih in pokrajini, ki se je zlagoma zrasla v brezno zeleno ploščo, po kateri se je vila črnkasto rjava Mura.

Toda na to ni nihče pomislil. Razgovor se je zasukal povsem drugam. »Se slabše bomo videli, kot imamo v novomeški občini,« je omenila Matilda.

»Najbrž so tam še večji divjaki kot pri nas,« je pripomnil možki.

»Kakšni pa naj bodo Cigani, če ne ciganski?« je vprašalo po vseh glavah. Ko so se peljali po predmestju Murske Sobote in zagledali

Popoldne, pred 15. uro, je bil krajši sestanek v zadruženem domu, v zasebku pri Pušči. Domenil naj bi se za obiske po ciganskih vaseh, da bi videli, kako živijo ti ljudje, kako se obnašajo, govorijo in podobno.

Socialni delavci murskoboške občine, Hakel, je v nekaj besedah povedal o naseljevanju in zgodovini Ciganov ter kako tam rešujejo cigansko vprašanje. Gospe očitno niso dobro razumeli, kaj je hotel socialni delavec, zato niso znali spravevati. Spodbudil jih je šele spremeni-jevalec, Ljubo Milošević, referent za socialno varstvo v Novem mestu, rekoč:

»No, ali ste videli, kar ste pričakovali?«

Namesto odgovora je začel Puščan Jože Horvat:

»Ko sem gradil hišo, sem si v glavnem sam pomagal. Seveda tudi sosedje niso stali pri prekrizanih rok in tako je bilo.«

Ne bo odveč, če zlasti našim otrokom ob tej priložnosti nastavimo nekaj besed: Kati je ptič, takšen kot vsak drug, je pa svojevrstna in lepa privlačnost našega mesta. Ne teknuje za njo in je ne skušajo ujeti, ker je ne boste mogli zadržati in bo sama spet našla pot k svojemu pravemu reditelju. Če nekačkrat so jo ukradli, pa je še vedno naša! Opazujte jo in ji privoščite svobodo, tako kot ji jo privoščijo njen jastnik!

KMETIJSKA SRAŠOLA GRM NOVO MESTO

razpisuje za leto 1965/66

VPIS

v I. letnik Štirišole živinorejsko-poljedelske smeri

Pogoj za vpis je 8 osemletka.

Prijave, kolkovane s 50 to, se zadnje solsko prijavljati kanjmatu matematike in slovenščine 28. junija ob 12. uri na šoli. Dijaki imajo možnost b

V nedeljo so si ogledali tekmo, v kateri je cigansko nogometno moštvo iz Pušče s 6:5 premagalo Planiko. To je bilo navljanja za domače in gostje, (predstavnik do-

lenjskih Ciganov kot Jože, Dušan, Vinko in Roman Brajdič, kakor tudi Zenske Nada in Tatjana Brajdič in Matilda Zupančič), niso prav nič zaostajali z vzkliki zmagovitemu moštvo.

Rešitev se kar sama ponuja

22. in 23. maja, sobota in nedelja, sta bili pravzaprav zelo hitro mimo. Posadka je spet sedla v kombi, ki je očitno manj utrujen kot potniki spet zahrzal proti idilični Dolenjski, domačemu življenju in domačim razmeram v naročje. Ko so potniki zdaj primerjali urejenost, ki so jo videli pri ljudeh svoje- ga porekla v Prekmurju, z neurejenostjo svojih domov in svojim načinom življenja sploh, so hitro ugotovili, da je njihov današnji položaj prejel podobno bednemu življenju kot položaju povprečnega občana.

Kako to izboljšati? Sicer se so oblikovali kar med vožnjo. Cigani so menili, da bo napredek:

• Če bodo prenehali misliti, da je vsakršno prizadevanje družbe rovarjenje proti njim;

• Če bodo pohitili z razdeljevanjem parcel, na katerih bi se takoj utaborili in začeli zidati svoje hiše;

• Če bodo vse solobovne socialne podpore in odvzeli pomoč vsem, ki so sposobni za delo, kar naj bi v prihodnje dobivali podpore le ti, za katere se bo odločil odbor Ciganov (sestavljene iz skupine, ki je bila v Prekmurju);

• Če bodo takoj pregledali otroke res pošiljali k pouku, starše, ki bi to zavirali, pa kaznovali.

Kako vrniti gostoljubje?

Jeseni bodo imeli Cigani v novomeški občini v gosteh predstavnike Ciganov iz murskoboške občine. Tega pa se ravno ne veselijo, ampak žive v strahu. Prepričani so, da ne bodo mogli nuditi gostoljubja, kakršnega so bili njihovi predstavniki deležni pri prekmurskih Ciganih. In sprito neurejenih ciganskih razmer na Dolenjskem je tak strah tudi upravičen.

IVAN ZORAN

Saša Dobrila:

ARGONAVTI

JAZON JE S PRVO TRGOVSKO LAPJO ODPRIL PROTI LEMNOSTU.

KONEC

SMEH STOLETIJ

Jožef II. je obsodil štiri vojake na smrt. Pozneje je ukaz preklical in zapovedal, naj ustrela samo enega izmed njih. Vojaki bi morali med seboj kockati, ustrelen pa bi bil tisti, ki bi vrget najmanjše števila. Trije so vrgli kocke, četrti pa ni hotel vzeti kocke v roke.

Ko je cesar to izvedel, je nepokorneža poklical k sebi in vprašal, zakaj ne kocka.

»Velicanstvo,« je ta odgovoril, »če sem se že enkrat pregrešil, se nečem še drugič; kockanje je vendar prepovedano v deželah vašega velicanstva.«

Cesarju je bil odgovor tako všeč, da je vse štiri obsojence pamilostil.

Absolutist-razsvetljenec je svoje mnenje o ministrih rad odkrito povedal. Njegov kancler Kaunitz mu je ob neki priliki predložil v podpis več listin. Cesar pa z eno ni bil zadovoljen in je napisal pod njo:

»Kaunitz je osel, Jožef drugi.«

Na seji ministrskega sveta je kancler listino naglas prebral:

»Kaunitz je osel, Jožef drugi.«

Neka dvorna dama je ob priložnosti omenila Metternichu, da ima samo štirideset let. Znani reaktoriar jo je zavrnil:

»Kako vam ne bi verjel, saj me že polnih dvajset let pripricuete o tem.«

Domisljaj nemški pesnik je rekel v navzočnosti znane- ga dunajskega humorista Saphirja:

»Moja dela se bodo brala, ko bosta Schiller in Goethe že davno pozabljena!«

Saphir je pritrtil:

»Gotovo. Toda poprej ne!«

Mlad pesnik se je v družbi, kjer so govorili o pesništvu, širokoustil, da se je rodil istega dne, kot je umrl Goethe. Saphir je pripomnil:

»Oba dogodka sta velika izguba za nemški narod.«

Ko je bil Nestroy ravnatelj dunajskega Karlovega gledališča, je planila mlada igralka v njegovo sobo in vzklila:

»Oh, gospod ravnatelj, ne verujte podlim obrekovanjem, ki jih razširjajo o meni! Pravijo, da imam šest nezakonskih otrok!«

Nestroy jo je miril:

»No, no, nikar se ne razburjajte! Od tega, kar ljudje govorijo, je navadno le polovica res.«

Avtor komedije »Lumpacij Vagabunda« je bil povabljen h gospe, ki je bila znana po svoji skoposti. Po obedu, ki je bil seveda zelo pičel, je gospa vprašala humorista:

»Kdaj bi spet želeli obedovati pri meni, gospod Nestroy?«

»Najrajši takoj,« je odgovoril.

Kmalu nato je zbolel. Ko je ozdravel, ga je gospa spet povabila. Nestroy je služabniku, ki je prinesel povabilo, dejal:

»Želo mi je žal, ker ne bom mogel priti. Zdaj mi gre že na bolje in lahko spet jem.«

K skladatelju priljubljenih »dunajskih valčkov« je prišel starejši, dobrodušen in bogat gospod.

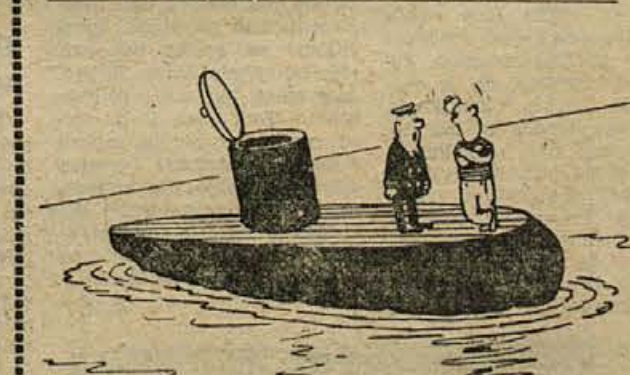
»Star sem že,« je dejal, »najbrž ne bom več dolgo tlačil zemlje. Zato bi vas, dragi mojster, prosil, da mi izpolnite veliko željo. Vaša glasba mi je od sile všeč in reš bi mi ne mogli pripraviti večjega veselja, če bi mi pri pogrebu zaigrali enega izmed svojih prekrasnih valčkov.«

— Zdaj razumem; rezultat je 2:1!

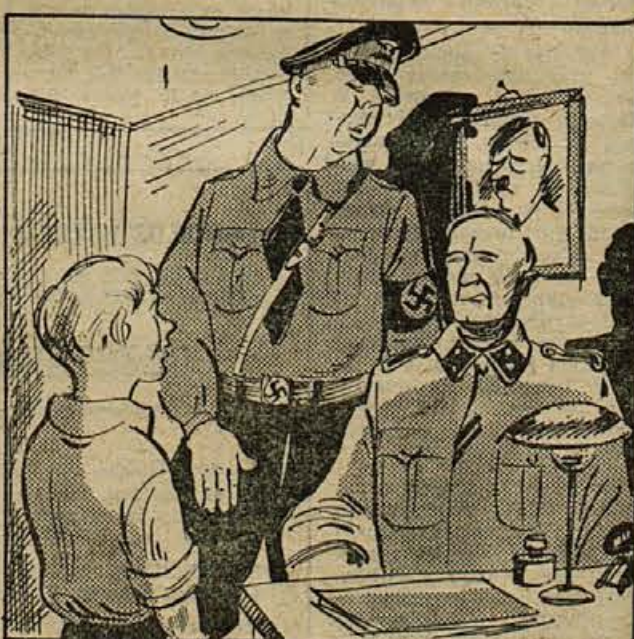
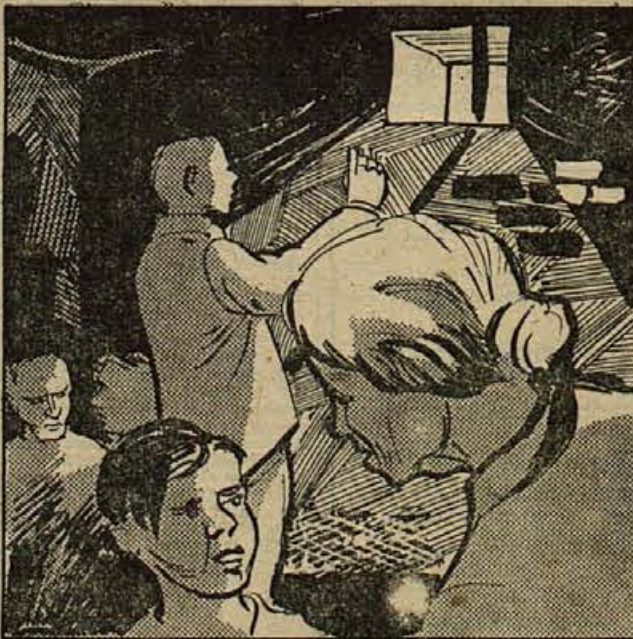
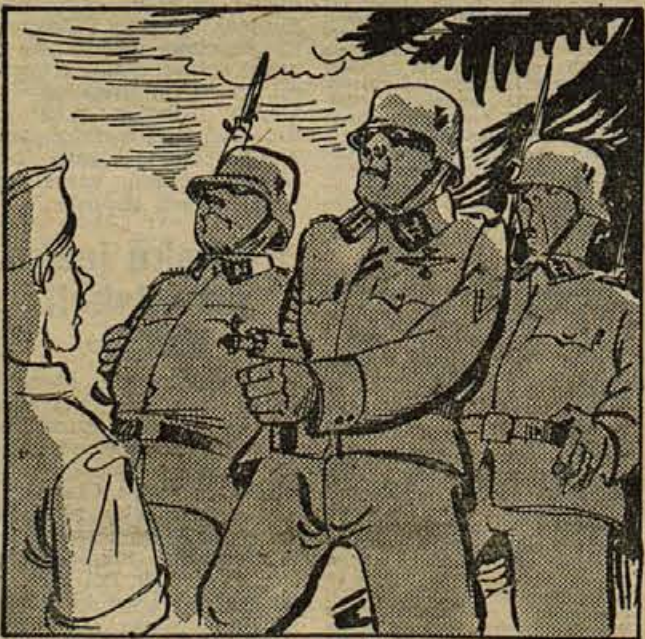

BREZ BESED

»Nikar ne bodite tako občutljivi za vsako besedo in se lepo vrnite dol, ker se moramo potopiti! ...

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

81. — Blizal se je Stahovici. Ustavil se je in pomislil, da bi bilo prav, če da (titovko v žep. Toda zakaj neki, je pomislil, samo malo jo bom še nosil na glavi. Nemcev gotovo ni blizu, vsi so zbežali v Kamnik. Veselo je nadaljeval pot. Nenadoma je stala pred njim, kot bi padla z neba, nemška patrola. Rudi je stekel, da bi ušel, toda čokat Nemec ga je prijel za ramo in za- držal. Rudi je bil ujet.

82. — Rudi se je znašel v kamniških zaporih. Vrgel so ga v celico, polno ljudi, ki so mrki in molčeči le- žali na opečnatih tleh. Stara ženska z dolgimi sivimi lasmi se je obrnila k njemu: »Kaj si pa ti storil, da so te zaprli sem?« Rudi se je spomnil navodil, ki mu jih je bil dal Jaka za primer, če bi ga ujeti — nikjer ne pripoveduj ničesar, nikomur — in rekel je: »Ne vem. Ničesar ne vem.«

83. — Drugi dan so ga zasilili. Jaka ga je nekoč naučil pet ali šest stavkov, ki naj jih pove, če bi ga Nemci izpraševali; potem pa, ko mu zmanjka odgovorov, se sme samo še jokati. Krčevito se je držal tistih stav- kov. »Si videl partizane?« — »Sem, mnogo jih je bilo.« — »Kako so bili oboroženi?« — »Imeli so velike puške z luknjami v ceveh, mitraljeze, vsak drugi je imel tako puško.«

»Fant nas ima za norca,« je dejal človek, ki je slovensko izpraševal Rudija, oficirju, ki je sedel na mizi. »Izprašuj dalje!« mu je ukazal oficir. Rudi je odgovoril še na tretje in na četrto vprašanje, pa se ni več spomnil odgovorov in je, kot mu je naročil Jaka, zajokal. »Samo dela se, kot da je dejal tisti človek in udaril Rudija, da je od- takle tih.«

Beda nacionalnega ponosa? Zakaj tako majhna udeležba?

Stanje kulturno zgodovinske dediščine, ki smo jo prevzeli od naših prednikov, je zrcalo našega nacionalnega ponosa – v tekmi za dinar smo vse premalo cenili to, kar je nima priča naše preteklosti. – Pomembni kulturno-zgodovinski spomeniki v občini Krško propadajo, ker jih nihče ne vzdržuje – Ni sredstev za obnovo napisov na spomenikih NOB.

Občinski plenum SZDL, ki je bil 19. maja v Krškem, naj bi razpravljala o turizmu in kulturno zgodovinskih spomenikih v občini. Razgovor o obojem je zelo potreben, saj je ogled spomenikov zgodovinske preteklosti prava turistična zanimivost za vsakega tujca. Pri razvijanju turizma moramo torej dati takšnim objektom kar največji pomen. Iz poročila o dejavnosti turističnega društva v Krškem je bilo razbrati marsikaj, s čimer se lahko društvo ponaša, pa tudi načrti so obsežni.

Tragični prizvok pa je dobil plenum takrat, ko so načeli pogovor o kulturnih spo-

menikih. Če smo prej rekli, da so spomeniki naše zgodovinske preteklosti za tujce prava turistična zanimivost, velja poudariti, da so za nas eden od izmed pomembnih temeljev našega nacionalnega ponosa. To je dragocena zapuščina, ki priča o tvornosti, o kulturnih prizadevanjih in o razvoju naših prednikov v minulih stoletjih.

Predvajani barvni diapozitivi so pokazali žalostno stanje Valvasorjeve hiše, stavbe prve Bohoričeve stanovske šole, Hočevančeve mavzoleja, Šrajbarjevega turna, cerkve Sv. Duha, Mencingerjeve hiše in groba ter drugih pomembnih spomenikov v Krški občini. Resno se moramo zamisliti ob tem, da tako dragocenih stavb in spomenikov nismo vzdrževali, še več brez osnovnega smisla za dostojnost smo pustili, da propadajo, se izpreminjajo v skladišča in smetišča in da se na njih izživlja huliganstvo mladega rodu. Res ni odveč opozoriti ob tem, da so Nemci kot premagani narod po vojni svoja mesta obnovili natančno tako, kot so bila pred vojno, in da so obnovo prispevali posamezniki in družba. Kaj pa mi?!

Gradnja stanovanj za trg se zatika

Gradbeno podjetje SAVA v Krškem je v zvezi z omejevanjem obratnih sredstev izgubilo kredit v znesku 100.000.000 din za gradnjo stanovanj za trg. Stanovanja so že gradili, zdaj pa zmanjkuje sredstev za dograditev. Občinski stanovanjski sklad ima iz dotoka premalo sredstev za premostitev, zato SAVI ne more pomagati in bo ta verjetno morala dograditev enega stolpca odložiti na prihodnje leto. Hkrati s tem je še vedno vprašanje gradnje nekaterih stanovanjskih stavb, ki so bile v načrtu za letošnje in prihodnje leto.

Senovčani so v skrbeh za mesnico

V Dolenjskem listu smo že brali, da namerava kmetijski kombinat Krško ukiniti eno izmed obeh mesnic na Senovem, v tej, ki bo ostala, pa namestiti dva sekača. Senovčani bomo tej nameri nasprotovali tako dolgo, dokler ne bo preskrba Senovega z mesom urejena. Vprašujemo se, zakaj bi morali hoditi po meso samo v eno mesnico, ko so pred vojno (kot dobro vemo) poslovala na Senovem po tri in štiri mesnice. Zategadelj menimo, da je enostranski ukrep kombinata obsojan vreden in mu nasprotujemo tudi zato, ker je bila takšna odločitev sprejeta brez poprejšnjega razgovora s krajevnimi činitelji in prebivalci. Na prazne objube se ne moremo zanašati, ker je dovolj bridka izkušnja premestitev klavnice iz

Krškega v Kostanjevico, o kateri je bilo rečeno, da je samo začasna. Zdaj je tako že precej časa in vsi živino za zakol vozimo iz vse občine v oddaljeno Kostanjevico, od tam pa spet razvažamo meso po vsej občini.

Sodimo, da bo ena sama mesnica za Senovo premalo tudi zategadelj, ker že zdaj, ko sta bili dve, ni bila oskrba z mesom najboljša. Vprašujemo se, koliko dni preteče od zakola živine do prodaje mesa, ker meso ni kvalitetno. Tudi žigov je na mesu preveč in bi jih morali mesarji odstraniti preden meso prodajajo. Zahtevamo, naj se vprašanje oskrbe Senovega z mesom čimprej uredi, merodajni organi pa naj nam o tem poročajo!

R. K.

Izgovarjati se na občino, je najlažje, toda kje je bil naš nacionalni ponos, ko smo asfaltirali ulice in trge ter gradili tovarne, pa pri tem prepustili pozabi in razpadanju tisto, kar so prejšnji rodovi s skrbjo negovali in vzdrževali? Zmajati z rameni in reči: »Občina je kriva!« je nepošteno, ker bi lahko rešili marsikaj zgolj z človeškim

odnosom do stavb, ki propadajo, s pobudo raznih organizacij in s prostovoljnimi delom občanov ter z zelo majhnimi sredstvi – tako so ugotovili na plenumu.

Predstavniki ZB je povedal celo to, da ne vedo, kje dobiti sorazmerno malenkostna sredstva za obnovo spomenikov NOB. Poglejmo torej spomenike iz naše preteklosti in spomenike NOB in se vprašamo: ali smo ponosni na to, da smo Slovenci, da smo narod, ki se že poldrugo tisočletje upira napadom tujcev, da smo narod, ki je pred dvema desetletjema ramo obrami z drugimi jugoslovanskimi narodi izvojeval revolucijo?

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini in hvaležni vam bodo za pozornost!

Resolucija proti napakam

Ne cene, temveč storilnost naj prinese gospodarskim organizacijam večji dohodek – Večjo vlogo strokovnjakom in analitikom

Šestnajst gospodarskih organizacij trebanjske občine je v prvem letošnjem četrtletju doseglo 26 odstotkov letnega plana celotnega dohodka, oziroma za 64 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Bolj kot dohodek so se povečali materialni stroški, in sicer za 66 odstotkov. To pa je zaskrbljujoče in kaže na nesoglasja v gospodarstvu. Občinska skupščina je na seji 20. maja sprejela resolucijo o osnovnih smernicah za intenziven gospodarski razvoj z željo, da bi jo obravnavali vsi samoupravni organi, sindikati in druge organizacije v podjetjih. Resolucija naj bi jih spodbudila, da bi začeli primerno ukrepati in spoštovati merila za delitev čistega dohodka.

V resoluciji je zlasti poudarjena misel, naj bi gospodarski napredek temeljil predvsem na večji marljivosti. Delovne organizacije bodo morale povečati proizvodnjo in dohodek, tako da bodo kar najbolj izkoristile rezerve, ne pa na račun dražjih izdelkov. Poslej si bodo namreč same

ustvarjale tolikšen dohodek, ki bo zadostoval za osebne prejemke, osnovna sredstva in investicije. Ukrepi naj bi zlasti vplivali na to, da bodo delovne organizacije izboljšale kakovost izdelkov in povečale proizvodnjo.

Predsednik zbora delovnih skupnosti Štefan Potočnik je rekel, da se je predlog za resolucijo rodil in oblikoval po temeljiti razpravi v kateri so sodelovali predstavniki samoupravljanja, direktorji, politični delavci in zbor delovnih skupnosti. Po njegovem mnenju bodo morali predvsem sindikati poskrbeti, da bodo delovne organizacije resolucijo vzele resno in

da bodo ustrezno ukrepale. Poseben učinek naj bi resolucija imela v podjetjih, ki so na meji likvidnosti.

Ko so sprejemali resolucijo, so odborniki v razpravi poudarili, da je možno razne stvari izboljšati le z dobro kadrovsko politiko, kajti samo strokovnjaki lahko rešijo podjetja pred drsenjem navzdol.

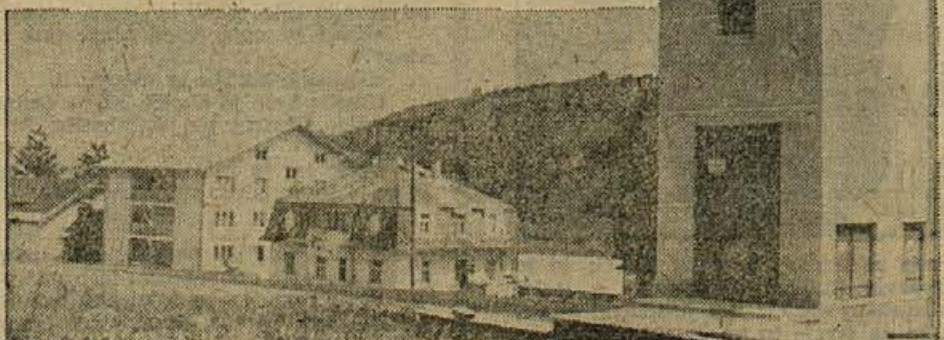
Med tem so nekatere delovne organizacije že začele ukrepati. KEMO-OPREMA, na primer, je že odpustila 20 nevalificiranih delavcev, ki se niso hoteli izobraževati, in razmišlja o uvedbi tretje delovne izmene. Delavski svet v Tovarni šivalnih strojev pa je začel obravnavati potek rekonstrukcije, ker razmere v sedanjih delovnih prostorih ne omogočajo cenovne proizvodnje. Obe podjetji je med drugim močno prizadelo pomanjkanje reprodukcijskega materiala.

V Trebnjem ocenjujejo resolucijo kot nujen poziv za načrtnejše gospodarjenje in kot podlago za ukrepe, s katerimi bo treba pregnati pomanjkljivosti in napake. Organi upravljanja in organizacije v podjetjih se bodo morali vestno lotiti izpolnjevanja nalog, s katerimi jih zadržuje resolucija. Sem priležajo zlasti izdelavo občasnih analiz o gospodarstvu, s čimer se mora (neizkrivljeno) seznanjati občinska skupščina in njene organe, ki so med prami zainteresirani za napredek občine.

TREBANJSKE NOVICE

RAZEN NEKAJ VASI

Trebanjska občina je razen nekaj hribovskih vasi povsem elektrificirana. Električna je dobesedno spremenila njeno podobo in tudi življenje je drugačno. V zadnjih letih so zgradili nemalo transformatorjev, kakor je tale (na sliki) v Trebnjem, kajti potrošnja elektrike se je silno povečala tako v novih in obnovljenih podjetjih, kot v gospodinjstvu. Tudi na podeželju poganja električna že vrsto raznih strojev, ki jih uporabljajo zasebni gospodarji.

Delavska univerza v Krškem je skupaj z občinskim sindikalnim svetom priredila 12. maja enodnevni seminar o notranji zakonodaji v podjetjih in o novem zakonu o delovnih razmerjih. O prvem gradivu je predaval predsednik komisije za delavsko samoupravljanje pri republikanskem svetu sindikatov Slovenije Mitja Svab, o drugem pa Radovan Aleksander, predavatelj pravne fakultete iz Ljubljane. Na seminaru so bili vabljeni predstavniki DS, predstavniki sindikalnih podružnic in vodje strokovnih služb. Udeležiti bi se ga moralo najmanj 100 poslušalcev, vabilu pa se jih je odzvalo le 46, kar kaže na dokajšnjo nezanimanje. Zlasti v manjših delovnih organizacijah, pa tudi sploh, je veliko nejasnosti, tako v zvezi z notranjo zakonodajo podjetij, kot z novim zakonom o delovnih razmerjih. Vprašati se torej

Seminar za nove odbore sindikalnih podružnic

Občinski sindikalni svet v Krškem pripravlja skupaj z delavsko univerzo dvodnevni seminar za predstavnike in tajnike na novo izvoljenih sindikalnih podružnic. Na seminarju bodo govorili predvsem o nalogah sindikata v zvezi s V. kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije, kot tudi o novih gospodarskih ukrepih, o novem zakonu o delovnih razmerjih in še o raznih drugih pomembnih vprašanjih. Udeleženci se bodo seznanili tudi s pripravljanjem in tehniko vodenja sestankov ter s tem, kako urediti sklepe sestankov.

Vselili bi se za 40 milijonov

Če se bo tovarni šivalnih strojev na Mirni posrečilo dobiti še 40 milijonov dinarjev, se bo lahko že letos vselila v nove prostore. Tovarno obnavljajo že drugo leto, razne težave – kot pomanjkanje reprodukcijskega materiala in obratnih sredstev – pa silijo to delovno organizacijo, da čimprej uredi delo v novi in prostornejši dvorani. Šele tedaj bo lahko povečala produktivnost, znižala proizvodne stroške in ustvarila večji dohodek.

Učiteljska stanovanja

Zaradi pomanjkanja stanovanj za učitelje je bilo v trebanjski občini že več težav. Letos se obeta precejšnje izboljšanje v Sentrupertu in Velikem Gabru, kjer bodo uredili učiteljska stanovanja v novi oziroma preurejeni stavbi.

Včeraj pionirji, danes mladinci

Na Mirni so 23. maja sprejeli v Zvezi mladine nad 150 pionirjev iz osnovnih šol. Na slavnosti je govoril predsednik občinskega komiteja Trebnje Stane Peček, mladincem pa so čestitali tudi predstavniki občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij. Posebni poudarek slovesnosti je dal kulturno športni program. Priznanje so dobili tudi mentorji za pomoč pri delu šolskih aktivov ZMS. Nekatera športna tekmovanja so zaradi slabega vremena odpadla, zato so jih izvedli ob sprejemu štafete bratstva in enotnosti.

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

Letos 12 milijonov za štipendije

V Brežicah so se odločili za pravočasne razpise štipendij – Za jesenski razpis je štipendistom na voljo 2.700.000 din, ostalih 10 milijonov pa je namenjenih tistim, ki štipendije že prejema – Potrebno bo veliko pozornosti za štipendiranje gostinskih delavcev – Bodočim prosvetnim delavcem je poleg štipendij treba zagotoviti tudi stanovanja

Komisija za štipendije pri občinski skupščini v Brežicah je na seji 21. maja obravnavala razpis štipendij za šolsko leto 1965 – 1966, predlog za povišanje dosedanjih štipendijskih zneskov in možnosti za pomoč izrednim študentom na višjih in visokih šolah.

Razpise štipendij so v Brežicah vsa pretekla leta objavljali prepozno, zato se je komisija letos odločila seznaniti kandidate pravočasno. Za

razpis bodo absolventi vseh šol lahko zvedeli z objavo v Dolenjskem listu.

V skladu za štipendije je letos zagotovljenih 12 milijonov dinarjev. Za študente, ki iz sklada že prejema pomoč, je namenjenih 10 milijonov. Za nove kandidate, ki zdaj še končujejo osnovne šole in gimnazije, preostane le dva milijona.

Občinska skupščina Brežice štipendira trenutno 7 študentov na filozofski fakulteti, 18

študentov na ostalih visokih šolah in 11 slušateljev na višjih šolah. Na učiteljsku je 11 občinskih štipendistov, na srednji medicinski 3, na srednji glasbeni in srednji vzgojiteljski po 1, na srednji kmetijski 2 in na gostinski šoli 7.

Del zneska za šolanje na srednji gostinski šoli bodo gostinska podjetja skladu povrnila in tako bo ostalo za nove štipendiste še dodatnih 700.000 dinarjev. Skupaj bo torej za jesenski razpis na razpolago vsota 2.700.000. Skrb za gostinske kadre je občinska skupščina prevzela zaradi pospeševanja turističnega razvoja, vendar komisija meni, da bi morala gostinska podjetja v prihodnje prevzeti to breme na svoja ramena. Štipendijska komisija pri občinski skupščini bo od slej razpisovala le štipendije za potrebe občinske uprave in šolskih zavodov. Kadrovska zasedba na šolah pa bo lahko zadovoljivo reševala le, če bo družba hkrati poskrbela za stanovanja prosvetnim delavcem.

V novem šolskem letu bodo povprečne štipendije na višjih in visokih šolah 20.000 dinarjev, na srednjih šolah pa 16.000 dinarjev. Komisija bo pri razdeljevanju posameznih

zneskov upoštevala socialne razmere prosilcev. Na seji je komisija med drugim sklepala tudi o pomoči izrednim študentom na višjih in visokih šolah, med katerimi je največ prosvetnih delavcev.

J. TEPPEY

Gozdno bogastvo v okolici Dobrave

Gozdni obrat Brežice ima v Dobravi okoli 3 hektare nasada hitrorastočih borov, ki daje vsako leto okoli 90 cm narastka. Razen tega je v bližini še nasad zelenega bora, duglazije in rdečega hrasta. V vsem tem gozdnem bogastvu imajo logarji veliko dela, kot mi je zadnjič pove-

dal logar Ivan Černelc. Kmetom odkazujejo sečnjo, skrbijo za varstvo gozdov in pogozdovanje, pripravljajo lovna drevesa in kupe smrečja za lubadarje ter skrbijo za čiščenje mladja.

Občani njihovo delo premočno poznajo in ga ne znajo ceniti, zato so logarji med ljudmi dostikrat tudi nepriljubljeni.

D. V.

16. maja je občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij iz Brežic priredil v počastitev 20-letnice osvoboditve občinsko revijo mladinskih pevskih zborov in recitatorjev v Dobovi. V programu so sodelovali pevski zbori obeh osnovnih šol v Brežicah, iz Artiča, iz Globokega iz Dobove, iz Cerkelj ter recitatorji iz osnovnih šol Brežice, Dobova, Artiča in gimnazije Brežice. Stotera grla mladih pevcev so dokazala, kako lepo zazveni slovenska

pesem, nemalo zahvale pa smo dolžni pevovodjem, ki so z vztrajnim delom zborov pripravili za nastop. Mladi pevci, ki že zdaj ljubijo slovensko pesem, se bodo prav gotovo v velikem številu vključevali v pevske zборе odraslih. Pevovodjem in zborovodjem so prireditelji izročili šopke cvetja, zbori pa so prejeli diplome. Lepe prireditve so se poleg številnih prebivalcev udeležili tudi predstavniki družbenih in političnih organizacij iz Brežic.

R. K.

Delavci na dopustu

Tovarna pohištva v Brežicah je za 11 dni poslala na dopust 60 odst. delovne sile. Eden glavnih vzrokov za to prekinitev dela je pomanjkanje materiala. Zvedeli smo, da se je stanje že izboljšalo in da so večino dopustnikov spet poklicali na delo.

V podjetju se letos vrstijo težave druga za drugo in

zdaj že ugotavljajo, da jim zmanjkuje naročil. To je resno svarilo za učinkovitejšo iskanje novih tržišč, sicer bo podjetje zašlo v še večjo zagon. Tudi strokovnjakov bodo morali v tovarni zaposliti več, saj je dobra strokovna zasedba zlasti v kritičnem položaju važen pogoj za uspešno gospodarjenje.

BREŽIŠKE VESTI

Turistični tečaj v Brežicah

13., 14. in 15. maja je bil v Brežicah tečaj za privatnike, ki bodo izdajali sobe turistom. Gostinsko podjetje iz Brežic je dalo na razpolago prostore kolodvorske restavracije in kuhinjo za praktično delo. Od 36 tečajnikov jih je 26 uspešno zaključilo ta koristni tečaj. Deseterica ni prišla. Kakor smo izvedeli, bo to škodilo njim samim, ker bo recepcijska služba po-

šljala turiste predvsem tistim, ki so tečaj uspešno opravili. Tečajniki so se pohvalno izrazili o predavateljih zavoda za napredek gospodinjstva, ki so teoretično in praktično usposobili tečajnike.

(S)

Gasilci so premalo vestni

Komisija za požarno varnost v sevnjski občini je pregledala obrambno-napadalne gasilske načrte podjetij. Poslati bi jih morala vsa podjetja, vendar tega niso napravili povsod.

Komisija je tudi ugotovila, da gasilska društva prav tako ne opravljajo svojih nalog dovolj vestno. Z veliko zamudo pošiljajo zapisnike o pregledih kurilnih naprav, dimnikov in električne napeljave v zasebnih stanovanjih. Najmanj prizadevno je pri tem gasilsko društvo iz Sevnice, ki zasebnih stanovanj sploh še ni začelo pregledovati.

Zaradi slabega vremena spet malo kupcev

Slabo vreme v soboto 22. maja je verjetno vplivalo na to, da kmetovalci niso prišli na brežiški sejem kupovat prašičev. Naprodaj jih je bilo 970, prodali pa so jih le 245. Cene: manjši 580 din kg, večji 400 din kilogram žive teže.

Občni zbor sindikata družbenih dejavnosti

Danes je bil v Brežicah občni zbor sindikata družbenih dejavnosti, na katerem so ocenili dvoletno delo tega sindikata.

Odprt bazen v Čateških Toplicah

Uprava v Čateških Toplicah je te dni odprla letni bazen. Prvi kopalci so povedali, da je voda odlična. Cena kopanja je 250 din za ves dan, v nedeljo pa so vstopnice za 50 din dražje.

(S)

Streliška razstava v Sevnici

Ves minul teden je bila v izloženem oknu trgovskega podjetja pri postaji prirejena razstava razvoja in dela občinskega odbora strelskih družin Sevnice. Razstavljeno je bilo orožje, slike strelskih vaj, fotografije strelskih pohodov po partizanskih krajih in tako dalje.

Videli pa smo tudi priznanja zaslužnih sevnjskih strelcev in 15 pokalov. Občinstvo si je z zanimanjem ogledovalo prirejeno razstavo.

S. S.

Kako dolgo še peš na delo?

Občinska skupščina v Sevnici bo zagotovila prevoze delavcev iz oddaljenih krajev – 164 občanov prihaja na delo iz oddaljenosti nad 7 km – Prve avtobusne vožnje predvidevajo v avgustu.

V Sevnico se vozi na delo veliko ljudi iz okoliških krajev. Ti so že večkrat omenili željo, da bi jim podjetja z avtobusi skrajšala pot do doma.

Ko je za to željo zvedela občinska skupščina, je zahtevala od delovnih organizacij natančne podatke o oddaljenosti zaposlenih. Podatki so zdaj zbrani. Vseh tistih delavcev in uslužbencev, ki stanujejo od 2 do 15 km daleč in še dalje od delovnega mesta, je 430. Iz smeri Planina jih prihaja na delo 70, z levega brega Save iz smeri Radeče 76, z desnega brega Save iz iste smeri 48, iz Mokronoga, Mirne, Tržišča in Krmelja 75 in smeri Bučka 74.

V drugi polovici leta se bo to število še povečalo. Novo delovno silo bosta zaposlovali predvsem konfekcijski podjetji Lisca in Jutranjka. Če upoštevamo povečan dotok novih delavcev iz okolice, potem bo vseh 520. Četudi najbližji ne računajo na prevoze z avtobusi, se jih bo večina gotovo odločila za manj naporno pot na delo.

Predstavniki podjetij so se 18. maja sestali z zastopniki občinskega sindikalnega sveta in skupščine, da bi se dogovorili o možnostih za prevoze delavcev na delo in domov. Ugotovili so, da bi

potrebovala občina 3 nove avtobuse, če bi sama prevzela skrb za te prevoze. Na sestanku so predlagali, naj bi se glede tega občinska skupščina še skušala pogoditi z avtoprevozniki, ki bi jih v Celju in Novem mestu. Če ti razgovori ne bodo uspešni, potem bi se morali v občini nasloniti na Obrtni servis. Ta bi lahko pričel z poskusnimi vožnjami že v začet-

ku avgusta. Izkoristiti bi moral šolske avtobuse in avtobus, ki naj bi ga do tedaj nabavila občinska skupščina.

Poskus občine za vzpostavitev rednih delavskih avtobusnih prog. v podjetjih pozdravljajo. Prizadeti želijo, da bi bile njihove želje čimprej uresničene. Na delo bi potem prihajali manj utrujeni in manj časa bi izgubili na poti.

Jt

V SOBOTO SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE

Urbanizem in stanovanja

Skupščina občine Sevnica bo v soboto 29. maja obravnavala analizo gibanja gospodarstva v prvem letošnjem četrtletju. Razpravljala bo o poročilih, ki so jih zanj pripravili svet za urbanizem, komunalno izgradnjo in stanovanjske zadeve, svet za kmetijstvo in gozdarstvo, svet za zdravstvo, komisija za podružbljanje kmetijske proizvodnje in komisija za odlikovanja.

Na sobotni seji bo skupščina

Nova gostilna v Sevnici

V preurejenih prostorih obrata družbene prehrane v Sevnici je 1. maja odprla gostilno Jerška Ostrožnik. V privlačnem, sodobno opremljenem lokalu se gostje dobro počutijo, vsi pivci pa hvalijo pristno bizeljsko vino.

S. Sk.

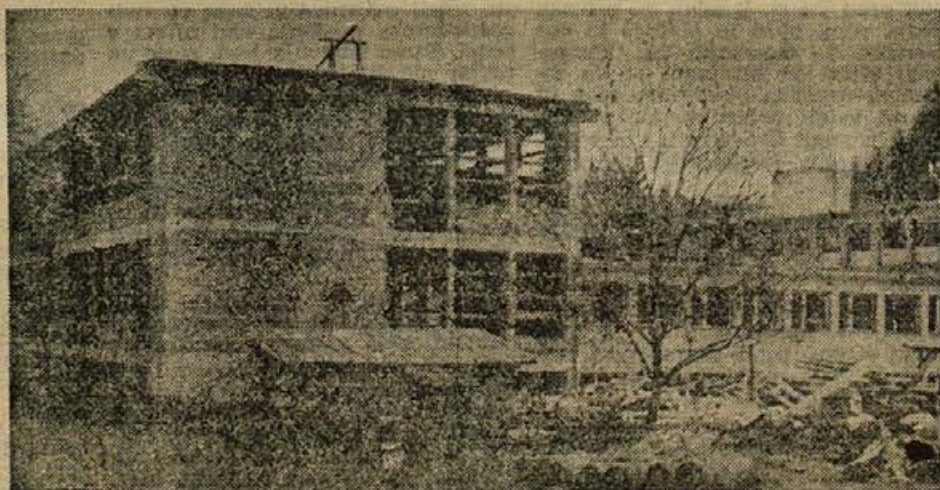
Izobraževalna akcija

Občinski sindikalni svet v Sevnici pripravlja več izobraževalnih akcij, ki jih bo izpeljal s pomočjo delavske univerze. Najprej bo na vrsti seminar za predsednike delovnih svetov, predsednike sindikalnih podružnic, direktorje in sekretarje podjetij. Na njem bodo seznanili z nalogami sindikalnih predpisov in delovnih organizacij in proučevali zakon o delovnih razmerjih.

Drugi seminar je namenjen predsednikom in tajnikom sindikalnih podružnic, da se bodo seznanili z nalogami sindikata pri utrjevanju in poglobljanju samoupravnega sistema.

V programu so tudi predavanja o tehniki vodenja sestankov. Za vodstva sindikalnih organizacij je to prav tako pomembno, saj dosežani sestanki niso bili dovolj skrbno pripravljani. Dobra vsebinska in tehnična priprava namreč zagotavlja boljši uspeh sestankov in razen tega lahko prihrani precej dragocene časa udeležencev.

Občinski sindikalni svet ima v nagorju tudi ciklus predavanj po delovnih kolektivih. Predavatelji bodo zaposlenim tolmačili novi zakon o delovnih razmerjih, da bo lahko vsak poznal svoje pravice in dolžnosti.

Novi trakt konfekcije LISCA v Sevnici hitro raste. V njem bodo že čez nekaj mesecev šivale za stroji pridne ženske roke.

Vzroki za težave so tudi doma

- Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine
- Črnomelj je na seji 21. maja razpravljala o do-
- seženih planskih nalogah na področju gospo-
- darstva v preteklih štirih mesecih. Mimo tega
- pa nadrobno analiziral probleme delitve do-
- hodka v gospodarskih organizacijah.

Razmeroma ugoden porast izkazuje družbeni sektor gospodarstva v prvem četrtletju 1965 v primerjavi z istim obdobjem lani, če upoštevamo, da se je realizacija povečala za 30,2 odstotka. Kljub temu pa uspehi niso zadovoljivi, saj je v prvih štirih mesecih poslovanja zabeležilo domače gospodarstvo za 4,5 odstotka uspehov manj, kot jih predvideva letni načrt.

Trgovina se je v tem času najbolj približala predvidevanjem plana z doseženimi 21,5 odstotki planskih nalog, za njo industrija in rudar-

stvo z 21,1 odstotka, nato pa se zvrstijo: obrt z 20,9 odstotka, promet z 20,3 odstotka, ostale dejavnosti z 19,4 odstotka, socialistični sektor kmetijstva z 18,7 odst., gos-

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

tinstvo in turizem z 18,4 odst., gradbeništvo z 18,1 odst. in gozdarstvo s 17,5 odstotki doseženega letnega plana.

V precejšnji meri je planskemu izpadu krivo dejstvo, da nekaterim največjim gospodarskim organizacijam primanjkuje reprodukcijskega materiala, medtem ko so v kmetijstvu, gradbeništvu in gostinstvu značilni nižji uspehi v tem času zato, ker so te panoge odvisne od delovne sezone. Podjetjem povzroča veliko težav tudi precejšnja razlika med fakturirano in plačano realizacijo. Skoro povsod imajo za več milijonov dinarjev neizterjanih sredstev v dobrem pri kupcih, kar kaže, da bodo morali interjevalno službo izboljšati.

Nagrajevanje po delu še vedno ni urejeno

Iz izbrane informacije o delitvi dohodka v delovnih organizacijah, ki jo je na seji podal predsednik skupščine inž. Rado Dvoršak, je bilo povsem razvidno, zakaj se nagrajevanje po delu še ni povsod dobro uveljavilo — to pa ima za posledico slabše gospodarske uspehe in razmeroma nizko storilnost.

Večina podjetij posluje namreč še po pravilnikih, izdanih leta 1961 ali 1962, v času, ko smo dajali prednost investicijski izgradnji in je bilo izboljševanje življenjske ravni drugotnega pomena. Nekatere gospodarske organizacije pa so po letu 1962 večkrat spremenile sistem nagrajevanja, vendar je sklep

o tem sprejel samo delavski svet, niso pa ustrezno s tem spremenili pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, kar pa je nezakonito. Do take prakse v podjetjih so bile občinske skupščine doslej preveč brezbržne, zato ni čudno, če med delavci raste občutek, da so za povečanje osebnih dohodkov v podjetjih odločilni samoupravni organi in vodilni uslužbenci, ne pa pravilnik o nagrajevanju.

Drugo stran tega problema smo slišali iz ust nekaterih odbornikov oziroma direktorjev večjih gospodarskih organizacij, ki so poudarjali, da dolgoročnega planiranja v delitvenih razmerjih ni mogoče vpeljati spriču nenehno izpreminjajočih se predpisov na področju gospodarstva.

V daljši razpravi, v kateri pa se je oglašilo vse premalo odbornikov, se je končno le izluščilo mnenje, da za trenutno neugodno stanje v gospodarstvu ne moremo dolžiti samo zunanjih vzrokov, temveč da bi se dalo marsikaj spremeniti na boljše in

popraviti, če bi notranjo organizacijo dela v podjetjih izboljšali in delavce, kakor tudi strokovnjake, res nagrajevali po opravljenem in vloženem delu.

V razpravi o teh problemih je sodeloval tudi poslanec Viktor Zupančič, ki je nato spregovoril še o nekaterih najnovejših gospodarskih ukrepih in o politiki zaposlovanja.

Pravica borcev do zdravstvenega zavarovanja

Tako kot povsod, ima tudi metliška organizacija Zveze borcev te dni polne roke dela z vlogami borcev za priznanje pravic iz zdravstvenega varstva. Doslej so rešili 145 prošelj, okoli 40 pa jih je še v postopku. Kot računajo, je v vsej občini približno 420 ljudi, ki imajo po novem zakonu pravico do zdravstvenega varstva. Občinski odbor ZB je organiziral posvet s predsedniki in tajniki vseh krajevnih organizacij, da bi le-te lažje informirale svoje člane o pravici, ki jim pripada, in jim posredovale po-

trebna tehnična navodila. Po novem zakonu imajo pravico do popolnega zdravstvenega varstva vsi udeleženci NOB, ki imajo priznano dvojno delovno dobo, brez ozira na to, v katerem času so v NOB sodelovali. Tisti, ki nimajo priznanega aktivnega dela pred vstopom v NOV, morajo dobiti dve priči, da jim potrdita čas, prebit v NOB, čeprav imajo ta čas že vpisan v vojaški knjižici. Pravico do zdravstvenega varstva imajo tudi vdove padlih borcev in njihovi nedoletni otroci ter ostali sorodniki borcev, katere preživljajo. Pravica teče od 1. aprila letos in bodo vsi upravičenci dobili stroške za bolnišnico, plačane po tem dnevu, povrnjene, proti predložitvi dokazil. Vse organizacije ZB, razen na Jugorju, v Slamni vasi in v Metliki, so že opra-

vile popis upravičencev in predložile seznane občinskiemu odboru ZB.

Nova mesnica na Radovici

V novem lokalu na Radovici je pred 14 dnevi začela poslovati mesnica kot podružnica metliške mesarije. Mesar Stanko Slobodnik prodaja teletino, svinino in govedino vsak dan 4 ure dopoldne in 4 ure popoldne. Na teden prodaja okoli 200 kilogramov mesa. In cene? Teletina 1000 din, svinina 800 din, govedina 840 din kilogram.

V novem lokalu imajo lep, sodoben pult z ultrapasom, hladilnik in tekočo vodo. Vaščani so sodobno opremljena novega lokala zelo veseli.

V GRADCU JE NOVO

Vaščani, še najbolj pa ženske, so razočarane, ker z obljubami o otvoritvi konfekcijskega obrata v gradu ne bo nič. Baže so tega krivi gospodarski ukrepi, deloma to, da so težave z nabavo materiala za delo. Vendar je to razočaranje le začasno, ker se za ustanovitve konfekcijskega obrata v gradu zanimajo tako domačini, kot podjetje Komet iz Metlike.

V petek so začeli delati odcep asfaltna ceste od mostu do železniške postaje. Gradčani so tako lažje prišli na svoj račun. Na postajo so hodili do-

slej po prašni ali blatni cesti, ki je na pešcih seveda pustila svoje sledove.

Pred kratkim je prišla v Gradec posebna komisi-

METLIŠKI TEDNIK

ja. Pregledala je prostore gradu, če bi bili primerni za nastanitev 30-članske mednarodne študentske brigade, ki bo baže prišla julija v Gradec gradit vodovod.

32,000.000 za socialno varstvo

Proračun občinske skupščine v Metliki je namenil letos 32.690.000 din za potrebe socialnega varstva. Od tega bodo porabili 18.500.000 din za priznavalnino in prispevek za zdravstveno zavarovanje, za oskrbovance v domovih 5.500.000, za socialne podpore 1.600.000 din, za mladino v posebnih šolah 1.140.000 din, za izdatke, namenjene zdravstvenemu varstvu socialnih podpirancev

in oskrbovancev 2.600.000 in za mlečne kuhinje 1.500.000 dinarjev. Ostanek sredstev bodo porabili za ostale manjše izdatke kot so rejsnine, podpore žrtvam fašističnega nasilja, kadrovske podpore, izredne enkratne podpore in podobno. Če upoštevamo, da ves občinski proračun zajame le 395.000.000 din, je treba priznati, da je za socialne namene odrejen kar precejšen znesek.

Obrat KOMETA na tehtnici

Uresničitev načrtov za novi obrat Kometa v Gradcu, kjer bi našlo zaposlitev 60 ljudi, se je malce odmaknila. Kolektivu Kometa primanjkuje zaradi zmanjšanja kreditov za obratna sredstva obratnih sredstev in dokler

težav ne bo premostil, ne bo z novim obratom nič. Proizvodnja 60 parov rok bo zahtevala dodatna obratna sredstva, to bi za težave še povečalo. Prostor za novi obrat je že pripravljen in tudi strojna oprema zanj.

Metliške gospodinjice zelo pogrešajo zelenjave. Kadar pripeljejo v Metliko solato iz okolice Splita, so prodajalčeve košare naenkrat prazne. In koliko zahtevajo za kilogram? 300 in 340 dinarjev.

10 TOŽE DULAR MLINI OB KOLPI UMIRAJO

Vas Žuniči je pravzaprav ujeta v ozek žep, ki ga na eni strani omejuje Kolpa, na drugi pa bivša hrvaška meja. Med Žuniči in Vrhovci so se namreč v prvi polovici 16. stoletja naselili Uskoki, to je Srbi in Hrvati, ki so semkaj pribekali pred Turki. S seboj so prinesli svojo vero, nošo in običaje in vse ohranili do današnjih dni. Paunoviči, Miliči in Marindol so ta zanimiva uskoška obkolpska sela, ki imajo svoje pobratime še v Marindolu sredi Bele krajine in v številnih selih gorjanskega Zumberka!

Ta ozek pas »vlaške zemlje«, ki se na jugovzhodu Bele krajine zajeda vanjo, je vse do leta 1952 spadal pod Hrvaško. Tega leta pa so se prebivalci odločili, da se priključijo k Sloveniji. Tako je tudi tukaj Kolpa pred dvajsetimi leti postala meja med slovensko in hrvaško republiko.

Globoko pod temi »vlaškimi seli« si je Kolpa izjedla svojo sotesko. Divjo, skoraj odljudno. Ob bregovih nj potov, in če tu podirajo drevesa, morajo debela odplaviti po vodi. Nekaj časa se reka še prebija proti vzhodu, nato pa ji visoko hribovje zastavi pot. V ostrem ovinku udari zato Kolpa na zahod, potem pa se usmeri proti severu.

Globoko skozi skalne tesni in temne lože...

Na prvi mlin smo ta dan naleteli v hrvaški LADEŠIČ DRAGI. Pravzaprav na mlin in žago.

Ceprav je bilo sonce že visoko, sta ležali malenica in žaga pa tudi gospodarska poslopja nad njima v senci. Samo šumenje jezov, sicer pa nikjer nič življenja.

Že v Žuničih so nam povedali, da v Ladešič dragi ne meljejo več in ne žagajo. Lastnika brata Ulačkoviča sta pred dvema letoma mlin in žago opustila in se odselila.

Prislonili smo čoln ob jez in se potem mimo grabljic in nato skozi kopinje in koprive utrli pot na suho.

Res je vse, kar vidimo, do kraja žalostno. Stopamo skozi soke nad mlinom. Cela vrsta jih je. Tod je še pred leti teklo življenje. Zdaj svetniška podoba in v kotu je prislonjena zibka. V sosednji sobi še stoji majava miza, šipe pa so razbite in vse polno stekla je po tleh.

Zadaj za hišo so svinjaki, hlev, pahi so odtrgani. Vse je pust, prazno... Skoraj grozljivo v svoji nemi zapuščenosti.

Tu nimamo več kaj iskati. Zdi se mi, da zapuščamo hišo, od koder so pravkar odnesli zadnjega mrtvega gospodarja.

Pod ladešičkim jezero je dolg otok, poln kamenja in naplavin, iz katerih raste drevje in grmovje. Okoli otoka in daleč pod njim se vleče cela vrsta brzic. Tu in tam gledajo iz struge skale. Razburjena voda se suče, peni, klokota...

»Da ne bo spet kakšna Glavica?« pravi Janez, ko ugrizljemo, kje je najlažja in najvarnejša pot.

»Na desno moramo! Ob bregu!« reče Zvonko.

Res je tam gladina še najmanj razgibana, toda videz lahko človeka prevari. Posebno, če ne pozna struge in je zraven tega voda še zmerom kalna.

Potem se spustimo po toku. Janez stoji na premcu čolna in ga po plitvi vodi odrija in usmerja. Spretno se ogibamo skal. In čoln nese, da je veselje!

Naenkrat nas sunkoma ustavi. Janezu zleti veslo iz rok in toliko, da se zviška ne zapiči v vodo. Vražja skala! Zasučel nas, pa že po nekaj desetih metrih z Zvonkom spet uravnava čoln. Potem lovimo izgubljeno veslo.

Voda pa se umirja in že veslamo po svetli gladini. Goste loze priatajeno dihaajo. Nič se ne gane. Le divje race, ki jih nenadno splašimo, se frlotajo dvignejo in daleč pred nami spet padejo v vodo.

Tja dol' po cestici prot'...

Območje novomeške občine postaja turistično iz leta v leto čedalje bolj zanimivo. Lani so zabeležili v novomeški občini nad 82 tisoč nočitev, od tega blizu 16 tisoč nočitev tujih gostov. Letos pa se, kot kaže predsezona, obeta novomeški občini še bogatejša turistična bera. V prvih treh mesecih letošnjega leta so samo v Novem mestu nočitve v primerjavi z lani porasle za 69 odstotkov. Toliško povečanje lahko pripisemo predvsem večjemu zanimanju tujih turistov — ribičev za ribolov na Krki. Precejšnje povečanje nočitev pa zaznamujejo tudi v nekaterih večjih turističnih objektih, tako v Dolenjskih Toplicah za 66 odst., v Šmarjeških Toplicah za 49 odst., na Otočcu za 16 odst.

Pridobivanje novih turističnih prenočitvenih zmogljivosti pa v novomeški občini zaostaja za dotokom turistov. Razen v Dolenjskih Toplicah, v novomeških občini že več let niso povečali prenočitvenih zmogljivosti. Zato se že kar prepogosto dogaja, da številni turisti, tako tuji kot domači, ob vsej avtomobilski cesti od Zagreba do Ljubljane nimajo kje prenočiti.

Turistov več za 69 odstotkov, kaj pa prenočišča? Naval ribičev in izletniških skupin — Kaj je z zasebnimi prenočišči?

Našteje je v samem Novem mestu. Oba hotela, Metropol in Kandija, imata skupaj le 59 ležišč, ki so večinoma že vnaprej oddana. Hotel Metropol ima sklenjeno pogodbo s Putnikom v Skopju za prenočevanje makedonskih turistov, ki se na izletu v Italijo ustavijo v Novem mestu. Tako v sodelovanju s hotelom Kandija prenočita skozi vsa

sezono vsak teden eno do dve skupini.

Pri reševanju teh težav so velikega pomena turistične sobe pri zasebnikih. V Dolenjskih Toplicah bodo imeli letos zasebniki nad 120 ležišč v turistične namene. S pomočjo ugodnih turističnih kreditov bodo 16 ležišč uredili zasebniki v Šmarjeških Toplicah, prav toliko interesentov

pa se je doslej prijavilo tudi v Novem mestu. Seveda pa samo z zasebnimi turističnimi sobami ne bomo mogli zadovoljiti vseh potreb. Zdravilišče Šmarješke Toplice že ima izdelan načrt za gradnjo letnih hišic s 110 ležišči, za katere se močno zanimajo tudi tujci iz zahodne Evrope, vendar je načrt zaradi pomanjkanja sredstev še neuresničljiv. Prav tako bi lahko uredili več avtocampov, zlasti ob Krki. Skratka, za nadaljnje povečanje turistične prometa v novomeški občini bo treba čimprej poskrbeti tudi za nove prenočitvene zmogljivosti, ki se bodo nedvomno hitro obrestovale.

BAZA 20 VEDNO BOLJ PRILJUBLJENA IZLETNIŠKA TOČKA

Izletniki sprašujejo po pijači in razglednicah

Na Rogu, kjer so še ohranjene partizanske baze, bolnišnice in vzdrževana grobišča, lahko srečamo iz nedelje v nedeljo več izletnikov. Tudi šole prireajo številne izlete na Bazo 20 in v njeno okolico. Samo preteklo nedeljo je bilo tukaj več sto izletnikov iz raznih krajev Slo-

venije in od drugod. Nekateri prihajajo iz Ljubljane preko Kočevja in se vračajo skozi Dolenjske Toplice, kjer se lahko kopeljejo. Kočevska in suhokranjska cesta sta še posebno vabljivi za motorizirane izletnike.

Skoda le, da na Bazi 20, ki privablja največ ljudi, ni os-

krbovanega gostišča, kjer bi bilo mogoče dobiti prigrizek in morda tudi razglednice. Oddelek NOB pri Dolenjskem muzeju je nameraval postaviti tako zgradbo ob Červanovi cesti pri parkirnem prostoru pod Bazo 20. Načrt je naredil univerzitetni profesor arhitekt Kobe, stroški za gradnjo pa bi bili blizu 20 milijonov. Sredstva za postavitve naj bi prispeval Zavod za spomeniško varstvo, ki je lani dal denar za vzdrževanje objektov na bazi. Za gostinski objekt je denarja (na žalost) zmanjkalo.

Mogoče pa bi bili izletniki zadovoljni tudi s skromnim lesenim kioskom, kjer bi bilo mogoče kupiti sendviče, kokto, razglednice in spominski žig? Sedaj naročajo večje skupine malico v gostiščih v Dolenjskih Toplicah, kar seveda ni najbolj ugodno.

Včeraj maturantska povorka

Včeraj so v Novem mestu podelili spričevala 64 absolventom gimnazije in 54 dijakom petega letnika učiteljskega, zatem pa je bila tradicionalna maturantska povorka skozi mesto. Zrelotni izpiti se bodo začeli 14. junija.

Nagrajeno nedeljsko popoldne

Avto-moto društvo iz Novega mesta je 23. maja organiziralo ob tednu varnosti prometa in v počastitev 600. obletnice Novega mesta in 20. obletnice osvoboditve zanimivo prireditev »Kaj več o prometni varnosti?«. Sodelovalo je devet tričlanskih ekip, ki so jih sestavljali učenci in učence osemletk v Novem mestu, Sentjernej, Dolenjskih Toplicah, Otočcu in Stopičah. V zabavnem delu programa so nastopili šentjernejski oktet, ansambel MOSQUITOS pod vodstvom Milana Marklja in ritmična skupina deklet iz novomeške osemletke pod vodstvom Dragice Mislej. Tekmovanje je vodil Marjan Kralj iz Ljubljane. Najboljša je bila ekipa Dolenjskih Toplic z 79 točkami, drugo mesto je zasedla prva novomeška ekipa, tretji pa so bili Stopičani. Prve tri ekipe so bile nagrajene z električnim gramofonom, tranzistorjem in fotoaparatom. Druge ekipe so dobile tolažilne nagrade. Za gledalce je bilo nagradno žrebanje vstopnic. Prireditve se je vsestransko posrečila, čeprav je bila popoldne, s tem pa je bilo poplačano tudi prizadevanje AMD in občinske komisije za prometno varnost.

N. PADEVSKI

Dolenjska je za izletnika privlačna na vsakem koraku: ribič, prijatelj dobre kapljice, zgodovinar, počitka potrebnih delavec, razvajeni svetovni popotnik — vsak najde tu svoj eldorado. Krka, ki osvežuje svojo dolino od Baze 20 do Trške gore, je srčna žila teh krajev. Na sliki: jez na Dvoru.

Čez čas spet zaslišimo šumenje vode. Jez! Toda malenice ni nikjer. Zvonko odloži veslo in vzame iz mape šop listov, na katere sta doma z Janezom v povečanem merilu narisala ves tok Kolpe. Potem primerja s specialko. Jezu ni, toda treba ga je vrisati. Star odslužen hrvatski slap pod Ladešič drago. Ali še bolje: slap pri JAKOVCIH!

Mirno zdrsrne čoln čez razrušen jez.

Na levi visi strmo nad vodo skalnat breg, tu in tam poraščen z grmovjem. Na desni je nekaj zapuščenih košenic, ki preidejo na ovinku v melišče, nato pa spet v skalnate gmote.

Znova splašimo race in nekje se zadere šoja.

Vesla enakomerno režejo vodo. Temne loze se spuščajo čisto do gladine.

Potem spet zaslišimo šumenje vode. Na obeh straneh je gluha loza. In med njo spet odslužen, zapuščen jez.

Globoko pod Marindolom zagledamo na bregu ženske.

»Da, tisto tam gori je bil nekoč slap. Pod ROSOPAJNIKOM! Malenice pa že bogve kako dolgo ni.«

»Pa tod sploh še kje meljejo?«

»Nikjer. V Juratovičih so tudi nehali. Pač. V Bogovcih še delajo. Tržokova dva.«

Res, od malenice v JURATOVIČIH so ostali samo še zidovi. Pa niti ni tako dolgo, odkar so tu nehali mleti.

Mlad fant, ki je tam blizu sušil otavo, nam je povedal, kako in kaj je bilo z juratovsko malenico.

Takoj po zadnji vojni so jo last-

niki popravili. Lastniki Petar Juratovič, Nikola Juratovič, Ivan Frančič in Mato Novogradič. Petar, ki se je najbolj trudil, je imel dva kamna, vsi drugi pa po enega. Pri mletju pa so se vrstili. Vsak teden je mlel eden, ampak le na svoj kamen. Samo Petar Juratovič je mlel po dva tedna.

Tako je šlo nekaj časa. Menda tja do leta 1952. Potem bi bilo treba popraviti slap, malenico, tedaj pa so dvignili davke... no, in ker ni hotel nihče delati ne dajati, je vse počasi propadlo. Razkrili so streho, snehi in odnesli vrata, okna...

Gledamo mlin in porušene zidove. Med kamenjem, ki je nekoč vezalo zid, še ležita dva, trije mlinski kamni. Teh se jim ni zdelo vredno odnašati.

Nič kaj vesela ni podoba te malenice. Pa je od takrat, ko so se ustavila mlinska kolesa, preteklo komaj dobrih deset let. Kaj bo ostalo od tega mlina čez dvajset, trideset let. Morda samo še slap kot pri Jakovcih in pod Rosopajnikom.

Perice pod Žuniči

Od juratovske malenice navzdol nas voda naglo nese. V strugi je polno pragov, brzic in drečin, pa se kar urno pomikamo mimo zaraščenih bregov. Na desnem bregu je svet precej odprt, na levem pa se ob vodi tišči komaj kak travnik, ki brž preide v lozo in strm breg.

Potem zagledamo skozi ozko preseko visoko na robu planote marindolsko šolo. Belo, nizko poslopje je bilo pred desetletji graničarska karavla na nekdanji meji med Avstrijo in Ogrsko. Danes pa uči tam slovenska učiteljica nekaj desetletnih marindolske in okoliške mladeži.

Ko se prične voda umirjati, spet primemo za vesla. Nedolgo potem zaslišimo slap.

Nebo se je spet prekrilo z oblaki. Ko pristanemo pri malenici v hrvatskih BOGOVCIH, sklenemo, da se tu ne bomo dolgo mudili. Nekaj nujnih podatkov o mlinu in lastniku si bom zapisal, morda napravi Janez še kak posnetek, pa smo opravili.

Čoln spustimo pod jez. Potem stopim vanj, da poiščem aktovko z zapiski. Dvigam blazine, vrečo, šotor, kuhalnik, škatle, vesla — aktovke nikjer! Vrag, le kam se je zataknila? Ni je! Nam je morda med potjo zdrsnila s kupa v vodo? Nemogoče. Slišali bi pljusk, videli bi.

Spet iščem. Je morda na jezcu? Jo je vzel Zvonko, Janez?

Ne, nikjer je ni.

Potem je ostala v Juratovičih. Pod drevesom, kjer sem si zapisoval, kar mi je povedal tisti fant, ki je sušil otavo.

Dan, ki mu je ime MLADOST

Dan! Kot vsi drugi, pa vendar drugačen. Dan cvetja in raznobarnih praporov in simbolov svobode. Praznik! Tito! Rojen v vseh srcih, pred tridesetimi leti. Pozdrav in želje milijonov! Nasmeh in radostne solze in eno samo valovanje življenja! Nešteto pogledov je uprtih v televizorje, v vseh mestih od Triglava do Djevdjelije. Dan, ki ga ne pozabimo in mu je ime MLADOST!

To jutro novomeške garnizije ni prebudil običajni zvok trobente, pač pa zabavna in narodna glasba. In že so radovedne oči čakale na pregled orožja in tehnike. Čas je tekel in treba je bilo vse videti.

Zatem je bil športni dopoldan s tekmovanji. In nato skupni zabavni spored občanov in vojakov. Vse, kar je bilo treba reči, videti, slišati; vse kar se lahko zgodi v enem samem dnevu. Vojaki so izbrali samo najboljše, in to, kar smo videli, je spet samo dokaz naše možnosti.

Danes pa spet s knjigo v učilnici, ob stroju v tovarni, z mitraljezom na vaji. Novomeški mladinci se bodo še dolgo spominjali pozdravnega nagovora: »Srečen rojstni dan, tovariš Tito!«

Z. K.

TOKRAT JE ŠLO PO SREČI

Starejša žena se je utrgala iz kamiona, s katerega umaknila v delikateso. Fant so onstran trga razkladali blago in planila na cesto, ne da bi se prepričala kako je s prometom. Mlad motorist je sunkovito zavrl, žena je obstala, nato pa bržkone zmedena planila pred motor... Fant je naglo zavil v levo, da bi se ji izognil. Motor je zaneslo, sopotnik je odletel z zadnjega sedeža in se zakotalil po cesti. Motor no kolo se je prevrnilo in z oglušujočim ropotom drselo nekaj metrov po cesti, voznik pa pod njim.

To je bilo 21. maja med 2. in poltretjo uro na novomeškem glavnem trgu, v tanci tam, kjer je pred tremi leti zaradi enake ne previdnosti obšla na trgu mrtva starejša žena, ki je izšla avtobusa planila na cesto pod kolesa avtomobila. Tokrat se je končalo bolj srečno: v preplahu, ko so vsi obstali, in še preden sta se oba fanta pobrala, je

prečkala cesto in se umaknila v delikateso. Fant sta se nato pobrala brez hujših poškodb. Čez nekaj minut, medtem ko sta si otipavala boleče ude in ogledovala poškodovano vozilo, je žena stopila iz delikatese in se neopazno izgubila proti mostu.

Res je, tokrat je šlo po sreči, toda žena, ki je bila kriva nesreče, je ostala dolžna opravičila obema fantoma, ki sta odnesla precej buš. Najbrž bo v bodoče pomislila, preden bo tako kot tokrat, ne da bi se prej prepričala o prometu, planila na cesto.

Glavni trg je označen z rebrastimi prehodi za pešce, toda pešci jih ne spoštujejo dovolj. Če ni kazni bi morda kazalo prepovedati ustavljanje večjih vozil na trgu in iztovarjanje blaga vsaj v času največjega prometa, to je od 2. do 3. ure popoldne, ko se ljudje vračajo z dela, se oba fanta pobrala, je ker oboje ovira pregled.

JOŽKO IN SILVO IMATA DRUGO MAMO

Hišica v Podturnu št. 52 je bila zaklenjena, vendar se z rejnico Pakarjevo dobili, ko sem jo poiskala na koncu vasi, kamor je šla za rejencema na obisk. Triletni Jožek se je držal mame, dva letnika Silva pa je držala v naročju. Oba otroka sta sicer skromno oblečena, toda čista, umita in zašita.

Pakarjeva Vida ima zelo rada otroke. Ko je njen edini sin odšel v Avstrijo in si tam ustvaril dom, se je čutila osamljeno. Moč je v službi, zemlje nimajo, zato se je oddala za rejništvo.

Ko so ji pred dvema letoma prinesli 11-mesečnega Jožka iz Gabrja, se ni znal sedeti, tako je bil slaboten. Danes je debelusen in močan fantič, potreben pa posebne

nege, ker v spanju drgeta, neke, ker v glavo ob posteljo in tudi sicer se umsko počasneje razvija kot drugi vaški otroci.

Jožko in Silvo ne poznata mame in je v dobri oskrbi Vide Pakar tudi ne pogrešata

roci. Rejnica ima z njim precej težav, a ni obupala:

»Naš Joži,« pravi, »radi ga imamo in upamo, da se mu bo zdravje izboljšalo, saj je že dosti boljši, kot je bil.«

— Ali ima še starše?

»Oha, Mama ga je prišla la- ni enkrat pogledat, potem je ni bilo več. Saj bi tudi ne hotel iti k njej.«

— So se Silvovi starši tudi že oglašili?

»Baje ima samo mamo, vendar je še nisem videla. Ko je prišel Silvo k meni, je imel 4 mesece, ganiti pa ni mogel. Ležal je kot mrtev. Potem se je zelo počasi razvijal in napredoval, kljub vsej negi pa še danes ni krepak.«

— Koliko vam plačajo za skrb, ki jo posvečate tujim otrokom?

»Občina mi daje zadnje mesec po 10.000 din za vsakega, prej pa sem dobivala le po 8 tisočakov. S tem denarjem izhajam. Dobička nimam dosti, ker moram kupovati za otroka vso hrano, mleko in obleko. Oba z možem pa imava otroke rada in se nama smilijo neboljenčki, za ka-

tere lastne matere nočejo ali ne morejo poskrbeti.«

Če ne bi Jožka in Silva vzeli staršem in dali v rejo, je vprašanje, če bi bila še med živimi. V njuni družini je želja po alkoholu večja od skrbi za otroke, zato so ju morali organi socialne službe ločiti od lastnih mater in dati v oskrbo tujim ljudem, kjer lepo napredujejo.

Rejništvo je pri nas še slabo razvito, zato si novomeški Center za socialno delo prizadeva najti dobre družine, predvsem v naprednejših industrijskih krajih, ki bi bile pripravljene proti mesečni nagradi skrbeti za tuje otroke. Primer Vide Pakar pove, da rejniški poklic ne prinaša kdo ve kakih materialnih koristi, nudi pa ljubiteljem otrok kljub vsem nevarnostim mnogo zadovoljstva in radosti.

R. B.

Do zdaj tri nadstropja

»Stavba, če bo le mogoče, bo dograjena že do jeseni,« so rekli pridni gradbinci, ki gradijo stanovanjsko stavbo za prosvetne delavce v Mirni peči. Doslej so zgradili tri nadstropja in kmalu bodo naredili še streho. Res je, stanovanjski blok raste, z njim pa je vse večje naše veselje. Nova stavba bo polepšala podobo Mirne peči, saj se tudi pri nas precej gradi, samo šola še vedno obupno kliče po novi stavbi.

S. A.

Pred dobrimi desetimi dnevi so na cesti komandanta Staneta postavili kiosk, v katerem prodajajo srečke jugoslovanske loterije in sprejemajo vplačila za športno napoved in loto. Prav tako prodajajo tudi Nedeljski dnevnik. V prvem tednu so zabeležili 136.000 din izkupička. Od srečk so dobili 50.000 din, ostalo vsoto pa so ljudje namenili za športno napoved in loto.

»Kovarstvo in ljubezen« na republiško revijo

Komisija, ki je spremljala medobčinsko revijo kulturnih dejavnosti v Novem mestu, je za republiško revijo kulturnih dejavnosti na Jesenicah izbrala Schillerjovo dramo »Kovarstvo in ljubezen«, ki jo je v režiji Franceta Kralja uprizorila dramska skupina Svoboda Dušan Jereb v Novem mestu.

RAZPIS

ZA SPREJEM DIJAKOV V 1. razred gimnazije v Novem mestu

V šolskem letu 1965-66 bo sprejeto na gimnazijo v Novem mestu 140 dijakov, od tega 70 dijakov v pedagoške oddelke. Kandidati za vpis naj se prijavijo od 16. do 27. junija. Prijavi, kolkovani s 50 din, naj priložijo izvirno spričevalo o uspešno dokončanem 8. razredu osnovne šole in rojstni list. Prijavo lahko podprejo tudi z mnenjem šole, ZB, organa za civilno varstvo in podobno. Vsi kandidati bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike 28. junija, ob 8. uri v prostorih gimnazije.

Ker vlada glede pedagoških oddelkov zmotno mnenje, da mora vsak absolvent takega oddelka postati učitelj, navajamo v pojasnilo, da se učni načrt pedagoških oddelkov razlikuje od ostalih le v tem, da ima več glasbene in likovne vzgoje, plavalni tečaj na morju, smučarski tečaj in poučno ekskurzijo po Jugoslaviji;

absolventi teh oddelkov se lahko odločijo za katerikoli nadaljnji študij na višjih ali visokih šolah na univerzi, čeprav je zaželeno, da bi se odločili za študij na pedagoški akademiji ali na sorodnih visokih šolah za vzgojo učiteljev.

RAZPISNA KOMISIJA NA GIMNAZIJI v Novem mestu

Novomeška kronika

■ **DELAVCI SO POSTAVILI OGRAJO** pred smalčovo hišo na Glavnem trgu. Trgovsko podjetje DOLENJSKA je pričelo preurejati trgovske lokale v tej hiši. Dela investira uprava družbenega premoženja, izvajajo jih gradbeno podjetje PIONIR, končana pa morajo biti po pogodbi do letošnjega 15. septembra. Nova fasada bo imela arhade in pokrit pločnik v nadstropju tistega pred DELIKATE-SO, lokal pa bo preurejen v samostojno trgovino s tekstilnim blagom. Preureditveni stroški z opremo vred bodo 22 milijonov dinarjev.

■ **ZA NOVOMEŠKA PODJETJA** so igrali Mestnega gledališča ljubljanskega nastopili sinoči, za NOVOTEKS pa že v torek zvečer z Williamsovo »Mačko na vroči pločevinasti strehi« v domu kulture v Novem mestu. Režiral je Janez Vrtninec.

■ **STIRINAJSTOVNEVNI TEČAJ** za turistične vodnike in informatore se bo pričel 31. maja v dvorani Delavske univerze v Novem mestu: organizirata ga Delavska univerza in Dolenjska turistična zveza. Tečaj bo triletni na teden popoldne. Udeleženci bodo dobili vse potrebno propagandno gradivo. Predavanja bodo zanimiva in spremljana z barvnimi diapozitivi.

■ **NOVOMEŠKA PARKIRIŠČA** so skoraj po vse dni zasedena. Ve-

dno več se ustavi osebnih avtomobilov in izletniških avtobusov, domačih in tujih. Kaže, da se je turistična sezona že začela. To so občutili tudi nekateri gostinski podjetja, zlasti kavarnera METROPOL, ki je tako rekoč na vratih avtobusnega postajališča.

■ **KOSAKOVA GOSTILNA** je že nekaj dni zaprta z dovoljenjem občinske skupščine, kar pa je na pragu turistične sezone veliko škoda. Kot smo izvedeli, lastnica ne more dobiti strešnega osebja. Obiskovalci, ki se jim je lokal priljubil, bodo verjetno pogrešali dobro kapljico.

■ **IZREDNO DOBRO** je bil založen ponedeljekov živilski trg. Iz tedna v teden je napredaj vedno več čudodelnih sredstev za čiščenje medvez, za poliranje kovin, konfekcije, obutve itd. Jajca so veljala tokrat še vedno 35 din, solata na merice 50 din, solata v glavcih 60 din, šopek redkvice 40 dinarjev. Med kupci je bilo zelo veliko zanimanje za sadiko vseh vrst. Paradižnike so prodajali po 10 in 15 din, paprika je imela isto ceno, medtem ko je šopek sadik veljal 40 din.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA**: rodilo so: Vida Lazar z Mestnih njič — Mojca, Alojzija Sitar iz Kristanove 6 — Tatjana, Vida Modic iz Ragovske 21 — Irena in Anica Grabrijan s Strne poti 2 — Darjo.

Zakaj je prazen parkirni prostor pod Kapitljem?

Prav in lepo, da so dobili vozniki motornih vozil v Novem mestu lep parkirni prostor pri Domu kulture pod kapitljskim zidom. Vendar novi parkirni prostor sameva, vozniki pa še kar naprej puščajo vozila pred Domom, kar ovira hojo in promet. Tako smo tudi v soboto 22. maja ob dopoldanski konferenci našli tam vrsto vozil, parkirni prostor, oddaljen samo 15 metrov, pa je bil prazen! Če ne zadošča oznaka »P«, naj tudi sem pride kdaj prometni miličnik in naredi red!

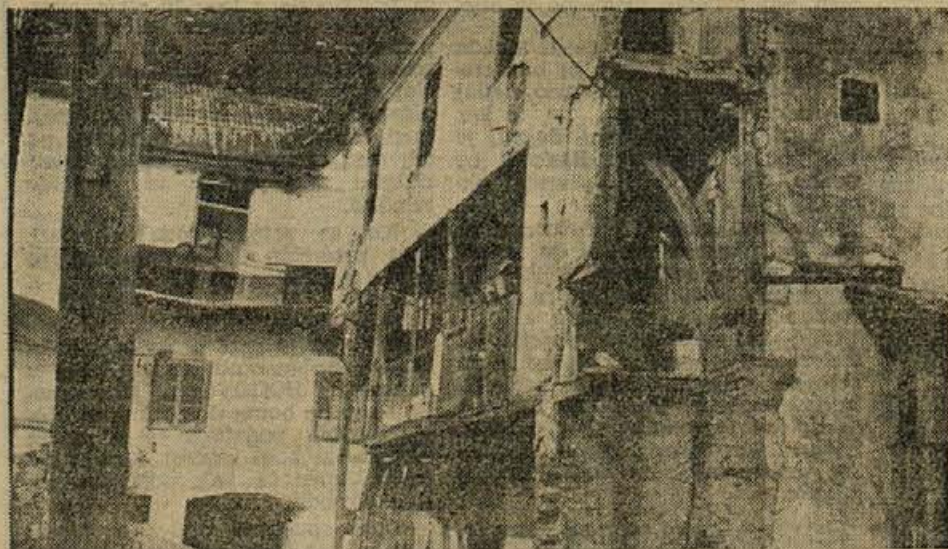
Za tovrstne avtomobile pa bi bilo treba najti prostor kje drugje v mestu, ne na živilskem trgu! Prebivalci Prešernovega trga so že naveličani nočnega in zgodnjega jutranjega vžiganja motorjev.

Tretja nagrada za Edvarda Kramerja

S tretjo republiško nagrado je bil na tekmovalju mladih matematikov nagrajen dijak III. a razreda novomeške gimnazije Edvard Kramer iz Luterškega sela. Tekmoval je tudi v Beogradu na zveznem tekmovalju, vendar rezultat še ni znan. Mlademu in uspešnemu matematiku čestitamo.

To je več kot pobalinstvo

Pred Srebrničami je med vožnjo z džipa zdravstvenega doma, v katerem se je peljal dežurni zdravnik k bolnemu otroku v Stražo, odletelo kolo. Voznik je le s težavo obdržal vozilo na cesti in ga je komajda zaustavil pol metra pred brzojavnim drogom. Ze površni ogled je pokazal, da je neznan pobalin z vozila, ki sicer stoji pred zdravstvenim domom, odvil štiri vijake od petih, s katerimi je pritrjeno kolo. Vsekakor sta imela tako zdravnik kot voznik srečo, da se njuno potovanje ni končalo v bolnišnici ali na pokopališču. S skoro enournno zamudo sta napako popravila in pot nadaljevala. Da bi bilo zlo še večje, je nato, ko sta se dežurni zdravnik in voznik vrnila iz Straže, do jutra zmanjkalo iz vsakega kolesa na džipu še po en vijak... Vprašati se pač moramo, kaj je želel s tako nizkotnim pobalinstvom doseči neznanec? Naj si gre za nizkotno šalo ali za maščevanje, lahko bi se pripetila dvojna nesreča, ker bi se ponesrečila zdravnik in spremljevalec, bolnik, h kateremu sta bila namenjena, pa bi ostal brez pomoči. Dejanje neznanega zlikovca je vredno obsodbe!

Hiša številka 26 v Bršlinu, znana pod imenom »Langertov grad« ali »harem«, kot ji pravijo nekateri stanovalci, je bila svoj čas kraju v ponos. Na fotografiji vidite kakšna je danes. Lahko rečemo, da je brez gospodarja, saj stanovalci že deset let nikomur ne plačujejo stanarine, pa tudi vzdržuje je nihče ne. V hiši stanuje več družin, vendar nimajo hišnega sveta, niti ni važno kdo se je vselil ali izselil. Hiša razpada in na več mestih ogroža prebivalce, okrog hiše pa je strašen nered in smrad, ker ni sanitarij ali pa so dotrajale in so neuporabne. Ali sanitarni organi kdaj pogledajo v kakšnih pogojih žive stanovalci hiše številka 26? V Bršlinu se govori, da so nekateri stanovalci iz te hiše dobili možnost za preselitev, vendar so jo odbili, ker raje stanujejo v razvalini — brezplačno! (Foto: Nikola Čulum)

Ciganska problematika pred občinsko skupščino

● **Občinska skupščina** v Novem mestu bo na eni prihodnjih seji obravnavala tudi cigansko problematiko. Komisija za ciganska vprašanja je pripravila obširno poročilo o uresničevanju načrta za uređitev tega perečega vprašanja Dolenjske. Na seji bodo sprejeli program za reševanje ciganskega vprašanja v naslednjem obdobju.

● **Organi občinske skupščine** v Novem mestu pripravljajo odlok o kampiranju, ki bo urejal vprašanja začasnih nastanitev na prostem v občini. Na podlagi tega odloka bo možno ukrepati proti vsem brez stalnega bivališča, če se bodo samovoljno naseljevali v krajih, ki jih odlok ne bi predvidel. Odlok bo zelo koristil tudi v reševanju ciganskega vprašanja.

● **Ciganska baraka** v Bučni vasi je dobila novega stanovalca. To je invalidski upokojenec Franc Brajdič z družino. Dosedanjemu stanovalcu Janezu Brajdiču (mlaj.), ki se je samovoljno začasno oddelil v cigansko taborišče v Zabjeku, je vrnitev prepovedana. Proti samovolji Ciganov v Zabjeku bodo začeli ostreje ukrepati.

● **22. in 23. maja** bo v gosteh pri Ciganih v murskosloboški občini 7-članska delegacija Ciganov iz novomeške občine. V njej bodo mlajši zaposleni in nezaposleni moški in ženske. Predstavniki dolenjskih Ciganov se bodo pri gostiteljih seznanili z načinom življenja prekmurskih Ciganov, predvsem pa se bodo od njih naučili samostojno reševati nekatere zadeve.

PRIJAVITE SE ZA TURISTIČNO VOŽNJO 100.000 dinarjev za nagrade

ADM Novo mesto letos spet organizira turistično vožnjo po Sloveniji. V programu vožnje je obisk 44 najlepših turističnih krajev Slovenije in Hrvaške ter obisk 5 športnih, političnih in kulturnih prireditev. Za najboljšo vozniko so predvidene štiri nagrade: 40.000, 30.000, 20.000, in 10.000 dinarjev. Za to vožnjo je AMD tiskalo tudi posebne knjižice.

Vožnja traja od 1. maja do 1. oktobra, zaključek in razglasitev rezultatov pa bo 29. oktobra, za občinski praznik, v Novem mestu. V akciji lahko sodelujejo vsa AMD in posamezniki. Prijavite se društvu, kjer boste dobili tudi knjižice.

Solidno in hitro očisti oblačila

KEMIČNA ČISTILNICA NOVO MESTO

Germova ulica 5

10 let novomeških veslačev

Veslanje je lep in zdrav šport, pravijo športni strokovnjaki in zdravniki. Veslanje pa je tudi šport, v katerem smo Jugoslovani pobrali že prenekatero lovoriko in ki prav v zadnjem času spet doživlja napredek. Spomnimo se zadnjih uspehov jugoslovanske osmerca, ki se je izvrstno uvrstil na evropskem prvenstvu in na olimpiadi v Tokiu. Veslanje pa ima tudi v Novem mestu veliko tradicije. Na žalost pa je ta nekdanja popularna športna panoga opešala. Ljubitelji veslaškega športa že nekaj let zamačajo razburljivih veslaških tekmovanj... Prav letos, ko veslaški klub, ki zdaj dela v okviru Partizana, praznuje lep jubilej: desetletnico ustanovitve, pa smo na najboljši poti, da se bo kakovost novomeškega veslaškega športa spet dvignila!

Nazadnjem obnem zboru novomeškega Partizana se je množica športnikov in ljubiteljev športa zasmejala, ko je predstavnik veslačev povedal, koliko sredstev so dobili za svoje delo. Stanje je res žalostno: lani so namreč veslači

novomeškega Partizana za tekmovalna in popravila čolnov dobili le 48.000 din. Smešno nizka vsota, če jo primerjamo s ceno četverca, ki stane 800.000 din. Veslanje ni drag šport, če ima klub dovolj čolnov. Novomeščani jih imajo

šest. Z enim od njih, ki so ga dobili z Bleda, so celo Nemci osvojili svetovno prvenstvo. Kaj pa se hočejo, boste rekli? Le en čoln je uporabljen za tekme, vsi ostali so za staro šaro! Novomeščani pa jih kljub temu še vedno uporabljajo, ker pač nimajo drugih. Vsač dan lahko vidite marljive veslače, knko trenirajo na Krki, ki je kakor nalašč za veslanje, ali pa kako popravljajo stare, izrabljene čolne. Brez dvoma so veslači od vseh panog novomeškega Partizana najbolj marljivi. Pravijo, da hočejo letos, v svojem jubilejnim 10 letu pokazati, koliko so vredni.

Tone Dolinšek je duša novomeških veslačev: trenutno je vpisan 13 mladincev, 3 mladinke, 2 člani in 4 člani. Zanimanje za ta šport je med mladino precejšnje. Ko bodo popravili čolne, bodo uredili še galeje, ki jo je Tone sam izdelal; tudi načrt zanj je sam napravil. Ime je res strašno, vendar pa mladi veslači tu dobijo pravo osnovo za veslanje:

prav gotovo se tu nauče veliko več, kot pa če bi jih takoj spustili na čolne!

Letos se bodo udeležili več tekmovanj kot so se jih lani. Vaja tudi tu dela moštva, toda neizkušeni veslači pa ne morejo uspeti. Od Novomeščanov je večina takih, ki se niso doživeli tekmovalnega krsta. Zadnja veslaška regata je bila v Novem mestu, ko je bil zlet Brastva in enotnosti. Od takrat so veslači sicer redno trenirali, vendar so bila sredstva preskromna, da bi se lahko udeleževali tekmovanj. Letos bodo večkrat potovali, če bo le dovolj sredstev. Tudi v Partizanu je, kot kaže, zaplaval nov veter. Že do zdaj so dobili več denarja kot lani vse leto!

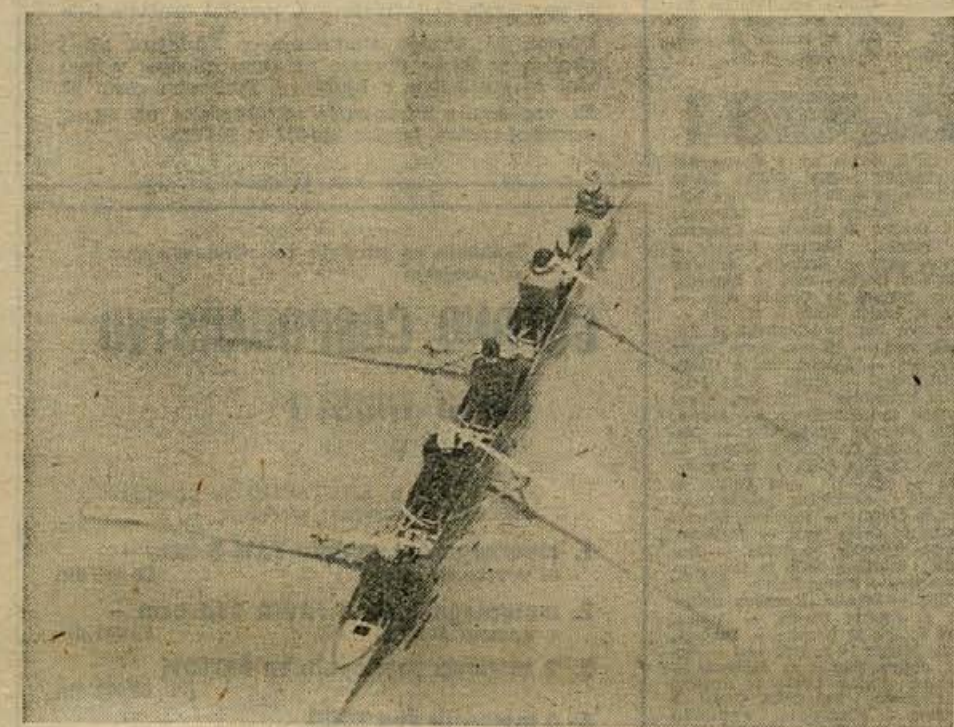
Veslačem bi morali nuditi več pomoči: zavedati se moramo, da v Partizanu in sploh v vseh novomeških športnih kolektivih nimamo vključene dovolj delavske mladine. Prav veslanje pa je razen dviganja uteži menda edina panoga v Partizanu, kjer prevladuje delavska mladina!

Na kakšnih tekmovanjih bodo letos sodelovali novomeški veslači? Istrska regata, zlet Brastva in enotnosti, regata v Novem mestu, republiško prvenstvo, ob ugodni uvrstitvi pa tudi državno prvenstvo; to so najvažnejša tekmovanja. Seveda pa bo odločilno besedo — kot že tolikokrat poprej — tudi tokrat imel denar!

Po več letih si bodo ljubitelji veslanja lahko ogledali regato na Krki. Mar ne bi bilo lepo, če bi odgovorni činitelji pomagali marljivim veslačem v njihovem 10. letu obstoja. Nekaj sredstev več ob jubileju in organizacija veslaške prireditve v Novem mestu 13. junija, na katero bodo povabili predstavnike sedmih slovenskih veslaških klubov, karlovske Korano in zagrebške, veslače, to bi bilo najlepše darilo veslačem za 10 let trdega dela, uspehov in neuspehov, želja in razočaranj. Kljub vsemu — to moramo priznati — jim volje do veslanja ni nikoli manjkalo!

Balinarji za dan mladosti

Na balinarskem turnirju v Ljubljani v počastitev 20-letnice osvoboditve in dneva mladosti so Novomeščani v skupini z Gorico in Ljubljano II. izgubili obe tekmi. Vroč porazov je grobo igrisče, katerega igralci niso navajeni. V drugi skupini je bila najboljša ekipa Koper — Sežana. V finalu so Ljubljanci zanesljivo premagali Primorce. Novomeščani so igrali v postavi: Barblč, Bole, Cvar, Sturm in Hren. Se najbolje je igral Barblč.

Cetverec s krmarjem je ena od najzanimivejših veslaških disciplin, še posebej je mikavna za gledalce. Novomeški veslači imajo v svoji čolnarni dva četverca, ki kljub »letom« še vedno zvesto služita namenu.

Nastop bo ob 15. uri

Na drugi seji zletnega odhoda so razen nekaterih podrobnosti določili tudi program nastopa. Po svečani otvoritvi bo nastop najmlajših. Sledile bodo vaje na švedski klopi, tek na 60 m za pionirje in ponirke, vaje z dolgo kolebnico, tek na 300 m za mladince, rajalna sestava mladink, tek na 400 m za mladince, vaje s kratkimi palicami, stife 4 x 100 m, polka, proglasitev zmagovalcev, na koncu pa še zletna točka za letošnji VIII. zlet. Nastopilo bo 4000 otrok in mladine, mladina pa bo tudi imela prost vstop. Prireditve se bo začela v nedeljo ob 15. uri, program pa bo veljal tudi kot vstopnica in bo stal 100 din. Na stadionu bodo postavili dva paviljona za prodajo brezalkoholnih pijač.

Dvojna zmaga Novomeščanov

Na srednješkolskem atletskem prvenstvu v Novem mestu so bili v ekipni konkurenci najuspešnejši novomeški gimnazijci, ki so zmagali v obeh konkurencah. Tako pri moških kot pri ženskah so drugo mesto zasedli atleti kočevske gimnazije. Pri ženskah je bila tretja ekonomska šola Novo mesto, pri moških pa gimnazija Stična.

Črnuče : Novo mesto 2:3

V prvenstveni odbojarski tekmi slovenske lige so Novomeščani premagali Črnuče na njihovem igrišču po dramatičnih petih setih borbe. Rezultat posameznih setov: 11:15, 15:13, 15:11, 17:19 in 16:14.

Črnomlju zmaga, Novomeščanom kvalifikacije!

Ze pred nedeljskim derbijem v Črnomlju smo imeli rešeni dve neznanki: črnomljski rokometni odbor ni bil dolžan reševati jesenskega protesta Novo mesto — Metlika, tekmo pa je sodil nevtralni sodnik po dogovoru obeh ObZTK!

Več kot 300 bučnih gledalcev rokometnega derbija je že uro pred tekmo zahtevalo zmago svojih ljubljencev. Nekateri sploh niso poznali meja pri navijanju, zato pa sta bili obe sedmerici zelo fer, sodnik Zupančič pa je sodil izvrstno. Tekma je bila vseskozi na

precejšnji kvalitetni ravni, domači pa so navdušeni od bučnega navijanja na koncu le zmagali z dvema goloma razlike. Simec, Lozar in Žunič so bili najboljši v vrstah domačinov, Jakšič pa je bil izredno nevaren pri Novomeščanih.

Po tej tekmi je vse znano: Novomeščani bodo šli na kvalifikacije, Črnomlji pa na zlet!

In na koncu, še postavbe: Črnomelj — Bižal, Lozar 5, Žunič 2, Muštra, Simec 5, Klepec 1, Pušjak, Gabrijan 1, Sever, Babič, Novo mesto — Perko, Vidmar 3, Setina 1, Jončič, Kobe, Fiftolt 3, Možina, Jakšič 6, Gantar, Smerdu, Marn. Ljubljanski sodnik Zupančič — izvrsten. Črnomelj — Novo mesto 14:12 (6:6).

Uspešni kočevski šahisti

Na medobčinskem pionirskem šahovskem tekmovanju v Ljubljani so pionirji kočevske osnovne šole Jože Šeško s 17 točkami zasedli prvo mesto. Starejši pionirji iz Koprivnika so bili 6. v svoji skupini. Ivo Stanič, učitelj iz kočevske šole, gre vsa pohvala za pripravo ekip. Zmagovalci so dobili diplome in lepa knjižna darila.

metrov je zmagal Bižal, v skoku v višino in metu krogle pa Murovič. Pri sojenju in organizaciji so pomagali dijaki in njihovi profesorji.

A. Arko

Dolenjska : Karlovac 0:3

Letošnji zlet bratstva in enotnosti se je za Dolenjce začel z nogo metno tekmo med reprezentanco Dolenjske in Karlovca. Gostje so na novomeškem stadionu zmagali s 3:0. Dva gola je dal Lank, enega Urbančič. Pred 200 gledalci je tekmo odlično vodil Karloški sodnik Mutić.

Toliko reklamiranega in težko pričakovane železničarjeve nogometaše Lemiča ni bilo v reprezentanci Dolenjske, kar mu vojne oblasti niso odobrile nastopa. Možnosti za uspeh domačinov so bile tako že ob začetku enake ničli. Kljub temu pa so domači nogometaši, zlasti pred odmorom, hrabro in odločno posegali v dogodke ob zlogi. Gostje, ki so več let nastopali v drugi zvezni ligi in tudi letos niso več daleč od nje, so se pokazali kot prekaljeni in tehnično seveda boljši nogometaši. Njihova premoč pa se je uveljavila šele v 47. minuti pri 2 minutni po odmoru, ko je Lank zadel mrežo. Domači niso klonili; večkrat so celo nevarno napadli, vendar pa niso znali izkoristiti nekaterih ugodnih priložnosti ali pa je vratar Dedič odvrnil najhujše. Hitrost in boljšo pripravljenost so nogometaši iz Karlovca pokazali še dvakrat: v 67. minuti je Urbančič poiskal na 2:0, v 90. minuti pa je Lank postavil končni rezultat. Zadnji gol je padel prav v zadnji minuti. Odlični sodnik Mutić je samo še potrdil zadelek in odpisal konec tekme.

Dolenjski nogometaši so tokrat pokazali dobro igro in so se presenetljivo močno upirali renimiranim gostom. Najboljši je bil brez dvoma levi branilec Mura, pa tudi vratar Žunič je večkrat odvrnil nevarne napade gostov. V obrambi se je izkazal še Weiss I., medtem

ko sta se v napadu najuspešnejše borila z odličnimi Karlovcami Mrvar in Weiss II. Pri gostih obramba ni imela preveč dela; redke nevarnosti pa je rutinsko zavračala. V napadu sta najbolj ugajala strelec dveh golov Lank in nevarni srednji napadalec Biželič.

Cerklje : Ribnica 15:23

V predzadnjem kolu LCL so rokometaši iz Ribnice v grobi igri premagali domače Cerklje pred 250 gledalci. Hladnik iz Trčica je sodil z napakami. Pri Cerkljah je Svetec dal 6 golov, Kuželj 4, Degej 3 ter Mazinjanin 2. Pri gostih je bil najuspešnejši Ponikvar II. z 8. zadetki, Svigelj II. je dal 5 golov, Radič, Silc in Andolšek po 3 ter Ponikvar I. 1.

V vodstvu je ekipa Brežice s 30 točkami. Radeče pa jih imajo 23 in so druge. Med strelci je najboljši Setina I., ki je v 18 kolih dosegel 109 golov, drugoplasirani Verbič pa je bil uspešen stokrat.

PIONIR premagal KRKO

V nadaljevanju sindikalnega odbojarskega prvenstva so bili med tednom doseženi naslednji rezultati: Krka : Novotena 2:0, mladinci : IMV 0:2, prosveta : Iskra 2:0, prosveta : mladinci 2:0, gozdno gospodarstvo : IMV 2:0, Pionir : Krka 2:1, Novotena : cestno podjetje 1:2, Pionir : Cestno podjetje 2:0. — Slej ko prej še vedno vodi Novotena, ki je tudi neporažena.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

ZDRAVILNE KLIME

Klima, podnebje je v bistvu stalnost sorazmerja vplivov atmosferskih činiteljev v nekem kraju ali pokrajini. To se pravi sorazmerje vlage, toplote, zraka in primesi, vetrov, sončnih vplivov, zračnega pritiska in podobno. Iz zemljepisa vemo, da so na zemlji trije tipi klimatskih pasov: tropski, zmerni in hladni pas. V vsakem od teh pasov je lahko klima gorska, kontinentalna, morska. Medicina pa še to porazdeli na gozdno, mestno in stepsko klimo. Ker živimo v zmernem pasu in ker je pri nas več tipov teh klim, se bomo pozanimali samo za vplive tistih, ki so za nas pomembni.

Mestna klima je v bistvu najmanj zdrava. Odvisna je od urbanistične izgradnje kraja, od višine zgradb, tovarn, smeri in širine cest, od parkov in drugega. Količina sevanja sonca v mestih je manjša kot zunaj mesta, ker zrak ni čist. Poln je vseh mogočih plinov in prahu. Zaradi te gostote zraka, je temperatura v mestu večja. Ker hiše ovirajo piš, so vetrovi šibkejši kot zunaj naselja. Prašni delci so kondenzacijska jedra za vlago, zato je v mestih megla.

Gozdna klima je hladnejša, ker sončno sevanje v gozdovih ne pride do tal. Tla so vlažna, na njih je dosti podrast. Zrak v gozdu je zato vlažen in bolj hladen, nima pa bakterij in prahu, prijetno diši po smoli in drugih rastlinskih produktih. Gozdno klimo priporočamo meščanom, še posebno otrokom, zaradi tega zahtevamo, da je zasajenih z drevjem čimveč površin v mestih in okolici.

Gorska klima se začne pri 500 m nadmorske višine in ima naslednje podtippe: od 500 do 700 m nadmorske višine je višinska klima, od 700 do 1200 m je subalpska klima, od 1200 do 1900 m je alpska klima, nad 1900 m je hiperalpska klima. Nižji zračni pritisk v višinah poglubi in pojača dihanje, zaradi nizke vlage se pojača izločanje in izparevanje. Tudi pozimi je sončno sevanje močno. Veter in hlad krepiča organizem. Poveča se število rdečih krvnih teles in količina krvnega barvila. Mnogo nalezljivih bolezni je v tej klimi manj. Sem pošiljamo oslabele ljudi, posebno po težjih ali dolgotrajnih boleznih, živčno neuravnovešene, slabotne in brez apetita. Ponavadi jim ta klima koristi.

Morska klima ne pozna hitrih prehodov. Sonce namreč morje počasi ogreva in voda se tudi počasi ohlaja. Ker morje hlapi, je nad njim tudi več oblakov. Zrak nad morjem je vlažen in čist, z majhno primesjo morske soli. Vetrov je precej, ultravijoličasto sončno sevanje je močno. Morje pospešuje izmenjavo snovi in plinov v telesu. To je dražljiva klima, ki z draženjem kože z vetrovi, kopanjem, čistim in vlažnim zrakom in ultravijoličastim, sevanjem ugodno deluje na organizem. Apetit se poveča, poveča se število krvnih teles in krvnega barvila, prezračijo se dihalna, ves organizem se učvrsti. Ob našem Jadranu imamo tri podtippe te klime: Gornji Jadran od Trsta do Splita, Dolnji Jadran od Splita na jug in pas otokov. V Gornjem Jadranu je klima malo ostrejša kot v obeh ostalih podtipih. Sem pošiljamo slabotne ljudi in take, ki nimajo teka, rekonvalescente po težjih boleznih, ljudi z luskavico in take, ki imajo preobčutljivostne bolezni, predvsem astmo.

Če se nekoliko poznamo, bomo lahko izbrali, kam bo prijetno iti na dopust, ki bo našemu zdravju koristil še tudi zdravilno in ne samo kot rekreacija.

Dr. B. O.

Uspešni srednješolci

Na srednješkolskem atletskem tekmovanju Dolenjske, ki je bilo preteklo sredo, je bila dosežena vrsta dobrih rezultatov, ki kažejo, da je dolenjska atletika spet na poti napredka. Novomeški gimnazijci Peca je še enkrat dokazali, da se bo kmalu lahko tudi v slovenskem merilu odlično uveljavili v skoku v višino in daljino. Odlični rezultat je dosegel tudi Murovič, bivši slovenski rekorder v metu krogle. Rezultati: tek na 100 m moški: Jarc (gimnazija Novo mesto) 12,2; Bižal in Hočev var (oba gimnazija Kočevje) 12,4; tek na 60 m ženske: Menard (gimnazija Kočevje) 8,7, Vidic (gimnazija N.m.) 8,8, Jerman (gimnazija Ko) 9,0. Tek na 400 m ženske: Rogelj (ekonomska šola N.m.) 69,8, Plut (ekonomska šola N.m.) 70,1, Hren (gimnazija Stična) 71,1; tek na 1000 m moški: Vidmar (kmetijska šola Grm) 2,54,7, Plankar (gimnazija Stična) 2,55,0, Vovk (gimnazija N.m.) 2,57,2. Stafeta 4 x 100 m moški: gimnazija Novo mesto 46,9, gimnazija Kočevje 49,0, gimnazija Stična 50,5; 4 x 100 m ženske: gimnazija Kočevje 58,9, ekonomska šola Novo mesto 60,1, gimnazija Stična 60,8. Skok v višino moški: Peca 170, Berger (oba gimnazija N.m.) 170, Kamin (gimnazija N.m.) 160; višina ženske: Košir (gimnazija Koč.) 135, Strukelj (ekonomska šola N.m.) 130, Savoren (gimnazija N.m.) 130. Skok v daljino moški: Peca 608, Majzelj (oba gimnazija N.m.) 590, Bižal (gimnazija Koč.) 582; daljina ženske: Menard (gimnazija Koč.) 450, Novak 450, Colarič (oba gimnazija N.m.) 410. Met krogle moški: Murovič (gimnazija Koč.) 15,85, Knoll 14,19, Smodej (oba gimnazija N.m.) 14,05; kroga ženske: Savoren 9,29, Knez 9,29, Novak (vse tri gimnazija N.m.) 9,06.

Po več letih spet akademija

Polna dvorana ljubiteljev telovadbe je v ponedeljek zvečer prisrčno pozdravila nastop novomeških telovadcev, ki so se po nekaj letih spet pokazali na akademiji. Priznanje je veljalo bolj oživitvi nekdanj tradicionalnih akademij, kot pa kvaliteti; priznati je treba, da je bila novomeška telovadba včasih na večji kvalitetni višini, predvsem pa je bila bolj množična, akademije pa zato bolj raznotere. Kljub vsemu pa ne gre prezreti, da je ponedeljkov nastop zasluga pešice najbolj pripravljenih telovadnih delavcev Novega mesta.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

Gledalci so bili najbolj navdušeni z vajami mladink s košarami in žogami, pa tudi gimnastika mladink in mladincev, zlasti Kopala in Pavlina, je bila kljub nekaterim spodrsljajem lepa za oko. Morda bi lahko spustili zletne vaje, ki jih bodo gledalci videli v nedeljo popoldne, posebno še, ker je bilo opaziti, da telovadeči vaj še niso dobro znali.

Pri klavirju sta nastopajoče spremljala prof. Stane Fink in Miko Peroci. Akademija novomeškega Partizana je bila še en kameleček v pestrem mozaiku letošnjih novomeških prireditve v počastitev 20-letnice osvoboditve in 600-letnice ustanovitve, za ljubitelje telovadbe po nekaj letih spet telovadni nastop pred široko publiko, za telesovadno društvo Partizan pa ena izmed izpolnjenih nalog, ki so jih sprejeli na obnem zboru v začetku leta.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 28. maja — Avguštin
Sobota, 29. maja — Majda
Nedelja, 30. maja — Milica
Ponedeljek, 31. maja — Angela
Torek, 1. junija — Radovan
Sreda, 2. junija — Velimir
Četrtek, 3. junija — Milojka

ČESTITKE

Dragemu sinu Dragolu Merčniku, ki služi vojaški rok v Prilopu, želita za dvajseto pomlad vse najlepše mami in stari ate.

Dragim staršem Matiji in Fani-ki Bojane iz Bučine vasi pri Novem mestu za njuno 34. letnico iskreno čestitajo in jima želijo še mnogo zdravih in srečnih let skupnega življenja otroci: Jože, Marica, Tone, France in Vera z družinami.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi ljubelega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA ZUPANČIČA

iz Poloka pri Straži

Izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremenili na zadnji poti, nam izrekli sožalje ter zasuli njegov grob s cvetjem in številnimi vencami. Posebna hvala tov. Ivanu Virantu ter Milosu Zadravcu za zadnji govor ob odprtem grobu, organizacijam ZB, RK, godbi iz Straže, upokojencem, PTT Novo mesto, KZ Krka, mehaniki delavci Graben, družini Petre in ostalemu sorodstvu.

Zalujoca žena Franciska in sin Dušan z družino.

KINO

PRODAM prazno, newseljivo hišo in velik sadni vrt. Ogled pri Minki Pograjc, Rdeči kal 18, Dobrič.

PRODAM HISO z gospodarskim poslopjem, 2 ha in 43 a zemlje in nekaj gozda v Jurki vasi pri Straži. Naslov v upravi lista (486/65).

PRODAM AVELJIVO, komfortno pritično stanovanje ali celo hišo v Ljubljani na mirnem kraju, blizu središča mesta. Naslov v upravi Dolenjskega lista (483/65).

PRODAM VINOGRAD na Ljubnu. Marija Knafelec, Birčna vas 36, Novo mesto.

NA LEPEM KRAJU prodam gradbeno parcelo in obetavno ostrešje za hišo. Naslov v upravi lista (279/65).

PRODAM Fiat 1100 v nevozni

stanju ali zamenjam za rezervno delo. Naslov v upravi lista (484/65).

PRODAM MOPED na 3 prestave. Miklič, Jablan 3, Mirna pot.

UGODNO PRODAM malo rabljeno sobno in kuhinjsko pohištvo. Anton Krašovec, Kottejev drevored 42, Novo mesto.

POCENI PRODAM UKW anteno z odvodom, približno 15 m. Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem k štirim odraslim družinskim članom. Plačam dobro, preskrbim tudi popoldansko zaposlitev v tovarni. Dr. Lazar, Ljubljana, Beethovnova 12.

K 4-ČLANSKI DRUŽINI iščem preprosto, pošteno dekle, večjo gospodinjstvo. Naslov v upravi lista (481/65).

GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem k 4-članski družini. Plača po dogovoru. Jože Murn, Novo mesto, Adamičeva, n. b.

ZA VARSTVO dveh otrok sprejemam upokojenke. Za plačilo dam hrano in stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista (487/65).

ZA GOSPODINJSKO POMOČNICO k 4-članski družini, v sobodno opremljeno gospodinjstvo sprejemam takoj dekle ali samsko ženo. Albina Kern, Ljubljana, M. Krpana 6.

STAREJŠO ŽENSKO ali možega iščem za pomoč pri kmetijskih delih. Naslov v upravi lista (483/65).

GOSTILNO vzamem v najem. Naslov v upravi lista (483/65).

POROČNE PRISTANE po zadnji modi izdeluje zlatar, Gospojka štev. 5, Ljubljana.

ZDRAVILISCE ROGASKE SLATINA — Bolezni jeter (zlatenica, vnetja) zdravi rogaški »Donata« vrelce. Posvetujte se z zdravnikom. »Donata« dobite v Novem mestu pri Trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice, 28. in 29. 5. špan. barv. film »Kraljica Chantelera«. 30. in 31. 5. francoski barvni film »Grof Monte Christo« — II. del. 1. in 2. 6. angleški film »Nenapovedan sestaneke«.

Brod na Kolpi: 27. in 30. 5. angleški film »Bilo jih je sedem«. Črnomelj: 28. in 30. 5. jugoslov. film »Obratuna«. 1. in 2. 6. amer. film »Borba za obstanek«.

Dol. Toplice: 29. in 30. 5. jug. film »Napad na Drvar«.

Kočevje — »Jadrane«. 27. 5. japonski film »Hirošima, žalost moja«. 28. do 30. 5. nemški barvni film »Konec plesa«. 31. 5. in 1. 6. film »Osem in pol«. 2. in 3. 6. amer. barvni film »Mongolije«.

Kostanjevica: 30. 5. amer. barvni film »Napad ob zori«. 2. 6. nemški film »Skrivnosti Orienta« — I. del.

Mettika: 29. in 30. 5. angl. film

»Traper Kelly«, 31. 5. do 1. 6. ruski film »Ilja Muromec«.

Mokronog: 29. in 30. 5. ameriški barvni film »Usodna Ciganka«.

Novo mesto — »Krka«: 27. 5. češki film »Upanje«. 28. do 31. 5. ameriški barvni film »Otroka kapitana Granta«.

Predgrad: franc. film »Do zadnjega diha«.

Ribnica na Dol.: 29. in 30. 5. poljski film »Potnica«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Kočevje

V času od 17. aprila do 20. maja so rodile: Jožica Hudorovič iz Zeljne — Lenka, Kristina Poje iz Trnovca — mrtvorojena dečka, Katarina Šalka iz Kočevja — Stanislava, Joža Kovčič iz Zeljne — Albino, Silva Jaklič iz Črnega potoka Alenko in Ana Gyorek iz Cvišarjev — Anico.

Poročili so se: Ivan Oberstar, poljedelec, in Marija Pertinač, poljedelka, oba iz Gorenj; Marjan Črček, kurjač, in Tereziya Kugler, delavka, oba iz Salke vasi; Jože Malnar, mizar, pomočnik iz Črnega potoka, in Julijana Stimač, gospodinjstva pomočnica iz Bosiljve loke; Stefan Keber, pleškar iz Loke pri Črnomlju, in Jožica Kramar, kuharica iz Črnomlja; Evgenij Gregoršaneč, delavec, in Zdenka Mešter, uslužbenka, oba iz Kočevja; Jožef Kranjc, sofer iz Mlake pri Kočevju, in Marija Lipovac, delavka iz Zeljne; Danijel Sturm, kurjač iz Kočevja, in Bernarda Novak, poljedelka iz Zvirč; Anton Hiti, varilec iz Salke vasi, in Vilijemina Opaka, laborantka iz Kočevja; Ivan Ferderber, poljedelec iz Blaževcev, in Marija Verderber, poljedelka iz Jelenje vasi; Josip Muhvič, poljedelec iz Blaževcev, in Julijana Verderber, poljedelka iz Jelenje vasi; Boris Šterk, uslužbenec iz Ljubljane, in Alojzija Prijatelj, trgovska pomočnica iz Zeljne; Umberto Marušič, strojni tehnik iz Kočevja, in Silvestra Zalar, frizerska pomočnica iz Kolbarjev; Jože Zbanič, delavec iz Dolenje vasi, in Olga Suban, natakarica iz Kočevja.

Umrli so: Franciska Bukovec, upokojenka iz Kočevja, 84 let; Jože Lesar, upokojenec iz Kočevske Reke, 74 let; Vladimir Lipovac, upokojenec iz Mlake pri Prezidu, 82 let; Brigita Campelj, gospodinja z Brega pri Kočevju, 73 let, in Alojzij Zagar, kmetovalec iz Gorenja, 79 let.

Matični urad Kostanjevica

Aprila sta bili doma rojeni 2 deklici. — Poročili so se: Rudolf Božič, delavec iz Prušnje vasi, in Amalija Laknar, delavka iz Preske; Janez Merslavč, kmetovalec iz Brežic, in Franciška Prah, delavka iz Kostanjevice; Jože Zupančič, avtomobilist z Vrha pri Ljubnu, in Marija Penc, delavka iz Vel. Vodenic. — Umrli sta: Frano Tomažin, kmetovalec iz Gor. Prekopa, 75 let, in Frano Dolmčič, kmetovalec iz Črešnjec, 57 let.

Matični urad Krško

Aprila ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Martin Živič, delavec, in Marija Kramar, delavka, oba iz Zdol; Alojzij Bahčič, delavec, in Marija Resnik, poljedelka, oba iz Bučee; Milan Nežić, ključavničar iz Lupoglav, in Elja Lazar, tovarniška delavka iz Zauza — Pula; Josip Staraj, železniški prometnik iz Sežane, in Marija Nežić, bolničarka iz Val-dolne; Jožef Verstovšek, kmetijski tehnik iz Piršenbrega, in Ivana Petan, učiteljica iz Gor. Leskova; Gojko Kutlača, podoficer JLA, in Silva Pečnik, uslužbenka, oba iz

Sevnice: 29. in 30. 5. ameriški film »Ponarejevalec iz Londona«.

Sodražica: 29. in 31. 5. ameriški film »Sedmo Simbadovo potovanje«.

Stara cerkev: 29. in 30. 5. ruski film »Pastir Kostja«.

Straža: 29. in 30. 5. ameriški film »Apartmani«.

Trebnje: 29. in 30. 5. nem. barv. film »Winnetou« — I. del.

Sentienarta, Brežice: Metod Šonc, gradbeni tehnik, in Darinka Jevnik, kemijski tehnik, oba iz Krškega; Rudolf Resnik, mizar, pomočnik iz Kostanjeve, in Marija Kenk, trgovska pomočnica iz Krškega. — Umrli sta: Marija Ciglar, gospodinja z Dunaja pri Krškem, 75 let, in Anton Bogovič, poljedelec iz Anovca, 67 let.

Iz novomeške narodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Štefka Lozar iz Črnomlja — Bojana, Marica Mateljan z Malega vrha — Marjana, Cita Bračko iz Dolnje Kromove — Tomaž, Martina Bohar z Kamne gore — Andreja, Angelca Gotlib iz Haringe vasi — Angelca, Anica Strnad iz Grašče vasi — Stanka, Mojca Starc iz Metlike — Katarina, Marija Martinčič iz Tomajze vasi — Antona, Erna Zagar iz Vinice — Antona, Pavla Conta iz Mihovega — Anico, Anica Furlič iz Črnomlja — Etelina, Paul Ovelbar iz Zameškega — Alojza, Malči Plut iz Vavte vasi — Nataša, Anica Poredoš z Struge — Anico, Emilija Hočevar z Jerman vrha — Majdo, Ana Palčar iz Smihela — Andrejko, Izabela Lumpert iz Črešnjic — Roberta, Marica Pavlin iz Češče vasi — Duskota, Marija Grabnar iz Ardra — Roberta, Martina Slak iz Gornje Karterjeve — Ivana, Katica Jaketič iz Zilj — Ivanko, Karolina Springer iz Dolnje Straže — Jožico, Ema Židmar iz Sevnice — Dušana, Anica Mohar iz Regrče vasi — Sonjo, Jožefa Pekolj iz Šabovca — Dušana, Albina Lekše iz Sevnice — Gorazda, Franciška Gangl iz Ogulina — Stanislava, Franciška Zgonc iz Smarja — Mileno, Alojzija Krevs iz Mirne peči — Boruta, Štefka Zupančič iz Regrče vasi — Branka, Alojzija Repovš iz Kija — deklico, Danica Bec iz Sent-jarja — dečka, Marija Ržen iz Mačkova — dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Ivana Zvonkovič, sina delavca z Jurovskega broda, je konj udaril v trebuh; Štefka Strehar, šivilja z Radovice, je padla z motorja in si poškodovala prsni koš; Zdenko Vehovec, uslužbenko iz Žužemberka, je povozil motorist; poškodovano ima glavo in desno roko; Anton Erjavec, posevnik iz Dolnjega Globodola, je padel s sklednja 4 m globoko in si poškodoval hrbtenico; Marčelo Jeler, sin medicinske sestre iz Sevnice, je padel z vozička na glavo.

OBVESTILA

Obvestilo o licitaciji

V nedeljo 30. maja ob 10. uri dopoldne bo na travniku Fanike Kosak v Ločni nad sejmiščem licitacija za prodajo krme na rastlini.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 27. MAJA: 18.00 — Šolska oddaja: Obiskali smo učence v Dobovi, 18.25 — Obvestila, 18.30 — 18.30 — Izbrali ste sami — NEDELJA, 30. MAJA: 10.30 — Poročila iz naše komunne — Po obnem zboru občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti — Naš prispevek — Delovni program krajevnih skupnosti Cerklje in Mrzlava vas — Velike Malence — Turistična rubrika — Za naše kmetovalce: Perutnina — Domače vize — Magnetofonski zapisek: Obiskali smo KGP Brežice — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spona naših kinematografov, 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 1. JUNIJA: 20.00 — Ne smemo pozabiti: Spomini borca Prekomorske brigade — Od torika do torika v brežiškem kinu — Sportni komentar z magnetofonskim zapisom — Obvestila — Glasbena oddaja: Rigoletto — I. del.

SREDA, 2. JUNIJA: 8.05 Glasbena matineja 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb, 9.25 Domače pesmi in napeti, 10.15 Zvoki za razvedrilo, 10.45 Človek in zdravje, 12.05 Kmetijski nasveti — Inz. Rado Linzner: Letošnji proizvodni plan iz poljedelstva na našem Agrokombinatu, 12.30 Prizori iz Haydnove opere Richard Orlando, 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in v svetu, 15.30. Tako poje naša dežela, 17.05 Slovenska glasbena ustvarjalnost po osvoboditvi (1945—1965) V. oddaja: Prelom s tradicijo, 18.15 Iz fonoteke Radija Koper, 20.00 Zbor Moravskih učiteljev zapoje tri skladbe Leaša Janačka, 20.40 Aleksander Borodin: Knez Igor, radijska predoba opere, 22.10 Popevke se vrstijo.

CETRTEK, 3. JUNIJA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki, 8.25 Perčič-Mihelič: Moj dežnik je lahko balon, 9.45 Slovenske narodne pogoje Branka Stergar in Božo Groselj, 10.15 Glasbeni sejem, 11.15

GOSTINSKA ŠOLA - Ljubljana

POLJANSKA CESTA 28-a

bo sprejemala v šolskem letu 1965-66 učence za poklic

KUHAR

in za poklic

NATAKAR

Šolanje traja tri šolska leta

Pogoji za sprejem v šolo so naslednji:

1. starost od 15 do 18 let
2. dovršenih 8 razredov osnovne šole
3. telesna in duševna sposobnost za poklic kuharja oz. natakarja.

Za sprejem v šolo se morajo kandidati pisмено prijaviti najkasneje do 26. junija, v primeru naknadnega sprejema pa do 20. avgusta.

K prijavi je treba priložiti:

- a) potrdilo o rojstvu,
- b) zdravniško spričevalo,
- c) spričevalo o dovršenem 8. razredu osnovne šole.

Učenci, ki nimajo stanovanja v Ljubljani ali v okolici, se lahko obrnejo na Dom mladine v trgovini in gostinstvu v Ljubljani, Poljanska cesta 28. Za vse ostale informacije se obračajte na zgoraj označeni naslov, telefon 310-862 in 314-225.

Komisija za prodajo osnovnih sredstev pri podjetju

GOZDNO GOSPODARSTVO

Novo mesto

GUBČEVA 15

razpisuje LICITACIJO za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. tovornega avtomobila TAM 3 tone — ni v voznem stanju 300.000 din
2. motornega kolesa JAWA 175 ccm — v voznem stanju 80.000 din
3. 2 motorna prekopalnika MOTOM po 80.000 din
4. 6 motornih žag JUBU po 30.000 din
5. risalno mizo PLANIS Fromme Wien, komplet z rezervno glavo v uporabnem stanju 150 x 100 130.000 din
6. motorne črpalke z elektromotorjem 1 KS 40.000 din
7. več dvokoles po 8.000 din
8. parnega kotla 5100 l 800.000 din

LICITACIJA bo 5. 6. 1965, ob 8. uri za družbene pravne osebe, ob 10. uri pa za zasebnike. Licitacija bo na upravi GG Novo mesto, Gubčeva 15, razen za kamion, za katerega bo licitacija na Gozdnem obratu Črnomelj.

NABIRAJMO ZDRAVILNA ZELIŠČA

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

Obvestilo o licitaciji

OMP INŠTALATER

Novo mesto

proda

motorno kolo

JAVA 250 ccm

Prednost pri nakupu imajo gospodarske organizacije. Ogled vsak dan od 6. do 14. ure. Dražba bo 29. 5. 1965, ob 8. uri v prostorih kleparskega oddelka v podjetju.

Ne tarnajte, da iz vaše

občine ni dovolj članov

v komunskem glasilu!

Raje se odločite in napišite

primeren prispevek, ki bo koristil vsem

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gočnik (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, France Grivec, Miloš Jakopčec, Marjan Močkon, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za izdajstvo 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKAR: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani

RADIO LJUBLJANA

VSAT DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni sponed od 5.00 do 8.00.

PETEK, 28. MAJA: 8.05 Od uverture do valčka po domači orkestralni glasbi, 8.35 Melodije za razvedrilo, 9.35 Pet minut za novo pesništvo, 10.15 Komorni zbor RTV poje pesmi sodobnih tujih skladateljev, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inz. Milan Erjavec: O sreji plemenske živine v Pomurju, 12.30 Iz oper Antonina Dvořaka, 14.35 Komorni ansambel s flavto, 15.30 Koroske narodne pesmi poje Koroski akademski orkester, 15.45 Novo v znanosti, 18.15 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe, 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih, 20.00 Zvočni mozaik, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih, 22.10 Za ljubitelje jazz.

NEDELJA, 30. MAJA: 7.40 Pogovor s poslušalci, 8.00 Mladinska radijska igra Aleksander Popovič: »Skrivnost neke noči«, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.05 Še pomnilite, tovariši... Svetozar Zupančič — Adrej Pagon: Med roparji življenj in svobode (Dahau — Mauthausen), 11.40 Nedeljska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 14.00 V svetu opernih melodij, 15.05 Melodije za razvedrilo, 16.00—19.00 Nedeljsko športno popoldne, 20.00 Naš nedeljski sestanek, 22.10 V plesnem ritmu z orkestrom Ray Anthony in Perez Prado, 23.05 Med slovenskimi mladimi skladatelji.

PONEDELJEK, 31. MAJA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki, 8.55 Za mlade radovedneže, 9.45 Igrajo tuje pihalne godbe, 10.15 Pisan orkestralni intermezzo, 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Ferčec: Kakovost plemenskih bikov in telet, 12.30 Parada violončelistov, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Zabavni zbori, 17.05 Glasbena križanka št. XVI, 18.45 Narava in človek, Dr. Boris Svet: Voda, problem civilizacije, 20.00 Izbrali smo za vas, 22.10 Ljubiteljem popevk.

Gremo v kino, 17.35 Pesmi in plesi iz Jugoslavije, 20.00 V soboto zvečer, 22.10 Oddaja za naše seljence, 23.05 Za prijeten konec tedna.

NEDELJA, 30. MAJA: 7.40 Pogovor s poslušalci, 8.00 Mladinska radijska igra Aleksander Popovič: »Skrivnost neke noči«, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.05 Še pomnilite, tovariši... Svetozar Zupančič — Adrej Pagon: Med roparji življenj in svobode (Dahau — Mauthausen), 11.40 Nedeljska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 14.00 V svetu opernih melodij, 15.05 Mel